

₹20

ఆగస్టు - 2016

DECCAN LAND, HYDERABAD

దక్కన్

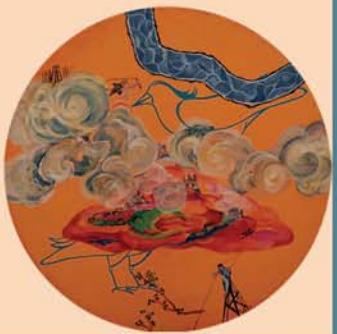
సామాజిక రాజకీయ మాసపత్రిక

లోయండ్

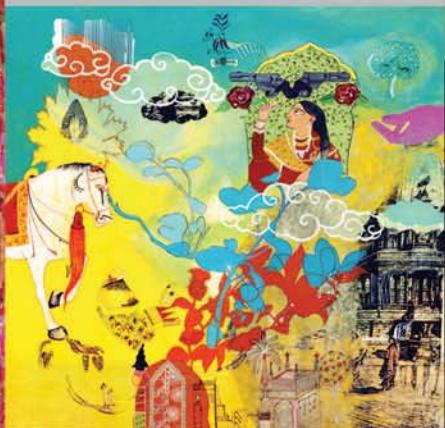
- ✿ తొలి సమగ్ర విమర్శకుడు సురవరం
- ✿ కొత్త జిల్లాల ఏర్పాటు
- ✿ తెలంగాణ చరిత్రకు పరబ్రహ్మశాస్త్రి కృషి
- ✿ గంగిరెద్దలాటలు

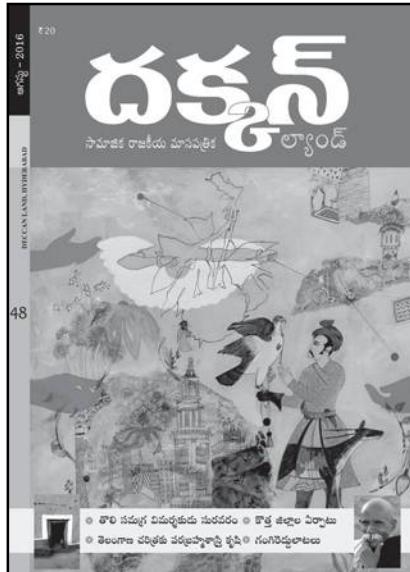

Artist: Priyanka Aelay
నా కేవలను నాకు నద్దినట్టుగా
నేను ఎంచుకున్నట్టుగా అంటూ...
ఎంచి బండనాలు, నిబంధనలు లేకుండా
బంధాలు, అనుబంధాలను రంగుల్లో
చూపిస్తూ రంగుల కలలను
అవిష్కరిస్తుంచి ప్రయోంక ఏలె.

త్రణైక కథనం: 33, 34వ పేజీలో

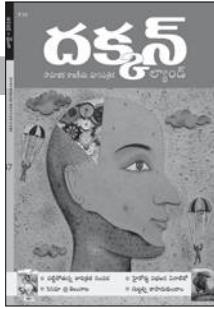

మదిలో రెక్కలు విచ్చుకున్న ఊహాలకు రంగులు

మది లోని ఊహాలకు రెక్కలు వచ్చి అకాశంలో విహరిస్తే ఎలా ఉంటుంది... మదిలో మెదిలే ఆలోచనలు రంగు లడ్డుకొని కాన్వాస్‌పై ఆవిష్కరిస్తే ఎలా ఉంటుంది.. ఆలాంటి ప్రశ్నలకు సమాధానం ఇవ్వాలంటే మాటల కోసం తదుము కోవాల్సి వస్తుంది. అలా తదుకోవాల్సిన అవసరం లేకుండా అద్భుత వర్షచిత్రాలను కాన్వాస్‌పై ఆవిష్కరిస్తున్న ప్రియాంక ఏలె కుంచె నుంచి జాలువారిన ఓ వర్షచిత్రం ఈ మాసం ముఖుచిత్రం.

"CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
E-mail: deccanlandindia@gmail.com website : www.deccanland.com

దేవులాట

ఆకట్టుకుంటున్న ‘అలుగెల్లిన పాట’

తెలంగాణ ఉద్యమాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్ళడంలో, స్వాచ్ఛాన్ని సాకారం చేయడంలో కళాకారులు పోషించిన పాత్ర చిరుస్తరణీయం. వందలాది మంది కళాకారులు ఈ పోరాటంలో తమ వంతు పాత్ర పోషించారు. చాలా సందర్భాల్లో అయి కళాకారుల పాత్ర చరిత్రలో నమోదు కాకుండానే పోతోంది. ఈ నేపథ్యంలో అలాంటి కళాకారుల గురించి, వారు నిర్వహించిన పాత్ర గురించి, కుటుంబం గురించి అంబటి వివరిస్తున్న తీరు బాగుంది. ప్రజాకళాకారుల పై ఇలాంటి రచనలు మరిన్ని రావాలని కోరుకుంటున్నాం.

-తీనివాసులు, వరంగల్

× × ×

గత వైభవాన్ని వివరిస్తున్న ‘తెలంగాణ సాహిత్య దృశ్యం’

తెలంగాణ సాహితీరంగానికి సురవరం ప్రతాపరెడ్డి అందించిన సేవలు మరువలేనివి. దశాబ్దాల పాటు తెలంగాణ సాహిత్యం వివక్షకు గురి కావడంతో ఇక్కడి వ్యక్తులకు, రచనలకు రావాల్సిన పేరుప్రభాతుల రాకుండా పోయాయి. వారి ఉన్నతిని, విస్మృతిని కుదించే ప్రయత్నాలు జరిగాయి. అలాంటి వాటిని తోసిరాజిని గతవైభవాన్ని వివరిస్తున్న ‘తెలంగాణ సాహిత్య దృశ్యం’ ఆసక్తికరంగా ఉంటోంది.

-కుమారస్వామి, కరీంనగర్

× × ×

తెలుగు వాచకాల విశేషం

ఒకవ్వుడు తెలుగు, హిందీ భాషా పార్యవ్స్కాలను ఎవరూ భాతరు చేసే వారు కాదు. అప్పట్లో హిందీ భాషలో ఉత్తీర్ణతకు మార్చులను కూడా బాగా తగ్గించారు. పదిహేను, ఇరవై మార్చులు వస్తే పాన్ అన్నారు. దీంతో విద్యార్థులు, తల్లిదండ్రులు, ప్రజలు కూడా భాషా పార్యవ్స్కాలను పెద్దగా పట్టించుకోవడం మానేసారు. ఈ నేపథ్యంలో దశాబ్దులుగా కొనసాగుతూ వచ్చిన వివక్షకు దూరం చేస్తూ, తెలంగాణ గుభాళింపుతో తెలుగు పార్యవాచకాలను రూపొందించడం హర్షణీయం. అలా రూపొందిన పార్యవ్స్కాలను పరిచయం చేస్తున్న తీరు అభినందనీయం.

-తీనివాస్రేడ్డి, నిజమాబాద్

× × ×

పురావస్తు సంపదము పరిరక్షించుకుండాం

కొత్తగా ఏర్పడిన తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఎనలేని చారిత్రక, వారసత్వ, పురావస్తు ప్రాధాన్య సంపద ఉంది. దాన్ని వెలుగులోకి తీసుకువచ్చి పరిరక్షణకు జాగ్రత్తలు తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. తెలంగాణ ఏర్పడిన తరువాత ఇటీవలి కాలంలో వివిధ ప్రాంతాల్లో ఎన్నో చారిత్రక, పురావస్తు కట్టడాలు ఎక్కువగా వెలుగులోకి వస్తున్నాయి. రావాల్సినవి మరింకెన్నో ఉంటాయి. వాటిపై దృష్టి పెడితే మరిన్నో ఆసక్తిరాయిక అంశాలు వెలుగులోకి వచ్చే అవకాశం ఉంటుంది.

- మదుసూదన్, భాష్యం

మీ లేఖలను E-mail: deccanlandindia@gmail.comకు పంచించవచ్చు

బతుకు పోరాటంలో

బంగారు భవిత కోసం

ఏండ్ల కేండ్ల కలెబడి

ఎట్లనోగట్ల కాలం ఎల్లదీని

అస్తిత్వం, ఆత్మగౌరవం కోసం

నాబంగారు తెలంగాణ కోసం దేవులాట

గతితప్పిన బతుకులు

గమ్యానికి దారి చూపి

కారు మబ్బులా కమ్మున చీకటిని

కార్తీక దీపమై పారదోలి

బాధ్యతను పెంచి

భావి చౌరులగా తీర్చిదిద్ది

భవిష్యత్తు బంగారు బాటకావాలని

బంగారుత తెలంగాణ బునాదులకోసం దేవులాట

అడవిద్దల బతుకులు

అగమైపోయి, అర్పుకునే దిక్కులేక

అలమరిస్తు అగమైపోయి

పొక్కిలైన పంచలు

కూలిన గోడలు

పదావు పడ్డ సెల్పులు

నా బంగారు తెలంగాణ మార్పుకోసం దేవులాట

ఎతలు అగమైన బతుకులు

ఎండిన సెండ్లు, నెరెలు బాసిన సెల్పులు

అస్తుదాతకు అండగా

ఆగం కాకుండా ఆదుకునే

నా బంగారు తెలంగాణ కోసం దేవులాట

నాభాష నాయాస

నా సంస్కృతి, నా సంప్రదాయం

దిశదశమారాలని

బంగారు తెలంగాణ కోసం దేవులాట

రాష్ట్ర సాధనలో ఆత్మబలిదానాలిచ్చిన

అమరుల ఆత్మకాంతికి

మసలిమసలి మసై పోయిన

నా ఆత్మగౌరవం కోసం

నా బంగారు తెలంగాణ కోసం

నా తెలంగాణ తల్లి దీవెనార్థి కోసం

దేవులాట

-బక్క భాబురావు

సెల్: 9299300913

దక్కన్ ల్యాండ్

సామాజిక, రాజకీయ మాసపత్రిక

సంపుటి: 4 సంచిక: 12 పేజీలు: 60

ఆగస్టు - 2016

సంపాదకులు

యం. వేదకుమార్

అసెసియేట్ ఎటిటర్

ఎన్. వంశి మాహాన్

సెల్ : 9848902520

లో అవుట్ & కంపెంజింగ్

చరిత ఇంప్రైషన్స్

కవరీపేజీ ముఖాదిత్రం
శ్రీయాంక ఎల

వాణిజ్య ప్రక్రటికులు

9030626288

ముద్రణ:

DECCAN PRESS

ఆజామాబాద్, హైదరాబాద్ - 500 020.

కార్యాలయ చిరునామా

TELANGANA

RESOURCE CENTRE

DECCAN LAND
"CHANDRAM" 490,St. No. 12, Himayatnagar,
Hyderabad - 500 029.

Mobile: 9030626288

Fax: 040-27635644

E-mail: deccanlandindia@gmail.com
website : www.deccanland.com

వార్షిక చందా

దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక చందాదారులుగా చేరడయ్యాకున్న వారు ఔర్త చిరునామాక రూ. 200 ఎం.బ. పంపించవచ్చు. లేదా దక్కన్ల్యాండ్ పేరిట దీసీ పంపవచ్చు. చిరునామా, ఫోన్ నెంబర్ విపరాలు స్పష్టంగా తెలియజ్ఞేయగలరు.

లోపలి పేజీల్లో...

జర్నల్	దక్కన్ న్యూస్	8
తొలి సమగ్ర విమర్శకుడు సురవరం	సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి	9
తెలుగు వాచకాల విలోపుత	బ.ఎస్.రాములు	14
రామపు వాస్తు శిల్పాలు, పరివార దేవాలయాలు ... ద్వారవనపల్లి సత్యనారాయణ	19,	
గాయాలను గేయాలుగా మలిచిన దయా నల్సింగ్	అంబటి వేకువ	21
త్వరలో కొత్త జిల్లాల ఏర్పాటు	దక్కన్ న్యూస్	24
వెలుగునీడల అవిష్కరణ అనంతుల శర్తు బాబు	దక్కన్ న్యూస్	27
అంతరాలు తొలిగించాలి	దక్కన్ న్యూస్	29
కొత్తగా నియమిత్తులైన వీసీలు	దక్కన్ న్యూస్	30
రచనల చెరువు - అలలూ అలుగు	దా.వి.ఆర్.శర్మ	32
ఉపహాలకు రంగులభిత్తిన ప్రియాంక	దక్కన్ న్యూస్	33
పరిపుష్టాశాస్త్రి కృష్ణిలో వెలుగులోకి తెలంగాణ చరిత్ర	దక్కన్ న్యూస్	35
ప్రాదరాబాద్ క్రికెట్	దక్కన్ న్యూస్	36
చరిత్ర పితామహుడు రాకూర్ రాజారాం సింగ్	శ్రీరామోజు హరగోపాల	37
పంజుక్ డిమాండ్	దక్కన్ న్యూస్	40
బాల చెలిమి	దక్కన్ న్యూస్	44
యువదైతులకు వ్యవసాయంలో శిక్షణ	దక్కన్ న్యూస్	46
తొలి మహిళా అస్ట్రోఫియిన్ మన ప్రాదరాబాద్	సంగీశట్టి శ్రీనివాస	48
గంగిరెడ్డులాటలు	దక్కన్ న్యూస్	49
సినిమా @ తెలంగాణ	పోచ్. రమేష్ బాబు	52
పారే జీవనది 'తెలంగాణ విమర్శ'	డా. బెల్లంకొండ సంపత్తి కుమార్	56
పుస్తకం	దక్కన్ న్యూస్	58

'దక్కన్ ల్యాండ్'లో అచ్చువుతున్న రచనలలో వ్యక్తమువుతున్న అభిప్రాయాలన్నింటితో సంపాదకులకు ఏకీభావం ఉండాలిన అవసరం లేదు. 'దక్కన్ ల్యాండ్'ను ప్రజాస్ామిక అభిప్రాయ వేదికగా, ప్రజాపక్ష రాజకీయార్థిక, సామాజిక విఫ్ఫేఫ్చూవేదికగా తీర్చిదిద్దాలన్నదే మా సంకల్పం. అందుకు అనుగుణంగానే అన్ని రకాల అభిప్రాయాలకు, భిన్నాభిప్రాయాలకూ స్థానం కల్పించాలన్నది మా ఉద్దేశం. వివిధ రంగాల్లో నివుఱుల రచనలను అందించడం ద్వారా ఆయుం అంశాలపై, సమస్యలపై, పరిపూర్వ మార్గాలపై పొరకుల్లో అవగాహన పెంపాడించడమే 'దక్కన్ ల్యాండ్' లక్ష్యం.

మొక్కలు నాటాలి మనం పుడిమి కావాలి నందనవనం

హరితపోరం వర్షం రాకు మూలాధారం
హరిత హరం పాడిపంటలే మన జీవనాధారం
హరిత హరం దైతు బతుకునకు సహకారం
హరిత హరం కరువునకు శాశ్వత పరిప్రారం

అందుకె నాటాలి మొక్కలను విరివిగా జనం
మెలుకువగా పెంచాలి వృక్షంలా ఎదిగే వరకు మనం
విధిగా చేయి నీ జీవితంలో ఒక మంచితనం
చేయా చేయి కలిపి చేయాలి భువిని నందనవనం

ఫోటో లెక్కల కొరకు మొక్కలను నాటకు
మొక్క వృక్షంలా ఎదిగే వరకు నీ బాధ్యతని మరవకు
నే పెంచిన వృక్షమని వేయి ఫోటోలు పెట్టుకో
భరతమాత మురుస్తుంది నీ ముద్దుల ఫోటో చూచి

వృక్షాలను నరుకుతె వస్తుంది మహాక్షమం
వృక్షాలను పెంచితే కురుస్తుంది అమిత వర్షం
వర్షాలతోనే వ్యవసాయదారుని బతుకులో హర్షం
ఓ దైతన్య యక నీ దరి చేరకూడదు యమునిపాశం

-ముమ్మాడి లక్ష్మీనారాయణ
ఫోన్: 9849279846

చందదారులుగా చేరండి!

‘తెలంగాణ రిసర్వ్ సెంటర్’ ఆధ్వర్యంలో యం.వేదకుమార్ సంపాదకత్వంలో ప్రజాండ్యమాల వేదికగా ఆరంభమైన ‘దక్కన్ ల్యాండ్’ తెలుగు సామాజిక రాజకీయ మాసపత్రిక అనుత్తికాలంలోనే అన్ని వర్గాల ఆదరణ పొందింది. తెలంగాణ ఉద్యమకారులకు కరదిపికగా మారింది. ఈ పత్రిక మరిన్ని వర్గాలకు చేరడంలో ఉద్యోగ, ఉపాధ్యాయ, మేధావుల అమృతాల్య సహకారాన్ని కోరుతున్నాం. చందదారులుగా చేరడంతో పాటు తమకు తెలిసినవారిని చందదారులుగా చేర్చించాల్సిందిగా అభ్యర్థిస్తున్నాం.

మా చిరునామా

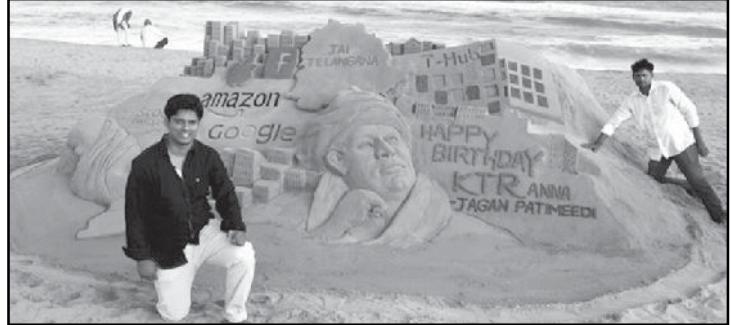
DECCAN LAND

"CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayatnagar

Hyderabad - 500 029. Mob: 9030626288

mail: deccanlandindia@gmail.com, www.deccanland.com

దక్కన్ ల్యాండ్ రాష్ట్ర విటీనాఖు మంత్రికి అరుదైన గౌరవం

దక్కన్ ల్యాండ్ ఇప్పటివరకు ఎవరికీ దక్కన్ అరుదైన గౌరవం రాష్ట్ర మంత్రి కల్పకుంట్ల శారకారమారూపుకు దక్కింది. పూరీ సాగర తీరంలో మంత్రి కేటీఆర్ భారీ సైకత శిల్పం వెలిసింది. కేటీఆర్ పుట్టిన రోజు సందర్భంగా పూరీ బీటోల్ ప్రముఖ సైకత శిల్పకారుడు, ప్రైడ్ ఆఫ్ ఒడిశా అవార్డు గ్రహీత మనస్సుకుమార్ ఈ భారీ శిల్పాన్ని రూపొందించారు. ఈ సైకత శిల్పంలో తలపాగా కల్పిన కేటీఆర్ భోమ్మతోపాటు తెలంగాణ చిత్రపటం కూడా ఉండడం విశేషం. కేటీఆర్ సాధించిన విజయాలకు గుర్తుగా యాపిల్, గూగుల్, అమెజాన్, ఫ్సెన్బుక్, టీ హాబ్ లోగోలు, కేటీఆర్ సొంతం చేసుకొన్న స్ట్రోంజర్ అవార్డును ఈ సైకత శిల్పంలో వేర్పునడం విశేషం. పూరీ బీటోల్ సైకత శిల్పం పొందిన తొలి దక్కన్ ల్యాండ్ నేతగా కేటీ ఆర్ ఓ ఘనసత్తన సొంతం చేసుకొన్నారు. జాతీయ స్థాయిలో ప్రధాని మోదీ, ఒడిశా సీఎం నమీన్ పట్టాయక్ తర్వాత ఈ గౌరవాన్ని మంత్రి కేటీఆర్ దక్కించు కున్నారు. టైటల్ టీఎల్వెన్ యువజన విభాగం అధ్యక్షుడు పీ జగన్మహానీరావు పర్యవేక్షణలో శిల్పం కోసం 8 మంది కళాకారులు 40 గంటల పాటు శ్రమించారు.

నేత్నలకు జాతీయ అవార్డులు

రాష్ట్రానికి చెందిన నేత్నలు కేంద్ర జ్ఞాశికాఖ నుంచి జాతీయ అవార్డుకు వరంగల్ నుంచి ఒకరు, నల్గొండ నుంచి ముగ్గురు ఎంపికయ్యారు. వరంగల్లోని కొత్తవాడకు చెందిన చేసే కార్బూకుడు పిట్ట రాములు నాలుగు నెలపాటు కష్టపడి మొగల్ విషవర్తుల యుద్ధ విన్యాసాలు, గుర్రాలపై స్ట్రోర్ చేస్తూ అడవుల్లో వేటాడే విధానాలను 11 రకాల రంగులతో కాటన్ దట్టీని తయారు చేశారు. నల్గొండ జిల్లా సంస్థాన నారాయణపురం మండలం పట్టాపాకకు చెందిన కోలను బుచ్చిరాములు, రాధాకృష్ణ మార్త్రి సంయుక్తంగా రూపొందించిన తేలియా రుమాల్, డబుల్ ఇక్కత్త చీరలకు కూడా అవార్డు దక్కింది. ఇదే గ్రామానికి చెందిన గజం ముత్యాలు రూపొందించిన డబుల్ ఇక్కత్త టై, డై శారీ అవార్డుకు ఎంపికయ్యాయి.

దక్కన్ ల్యాండ్

చందదారులను చేర్చించండి!

చందా ఏవరాలు:

వార్షిక చందా : రూ. 200

2 సం॥లకు : రూ. 400

‘దక్కన్ ల్యాండ్’ పేరిట ఎంట, మనీయార్థర్, చెక్ లేరా నగదు రూపంలో చందామొత్తం చెల్లించవచ్చు.

ఇస్తోటో ఒప్పందం

జలవనరుల పరిరక్షణలో మైలురాయి

తెలంగాణలో చెరువులకు కాక్షియుల కాలం నుంచి ఉన్న ప్రాధాన్యం తెలిసిందే. కొన్ని దశాబ్దాలుగా ఆ చెరువులు నిర్దారించి గురై పనికిరాకుండా పోయాయి. ఈ నేపథ్యంలో జలవనరుల పరిరక్షణకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. ఎన్ని ఆనకట్టలు కట్టినా భౌగోళిక పరిస్థితుల దృష్ట్యా నదుల కంటే కూడా చెరువులనే ఎక్కువగా నమ్ముకోవాల్సిన పరిస్థితి మనది.

చెరువు కట్టలు పటిష్టంగా లేకపోవడం, చెరువు స్థలం ఆక్రమణాలు, పూడిక వేరుకుపోవడం, గుర్తుడెక్క ఇతర పిచ్చిమొక్కల వ్యాప్తి లాంటి సమస్యలు అనేకం ఉన్నాయి. మరో ప్రధాన సమస్య కొన్నేళ్ళ క్రితం దాకా ఈ చెరువులు గొలుసుకట్టగా ఉండేవి. ఇప్పుడలాంటి పరిస్థితి లేదు. వీలైనంతగా ఆ స్థితిని పునరుద్ధరించేందుకు ప్రయత్నించాలి.

ఒక చెరువు విస్తీర్ణం, నీటి నిల్వ సామర్థ్యం, ఆయకట్టు, ఆవిరి నష్టం, ఇతరత్రాగా నీటి నష్టం తదితర అంశాలపై లెక్కలు సరిగా లేవు. ఈ లెక్కలను సరి చేయాలంటే క్లైటస్టాయిలో వాస్తవ పరిశీలన జరగాలి. అలా రూపొందించిన గణంకాలు మండల స్థాయి నుంచి రాష్ట్రస్థాయి వరకూ అధికార యంత్రాంగానికి అందుబాటులో ఉండాలి. అప్పుడే ఆయా జలవనరుల విషయంలో తగు నిర్దయాలు తీసుకునేందుకు వీలవుతుంది. ఇలా చేయాలంటే తగిన సాంకేతిక సహకారం కూడా అవసరమే.

ఈ నేపథ్యంలో కోరుకున్న వెంటనే జలవనరుల సమాచారాన్ని పొందగలిగేలా చేసేందుకు నీటిపారుదల శాఖ సన్వద్ధం కావడం హర్షణీయం. ఈ విధమైన సాంకేతిక సహకారం పొందేందుకు ఇస్తోటో ఒప్పందం కుదుర్చుకునేందుకు నిర్దయించడం అభినందనీయం. ఆగస్టు 6న ఇస్తోటో కుదిరే ఒప్పందం రాష్ట్రంలో జలవనరుల పరిరక్షణలో ఒక మైలురాయి కానుంది.

ఈ ఒప్పందం నీటిపారుదల శాఖలో సరికొత్త సాంకేతిక అధ్యాయానికి నాంది కాగలదు. సాగునీటి ప్రాజెక్టులు, మిషన్ కాక్షియ పనుల పురోగతిని వాట్సి ద్వారా తెలుసుకోగలుగుతున్నారు. ఇస్తో అందించే వ్యవస్థ అందుబాటులోకి వస్తే తెలంగాణలో చెరువులు, కుంటలు, రిజర్వ్యాయాలు, ఇతర జలాశయాల పరిశీలని 15 రోజులకోసారి ఉపగ్రహం ద్వారా అడ్డెడ్ చేస్తారు.

ఈ మహత్తర కార్యం పూర్తయితే, జలవనరుల సమాచారాన్ని నమోదు చేసి, ఉపగ్రహ చిత్రాలతో నీటి నిల్వలు, ఇతర అంశాలను విశ్లేషించనున్న తొలి రాష్ట్రంగా తెలంగాణ చరిత్రకు ఎక్కుంది. తెలంగాణ జలవనరుల ప్రయోజనాలను కాపాడడంలో ఇది కీలకం కానుంది. దీంతోపాటుగా వాతావరణ సూచనల కేంద్రాలను మండలస్థాయిలో సైతం ఏర్పాటు చేసే దిశలో ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని వినియోగించుకోవాలి. రుతువుల సంబంధిత సంప్రదాయ పరిజ్ఞానాన్ని జోడించే ప్రయత్నం చేయవచ్చు. ఫలితంగా పంటల బీమా, పురుగుమందుల వాడకం లాంటి వాటిలో రైతులు, ఇతర ప్రజానీకం తమ పనులు సమర్థంగా నిర్వహించుకోగలుగుతారు.

తెలంగాణ స్వరాష్టం నుంచి ఏ ప్రయోజనాలనైతే రైతాంగం, ఇతర ప్రజానీకం ఆశించిందో అవి ఒకొక్కబీగా నెరవేరే సూచనలు కనిపిస్తున్నాయి. మిషన్ కాక్షియ, మిషన్ భగీరథ లాంటివాటిని ఇందుకు ఉదాహరణగా చెప్పవచ్చు. నదీజలాల వివాదాలు ఇప్పట్లో మటుమాయం అయ్యే సూచనలు కనిపించడం లేదు. ఒకవేళ ఆ వివాదాలు సమసిపోయినా చెరువుల ప్రాధాన్యాన్ని తగ్గించలేం. ఈ నేపథ్యంలో విధి సాంకేతికతలను ఉపయోగించుకుంటూ చిన్న తరహా జలవనరుల పరిరక్షణ కృషిని మరింతగా కొనసాగించాల్సిన అవసరం ఉంది.

వెదుకువార్గమ్.

(యం. వేదుకుమార్)

ఎడిటర్

బంగారు తీగల ‘జర్రోసి’

జర్రోసి అనేది ఒక రకం ఎంట్రాయిడరీ. భారత దేశంతో పాటుగా ఇరాన్, అజారైజాన్, ఇరాక్, కువైత్, టరీక్, సెంట్రల్ ఆసియా, పాకిస్థాన్, బంగా దేశీలలో ఇది బాగా ప్రాచుర్యంలో ఉంది. **జార్రోసి** అనేది అందమైన మెటల్ ఎంట్రాయిడరీ. ఒకప్పు దు భారతదేశంలో రాజులు, కులీన వర్గాల వారు దీన్ని ఎంతగానో ఉపయోగించేవారు. రాజులు ఉపయోగించే బెంట్లను అందంగా తీర్చిదిద్దేందుకు కూడా ఈ కళను వినియోగించుకున్న దాఖలాలు ఉన్నాయి. కత్తి పిడి, వాల్ హ్యోంగిరింగ్స్, ఏనుగు అంబారీ, గుర్రపు స్నారీ జీను లాంబివాటిపై జర్రోసి కళ కనువిందు చేస్తుం టుంది. బంగారం, వెండి దారాలను వినియోగించి పెద్ద పెద్ద డిజైన్లను తయారు చేస్తారు. విలువైన రాళ్లు, ముత్యాలను పొదగడం ఈ కళకు అదనపు హంగులు సమకూరు స్తుంది. ఆరంభంలో బంగారు ఆకులు, వెండి తీగలతో కళకారులు అద్భుత కళకృతులను రూపొందించి నప్పటికీ నేడు మాత్రం ఎక్కువగా బంగారు లేదా వెండి పాలిష్టో కూడిన రాగితీగను, వెండి దారాలను వినియోగి

స్తున్నారు.

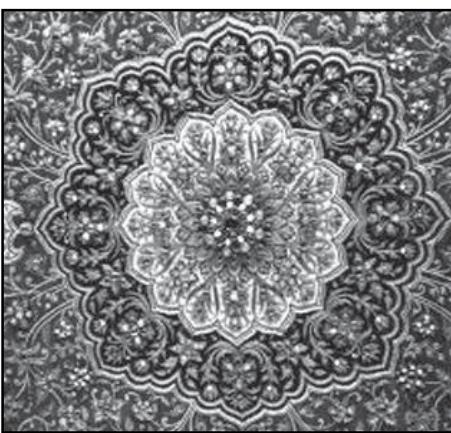
జర్రోసి అనే పర్మియన్ పదానికి అర్థం బంగారం తీగతో కుట్టడం. జార్ అంటే బంగారం, దోజి అంటే ఎంట్రాయిడరీ.

పర్మియన్ సాంస్కృతికాంశాలు, హస్తకళల్లో ముఖ్యమైంది జర్రోసి. దీన్నే జర్రోజి, గోజి-దోజి, కమాన్-దోజి లాంటి పేర్లతో కూడా వ్యవహరించారు. ఇరాన్లోని హర్షోష్మగాన్ తదితర ప్రాంతాల్లో ఇది బాగా ప్రాచుర్యంలో ఉంది.

పర్మియన్ జర్రోసి మూడు రకాలుగా ఉంటుంది. కొంతమంది వినుత్తు పొట్రోలు, రంగుల కోసం బేసిక్ ఫ్యూట్రిక్సు బాటైలో కు దుతారు. మరికొంతమంది ఫ్యూట్రిక్ తక్కువ సాంద్రత వర్క్స్ కు దుతారు. మరికొందరు వాట్రోన్ని బంగారు, వెండి తీగలతో కు దుతారు.

భారతదేశంలో జర్రోసి ప్రాచీన కాలం నుంచీ వాడుకలో ఉంది. జర్రోసి 17వ శతాబ్ది కాలంలో మొఘుల్ చక్రవర్తి ఆక్వర్ హాయాంలో మహామానుత దశకు చేరుకుంది. ఔరంగాజీబు హాయాంలో రాజబోషణ తగదంతో ఈ కళ ప్రాభవం క్షీణించడం మొదలైంది. ముడిపదార్థాలు విలువైనవి కావడం, వాటి రేట్లు అధికం కావడంతో కళకారులు త మ సౌంతంగా ఎంట్రాయిడరీ పనులు చేయలేకపోయేవారు. పారిత్రామికీ కరణ కూడా ఈ కళపై తన ప్రభావాన్ని కనబర్చింది. ఇప్పటికీ ఈ కళ లక్ష్మీ ఘరుఖాబాద్, చెన్నై, థోపోల్ తదితర నగరాల్లో చక్కని ప్రజాదరణాలో ఉంది. 2013లో జియోగ్రాఫికల్ ఇండికేషన్ రిజిస్ట్రేషన్లు లక్ష్మీ జర్రోసి ప్రపంచ వ్యోమంగా ప్రఖ్యాతి చెందింది. లక్ష్మీ, చుట్టుపక్కల ఉన్న అరు జిల్లాలు (బారాబంకి, ఉనావ్, సీతాపూర్, రాయ్ బరేలి, హర్షోమ్, అమేధి) ఈ కళకు ఒక బ్రాండ్గా మారాయి. ఇక్కడి కళకారులు ఈ కళ సాధికారిక తకు నిద్ర్యనంగా నమోదిత లోగోను ఉపయోగించుకోవచ్చు. ఘరుఖాబాద్లో ఈ ఎంట్రాయిడరీకి మంచి మార్కెట్ ఉంది. ఇక్కడ రెహ్మీని ఎంట్రాయిడరీ వర్క్ బాగా పేరొందింది.

-దక్షన్ న్యూస్

తెలంగాణ సాహిత్య దృశ్యం

తొలి సమగ్ర విమర్శకుడు సురవరం

తెలంగాణ దృక్కోణం నుంచి సాహిత్య వివేచన చేసిన తెలంగాణ ప్రాంత తొలి విమర్శకుడు కూడా సురవరమేననేది ఇప్పుడు పరిశీలించాలె.

ఇందుకు మొదటి నిదర్శనం గోలకొండ కవులసంచిక (1934).

“గోలకొండ కవుల సంచిక సాహిత్యలోకంలో ప్రాంతీయ (అంటే తెలంగాణ) చిహ్నాన్ని నిలిపిన సంకలనం” అని, “సాహిత్యానికి ప్రాంతీయ స్పృహ కలిగించిన సంకలనం” (పే-57) అని లక్ష్మణ వక్తవ్యే ప్రశంసించిన విషయాన్ని ఇక్కడ గమనించాలి.

అట్లా గోలకొండ సంచిక తేవడం ద్వారా తెలంగాణ అస్తిత్వ పతాకు మొట్టమొదట ఎగరవేయడమే కాక (“మహా సంకలన్యం” (1940-1975) కవితా సంకలనం ముందు మాటలో నందూరి రా మ మోహనరావుగారు ముద్దుక్కష్ట వైతాణికులు” (1935) తెలుగులో మొట్ట మొదటి సంకలనమన్నారు. కానీ 1934లో వచ్చిన గోలకొండ సంచిక తెలంగాణలోనే కాదు తెలుగు లోనే వచ్చిన మొట్టమొదటి కవితా సంకలనంగా గుర్తింపు దక్కాన్ని (ఉంది) ఈ సంచిక ముందు మాటలోని ఈ కింది మాటలు ఆయన తెలంగాణ అస్తిత్వ దృక్కోణాన్ని తెలుపుతున్నవి.

“బమ్మేర పోతన, విద్యానాథుడు, పాల్చుర్కు సోమనాథుడు, రుద్ర దేవ చక్రవర్తి, మారన, గోనబుద్ధారెడ్డి, వేములవాడ భీమకవి, మల్లు నాథ సూర్య మొదలగు పండిత ప్రకాండులు, కవిసింహలు ఈ ప్రాంతమునందు వాళ్ళయ క్షీతమునందు కృషి సల్పి అజరామర కీర్తి ఘలమును గడించిన మహానీయులు. ఇప్పచేసిని సంస్కృతాంధ్రములందు విశేష పాండితీ ప్రభావ సంపన్మూలై దివ్యప్రబంధ రచనా దురంధరులై వెలిసిన మహానీయులు ఈ ప్రాంతమునందు తండోపతండములుగ గలరు. ఆధునిక భావ పరిణామము ననుసరించి నూతనముగ వెలుపడిన “భావకవిత్వ” సాంప్రదాయమును గ్రహించి అంధ్రభారతి నుపాసించుచున్న నవ యువక కవులును అనేకులు గలరు”.

“పాపము ఓరుగల్లు పోతన్ను లాగుకొని పోయి కడప మండలంలో స్థాపించినారు. మహబూబసంగరు అప్ప కవిని గోదావరిలో వేయుదమా, కృష్ణలో నుంచుదమా లేక గుంటూరులో నిశ్చయము చేయుదమా అని తగపులాడినారు. దోమకొండ సంస్కృతము కవియగు మల్లారెడ్డిని లాగుకొని పోయి గోదావరిలో పడవేసినారు”.

సంచిక వెలువడిన అనంతరం వచ్చిన విమర్శలను నిష్పర్శగా తిప్పికొడుతూ 9.7.1934న గోలకొండ పత్రిక సంపాదకీయంలో తెలంగాణ ప్రాంత అభిమానాన్ని నిర్దూంధ్వంగా, నిర్మితిగా వెల్లడించి నాడు. తెలంగాణ తల్లి భావనను కూడా ఆనాడే చేసినారు సురవరం. అందులో ఇలా అన్నారు!

“మా తల్లిని మేము ప్రేమించిన నితర తల్లులను ననహ్యముతో చూచితిమని తగువు పడకూడదు”

“బ్రిటిషీపిండియా పత్రికలలో నొక్క నిజాం రాష్ట్రాలుని వ్యాస పైనను గాంచుటలేదు”

“మా రాష్ట్రముపై మాకభిమానముండిన మాకితరులపై ద్వేష మున్నదని వాదింపగూడదు”

“మీరు హైద్రాబాదు భాషను వెక్కిరించుచున్నారు”.

అంతేకాక బూర్గుల రామకృష్ణరావు కన్నా ముందే ఆప్సకవిని తెలంగాణ వాడనే సూచన చేసినారు (దేశబంధు పత్రిక 1929)

కురుగంచి సీతారామాచార్యులుగారి “నవ్యాంధ్ర సాహిత్య వీధులు” అనే ఆధునిక సాహిత్య చరిత్ర గ్రంథం వెలువడినపుడు ఆ గ్రంథం తెలంగాణ సాహిత్యంపట్ల చూపిన నిర్దూస్తాన్ని, నిరాదరణను చేసిన అవహేళనలను తట్టుకోలేక ఆ గ్రంథాన్ని గోలకొండ పత్రిక (1942)లో చీల్చి చెందాడినాడు. అందులోని కొన్ని మాటలు ఇలా ఉన్నవి.

“తక్కిన వారందరు (అంబే తెలంగాణ కవులు)న్నా శ్రీ ఆచార్యగారు తీసుకొన్న పరీక్షలో “ఫేల్” అయిపోయినట్టేనా!”

“తిరువతి వెంకట కవులను ఫీకొన్నది అమరచింత పండితులు”

“నిజాం రాష్ట్రమందును రాయలసీమలోను యథాశక్తి సేవ చేసి అంతరించిపోయిన పత్రికలను స్పరించలేక పోయింది”

“గోలకొండ సంచికలోని 353 కవులలో 300 మంది కవులు చెత్త పద్మాలే ప్రాసియుందురు గాక, వై (మిగతా) 53 మంది మాత్రం ఏ మధుర కవులకూ, ఏ రమ్య కవులకూ, ఏ కవితా విశారదులకూ ఏ శిరోమణిలకూ తుదకు ఏ మహేశ్వార్ధాయులకున్నా (ఇప్పానీ సీ మాంధ్ర కవుల బిరుదులు) తీసిపోయ్యేవారు కారని గట్టిగా పూని చెప్పుచున్నాము”. “ఈ విధంగా కొన్ని గోలకొండ కోపిసూర్యసు చూపేటగలగుచున్నాము” (అంటూ తెలంగాణలోని కొంతమంది ఉత్తమ కవులను పరిచయం చేసినారు).

“అంధ్రమాత చెల్లెలైన తెలంగాణం” అన్న కురుగంచి గారి మాటలోని కోస్తాంధ్ర వారి “ఆంధ్రమాత” భావనను సురవరం ఆనాడే ఆక్షేపించినారు. తెలంగాణను చెల్లెలు అని తక్కువ చేసినందుకు ఆగ్రహించినారు (పే-18).

సురవరంగారికి తెలంగాణ అస్తిత్వ దృక్కోణం తొలి నుంచే ఉన్నదనదానికి “అనేకులు బ్రిటిషీపిండియాలో వీరేశలింగము వంచి వారు అంధ్రులలో ప్రథమ సంస్కృతులని చెప్పుకొండురు. కానీ అది అయిధ్యము. నిజమైన ప్రథమాంధ్ర సంస్కృత నిజాం రాష్ట్రములో పుట్టెను” అని “ప్రథమ రాజు రామేశ్వర రాయలు ప్రథమాంధ్ర సంస్కృత” (రెడ్డిరాజు 1924, గోలకొండ పత్రిక 1936, అక్షోబర్) అనే వ్యాసంలో రాసిన మాటలు నిదర్శనం.

“అంధ్రవాళ్ళయ చరిత్ర” అనే వ్యాసంలో “గోలకొండ కవులు” అనే ఉపశీర్షిక పెట్టి తెలంగాణ కవులను పరిచయం చేసినాడు.

కురుగంచి మీది సమీక్ష ప్రభావంతోబే తర్వాతి కాలంలో ఖండవల్ని లక్షీరంజనం తన సాహిత్య చరిత్రలో తెలంగాణ కవులు అనే ఉప శీర్షిక పెట్టినాడు.

తెలంగాణ దృష్టితో ఆయన రాసిన మరికొన్ని వ్యాసాలు 1) నిజం రాష్ట్రంలోని అంధ్ర సంస్కారముల చరిత్ర (1927) 2). అముదిత తాళపత్ర గ్రంథాలు (1928). 3) గద్దాల తాళపత్ర గ్రంథాలు (1928). 4) తెలంగాణ చరిత్రము (1941). 5) తెలంగాణ - తెనుగు పత్రికలు (1951). 6) ఖుతుబ్ ప్లాఫీల అంధ్ర భాషా పోషణ (1946).

దేవులవల్ని రామానుజరావు తెలంగాణ సాహిత్యం గురించి రాసింది నిజమే గాని అది సురవరం రచనల తరువాత మాత్రమే. ఆయన “సారస్వత నవీనితం” (1955) గ్రంథం లోని “తెలంగాణం అంధ్ర సారస్వత వికాసం (ఇది తొలుత “సుజాత” ప్రత్యేక సంచిక (1951 ఆగస్టు)లో వచ్చింది), ఓరుగల్లు మండల మున సారస్వత సేవ (1946) అనే రెండు వ్యాసాలు తెలంగాణ సాహిత్యం గురించి ఉన్నవి. తెలుగు సీమలో సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవనం (1956)లో తెలంగాణ సాహిత్యం గురించి కొంత స్వప్తించిందు. మన కళా సంపద - సాహిత్యం (1964) తెలంగాణ గురించి ప్రత్యేకంగా ఏమీ రాయలేదు. “నా సాహిత్యమన్యాసాలు” (1978)లోని తెలంగాణ సాహిత్య వికాసము (1978) అనే వ్యాసం 1950 వరకు గల తెలంగాణ సాహిత్యం గురించి ఒక రేఖా చిత్రాన్ని అందించింది. నిజానికి ఈ వ్యాసం తెలంగాణ అంధ్ర సారస్వత సేవ అనే వ్యాసానికి మరో రూపం మాత్రమే. “తెలంగాణలో జాతీయాద్యమాలు” అనే గ్రంథంలో (1964, 1991) తెలంగాణ సాహిత్యంపైన, మైన పేరొస్సు వ్యాసాలలోని సమాచారమే కొద్దిగొప్ప తేడాలతో ఉన్నది. ఉర్రూ భాషకు సేవ చేసిన తెలుగువారు (1977), తెలుగు సాహిత్యానికి మహమృదీయుల సేవ (1978) అనే వ్యాసాలు తెలంగాణ సాహిత్యాన్ని కొంత స్వచించినవి. “యాజ్ఞవీ సంపత్తురాల జ్ఞాపకాలు” (1981) అనే పుస్తకంలో ఆక్షడక్కడా తెలంగాణ సాహిత్యాన్ని స్వచించినాడు.

ఈ చర్చను బట్టి తెలంగాణ దృష్టితో సాహిత్య వివేచన చేసింది కూడ తొలుత సురవరం ప్రతాపరెడ్డెని తేలుతున్నది. అంతమాత్రాన రామానుజరావు కృషి తక్కువది కాదు. మలిదశ తెలంగాణ ఉద్యమం వరకు తెలంగాణ సాహితీదీపం ఆరిపోకుండా కాపాడిన వారిలో ఆయనకు తప్పక స్థానముంటుంది. (నేను 1982లో సాహిత్య అకాడమిలో పనిచేసినపుడు ఆయనను దగ్గర్చించి చూసిన. అచ్చమైన తెలంగాణతనాన్ని ఆయనలో చూసిన. సాహిత్యాలకాడమీ అధ్యక్షుడై? ఉండి చాలా నిరాడంబరంగా అచ్చమైన తెలంగాణతనంతో (బాప, ఆహోర్యం, బోళాతనం మొదించేవారు. అంధ్ర ప్రభావాన్ని తట్టుకొని అంత దాకా తెలంగాణతత్త్వాన్ని నిలుపుకోవడం మామూలు విషయం కాదు).

నర అది అట్లా ఉంచి, సురవరం తొలి సమగ్ర విమర్శకుడెట్లా

అనేది చూద్దాం. ఏదో ఒకబీ రెండు వ్యాసాలకు పరిమితం కాకుండా విమర్శనారంగంలో విస్తృతంగా కృషి చేయడం, విమర్శనా ప్రక్రియలోని ఒహుళ విమర్శనా పద్ధతులను అనుసరించడం-సమగ్ర విమర్శకుడి లక్షణాలుగా నేను భావిస్తున్నాను. ఈ దృష్టితో సురవరం సమగ్రతను అంచనా వేయాలి. ఆయన అనుసరించిన విమర్శనా పద్ధతులను పరిశీలించే క్రమంలో ఈ విషయాన్ని చూద్దాం.

చారిత్రక విమర్శ:

ఒక రచనను సాంధర్యాత్మక, లాష్టాటిక దృక్కోణం నుంచి కాకుండా సామాజిక, చారిత్రిక నేపథ్యాలోంచి విమర్శించడం చారిత్రిక విమర్శ. స్థాలంగా చెప్పుకోవాలంచే ఒక రచనను చారిత్రక దృష్టితో పరిశీలించడాన్ని చారిత్రక విమర్శ అన్నాచ్చు. ఈ విమర్శ సురవరం పలు రచనలలో కణికిస్తుంది. కానీ ఎందుకో సురవరాన్ని విమర్శకడిగా కాక చాలా మంది పరిశోధకుడిగానే గుర్తించారు. ఉదాహరణకు పైన పేరొస్సు వ్యాసంలో లక్ష్మణ చక్రవర్తి “అయినా తెలుగు సాహిత్యాలోకం సురవరం ప్రతాపరెడ్డిని పరిశోధకుడిగానే గుర్తించింది” (పు. 61) అన్నారు. కె. శ్రీనివాస్గారు సురవరంగారి ఇతరేతర కృషిని గుర్తిస్తూ కూడా ఎందుకో తన సిద్ధాంత గ్రంథంలో ఆయనగురించి “పరిశోధకుడు సురవరం ప్రతాపరెడ్డి” అనే శీర్షిక (పు. 322) పెట్టిందు. వీరిరువురూ సహ్యదయ విమర్శకులే. మరి సురవరంను ఎందుకు పరిమితం చేసినాలో తెలియదు.

సురవరంగారి “అంధ్రుల సాం

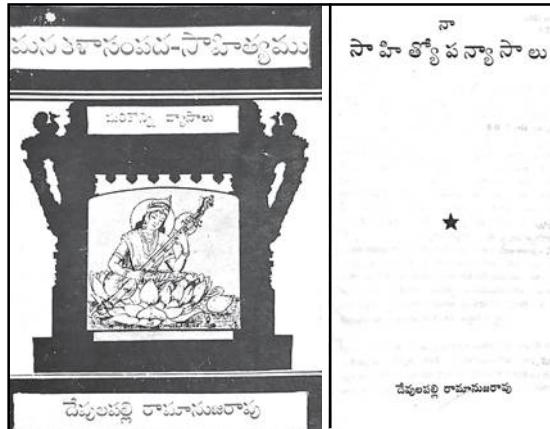
ఫిక చరిత్ర”, “రామాయణ విశేషాలు” గ్రంథాలను, అనేక వ్యాసాలను, పరిశోధనలుగా మాత్రమే చూడడం వల్ల వాటిని “చారిత్రక విమర్శలు”గా చూడకపోవడం వల్ల ఆయన కేవలం పరిశోధకుడనే అభిప్రాయం ఏర్పడి ఉండవచ్చు. అది సరికాదు. ఇంతపరకు ఆయనను పరిశోధకుడిగానే గుర్తించినారు. విమర్శకుడిగా లౌకేట్ చేయనేలేదు. ఆయనది కేవలం పరిశోధన కాదు. పరిశోధనాత్మక విమర్శ. తొలి నాళ్లలో తప్పని సునై పద్ధతి అది. ఆయన తెలంగాణ ప్రాంత తొలి చారిత్రక విమర్శ కుడు. అందుకు ప్రబల నిదర్శనాలు పైన పేరొస్సు గ్రంథాలు. ముందు రామాయణ విశేషాలులో చారిత్రక విమర్శ చూద్దాం.

సురవరం గురించి రాస్తా కె. శ్రీనివాస్గారు “రామాయణాన్ని కూడా హేతులుభ్యాలో చూడగలిగారు. కానీ గతాన్ని సామాజిక న్యాయ దృష్టితో సమస్యలు పరచి రామస్వామి చౌదరి మాదిరిగా వ్యాఖ్యానించలేదు. ఆయన పోయారు” (కీలకోవ్యాసం - బహముఖ ప్రజ్ఞాశాలి సురవరం ప్రతాపరెడ్డి - పుటులు - XV).

ఈ అభిప్రాయ సామంజస్యాన్ని పరిశీలించే క్రమంలో “రామాయణ విశేషాలు”లోని చారిత్రిక విమర్శను చూడోచ్చు.

విభిన్న సమీపేశాల్లోని వ్యక్తులతో పోల్చి సురవరంని తక్కువ చేయడం సునైంది కాదు.

బ్రావ్యాణ వ్యక్తిరేక ఉద్యమం మద్రాస రాష్ట్రంలో జరిగినంత

తీవ్రంగా ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో జరుగేదు. అందుకే పెరియార్ రామ స్వామి నాయకర్, త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరికి తేడా ఉంది. తెలంగాణలో బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరులకు తమ మధ్యగుల వైరుధ్యం కంటే మరాలీ, ఉర్దూ భాషా వ్యవహర్తలతో గల ఉమ్మడి వైరుధ్యం పెద్దదిగా ఉంది. అందువల్లనే ఇక్కడ బ్రాహ్మణ వ్యతిరేక ఉద్యమం అసలు జరుగలేదు. ఈ వైరుధ్యం లోలోపలే స్వయంస్తాయిలో జరిగింది కానీ బాహిరం కాలేదు. అందువల్లనే ఇక్కడ త్రిపురనేని లాంటి వారు కాకుండా సురవరం లాంటి వారు వచ్చింద్రు. భిన్న వాస్తవికతల మీద వచ్చిన వారిని పోల్చి సురవరంను తగ్గింపడం న్యాయం కాదు.

త్రిపురనేని లాగా సూతపురాణం, శంబుకవథ, భూసీ, భగవద్గీత, కురుక్షేత్ర సంగ్రామం లాంటి స్వజనాత్మక గ్రంథాలు రాయకపోయినా ఈ దృక్కోణంలో సురవరం కృషి తక్కువది కాదు.

ఇద్దరి రచనలను పోల్చి చూనే ఈ మాట అంటున్న.

“కవిరాజు మతాన్ని నిరాకరించాడు, అస్పుశ్వతను నిరాకరించాడు, మాధవ నమ్మకాలనీ నిరాకరించాడు. మంత్రకాండను నిరాకరించాడు. వైదిక స్కృతి పురాణేతిహాసాలన్నిటిని నిరాకరించాడు. మనుషులంతా సమానమన్నాదు. ప్రీల సమతను ఆదరించాడు (రావిపూడి వెంకటాది)

“కులమత వివక్షతలు సమసిపోయి సమాన భావం వ్యాపి కావడమే వారి ఆశయం” (దేవుల పటి కృష్ణశాస్త్రి). త్రిపురనేనిలాగానే అప్పటి యుగ స్వభావాన్ని (అర్య అనార్య వైరుధ్యాన్ని, ఉత్తర దక్షిణ భారతదేశాల వైరుధ్యాన్ని బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర వైరుధ్యాన్ని, హేతువాద దృష్టిని, ప్రజాస్వామిక భావనను) ఆవహన చేసుకొన్నాడు కాబట్టి బ్రాహ్మణాదిక్రితము, శూద్రుల పట్ల వివక్షను సరిగ్గానే పట్లకొని, వ్యాఖ్యానించినాడు. కాకపోతే త్రిపురనేనంత తీవ్ర స్వరంతో కాదు. ఇక్కడి పరిస్థితిని బట్టి ధ్వనిగర్భితంగా వ్యాఖ్యానించిందు.

త్రిపురనేని సూత పురాణం మాదిరిగా సురవరం “సూతాభ్యాయక” అనే గ్రంథం రాసినట్లు ఉంది. ఆ అముద్రిత గ్రంథంలోని (చూసుకొని) సురవరం కవిత్వం - సంగాంపోతే (పే- 12లో) కొన్ని పద్యాలు మాత్రమే దొరికినవి. సూత పురాణంలో మాదిరిగానే ఈ గ్రంథంలో కూడ సూతుడు చెప్పినట్లున్న కొన్ని భావాలని చూడండి.

“నాపేర మీపేర నానా పురాణముల్

ప్రాయించి వంచింతు పామరులను”

“వర్షాశ్రమాచార పాలనంబుల మిష

సర్వుల హింసింత్రు సాహసించి”

“ప్రీల మీదనె దర్శంబు చెల్చుచుండు”

ఇది పురాణాల మీద చారిత్రక విమర్శ. “పొరాణికేంద్రజాలము” అనే శీర్షికతో రాసిన పద్యాల్లో కూడా ఇలాంటి దృష్టి కనబడుతున్నది.

“అప్పకవి అవకతవకలు” అనే వ్యాసంలో (చూసుకొని) గాణ వ్యాసాలు, 2010, పుట-79-85)

“ధరణిసురుడు ప్రశాంతుడు

గురుభుకుడు శుచియు కల్పకుడు పూర్వకవీ

శ్వర వాక్ష్యమోగదక్కడు

కరుణామతుడెవ్వడతడు కవియన బరగున్”

“ఉపమ గలిగిన శయ్యల నొప్పియున్”

నంప్రింభవని కావ్యంబు గ్రాహ్యంబు కాదు

పాయసంబైన సంస్థారవక్కమైన

కాకజ్ఞప్పంబు హాప్యంబు గానియట్లు” అనే అప్పకవి పద్యాలను ఉద్ఘారించి బ్రాహ్మణాధిక్యతను, శూద్రుల పట్ల గల వివక్షతను నిరసించి నాడు సురవరం.

“కపులు భక్తులు బుములు చ్కాధిపతులు

మున్నుగా గల విజ్ఞాలు పట్టినట్టి

వంశముల నంటరాదని పలుకు జనులు

దేశవిట్రోషులు గాక దేశపొతులె” (అస్పుత్యతా దోషము - 19

27) లాంటి పద్యాల్లో అంటరానితనాన్ని విమర్శించిందు.

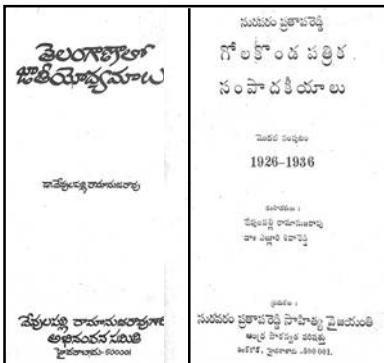
ఈ దృక్కోణం “రామాయణ విశేషము”లో ఇంకా వివరంగా, విస్మయంగా కసలడుతంది. ఈ గ్రంథాన్ని ఇంత వరకూ అందరూ పరిశోధనా గ్రంథంగానే చూసి నారు.

నిజానికి దీనిని విమర్శగ్రంథంగా, హేతువాద, మానవవాద, సమన్యాయ దృక్కోణంలో వివేచించిన చారిత్రక విమర్శ గ్రంథంగా చూడాల్సి ఉంది. ఇంతవరకు విమర్శకులెవరూ ఇట్లా చూడలేదు గానీ, ఇట్లానే చూడాలనేదే సురవరం ఉండేశం. అది ఈ కింది మాటల పల్ల వ్యక్తమయింది”. ఇది చారిత్రక విమర్శ, ఇట్లీ విమర్శ పూర్వాచారాభిమానులకు సరిపడదని నేనెరుగుదును. కొందరికి ఆగ్రహము కూడా కలిగించి యుండును. కాని ఆగ్రహసుగ్రహములకు చారిత్రిక విమర్శలో, తాపులేదు” (పే-223).

రామాయణ కవితాసాందర్భాన్ని ప్రశంసిస్తానే (పే-136- 143) దానిని పలు అంతరువులలో విమర్శించిందు. దక్షిణ భారత, అనార్య (వాసర, రాక్షస, కిర్పుర, నాగ, ద్రావిడ, గందర్ఘ మొ.) శూద్ర దృక్కోణాలు వాటిలో కొన్ని. (అప్పటికి రామాయణాన్ని ఇట్లా చూడటం అనేది గొప్ప సాహసంతో కూడుకున్న పని. వందల సంవత్సరాలుగా స్థిరపడిన మహావ్రతాన్ని ధీకొనడం లాంటి). ఈ క్రమంలో ఈ మాడు అస్తిత్వాల అత్మాగ్రహముల అత్మాగ్రహమున్ (Identity), విశేషతను నిలబెట్టే ప్రయత్నం చేసిందు.

వాసరులు కోతులుకారు దక్షిణపథంలో ఉండిన ఆటవికులు (పే-189) వింధ్య నుండి దక్షిణా పథమంతము నుండిన అనార్య లోని ఒక తెగ రాక్షసులు (పే-197). అత్మస్వాతంత్ర్యమును కాపోడు కొనుటకే పోరాడిరి, దక్షిణపథం ఆర్యులకు దాసోహం అని ఆక్రోశించేను (పే-218) దక్షిణపథ అస్తిత్వం కుపుకూలడంతో పడిన ఆవేదన ఈ మాటల్లో కన్నిస్తుంది. ఈ సంఘటనలను సురవరం యూరప్ అనేక దేశాలను జయించిన పోల్చడం ఇక్కడ గమనార్థం.

“మనమతమునకు విరుద్ధములయిన బోధ, జైన, చార్స్క, లోకాయత సిద్ధాంతములను మనము పొంద మతముల పట్లీలో చేర్చి తదుయులను నాస్తికులనియు, వేద విరుద్ధలనియు, వేద బాహ్య

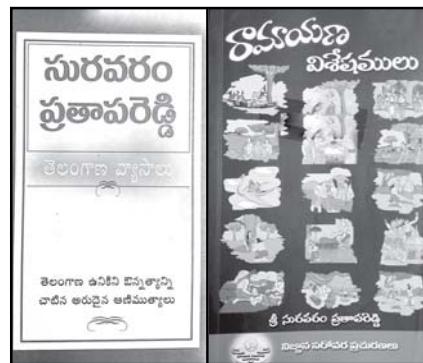
లనియు నిందించి యుపేక్ష భావము చూపినారము. అటుకాక వారి వాజ్యయమును వారి జాతక కథలను గూడ చదువులెను” (పే-23)

“జీస్టీ లోకాయుతుల (ప్రత్యుత్త వాదులు - (Materialists)లో జాబాలి యొకడు. అతడు ద్రాఢము లేల పెట్టువలెనని రామునితో వాదించెను” (పే-102) ఈ సందర్భంగా రాముడు నాస్తిక మతాల్పు తులనాయతూ బుద్ధుడు చోరుడు. అతని మతము గ్రహము” (శోరా కీతులే తొమ్మిదు అవతారంగా పేర్కొన్న బధుడిని నిందిస్తూ) అని జాబాలితో అన్న మాటల్ని సురవరం ప్రస్తావించిందు. అన్ని మతాలను గౌరవించాలనే ప్రజా స్వామ్మిక ద్వారకథం పై మాటలలో వ్యక్తమయింది.

ఆర్యులు క్రీ.పూ. 1000 ప్రాంతంలో దక్కిణాపథానికి రావడం మొదలైందని కోశాంచి అంటాడు. ఆర్యులు వచ్చేటప్పటికి అక్కడ నా గులు, రాక్షసులు, వానరులు, కిస్తురులు, పిశాచులు, గంధర్వులు, అ ప్పురలు, గద్భజాతివారు, అనురులు మొయి. వివిధ జాతులు ఉండేవారు. వీరండరినీ ఆర్యులు అనార్యులన్నారు. రాముడు ఆర్యుల ప్రతినిధిగా అర్యాచారాలను, ఆర్యాద్యిక్షతను వ్యాపించజేయటానికి పూనుకున్నాడు. అనార్యులను తుదముట్టించడానికి వీరిని నీ చంగా వట్టించారు అనే అభిప్రాయాన్ని దృష్టం చేస్తూ ఫీరిలో ఒకరైన రాక్షసులను “నరభక్కకుల నియు కోరలుగల వారనియు, మాయావుల నియు నాసా విధములుగా వారిపై మనకు అనహ్యము కలుగునట్టుగా వట్టించినారు” (పే-202) అని ఆర్యులు చేసిన వక్రీకరణను ఖండించినాడు సురవరం. “వారు మనవంటి మనములేనని” (పే-188) “వింధ్యకు దక్కిణ భాగములో రావణ (రావణ అనేది పేరు కాదు దాని అర్థం రాజు, దేవుడు) పాలితులై యుండి న రాక్షసులు పనికి రానివారు కారు ఆర్యులకు ప్రభల ప్రతిస్పందలు. గొప్ప నాగరికత పొందిన వారు”. వారి నగరం, నగరం లోని సౌధాలు, ఘైర్యవిద్య నాట్య సంగీత చిత్రకళలు వారి నాగరికతను సూచిస్తున్నాయని (పే-216), చెప్పు వారి యొడల కలిగించిన అసహ్య భావను తోలిగిచే ప్రయత్నం చేసినాడు సురవరం. వానరుల గురించి చేసిన వక్రీకరణను కూడా ఖండించినాడు. (పే-188-192) ఇలా వ్యాఖ్యానించడం అప్పటికి గొప్ప సాహసం.

రావణుడు సీతను అపహరించడం (అది కూడ అతని చెల్లెలు శూర్పుణి ముక్కు చెవులు కోయుడానికి భరదువుణాదుల 14000 మందిని సంధారించడానికి ప్రతీకారంగానే చేశడని చెప్పు, శూర్పుణి కామించడం వారి జాతిలో తప్పుకాదంటూ (పే-151, 218)) తప్పు అంటూనే అతడపొంసాప్రియుడు యజ్ఞములందు హింస ఉండుటచే యజ్ఞ ధ్వంసియుయ్యును కాని యతడు “వేదమత దేహియనియు, ముని హింసకుడ నియు వాలీకి తన కలము యొక్క మనిచే రావణని ముఖమును నల్లగా చిత్రించెను” (పే-23) అని ఆర్యుల వక్రీకరణను తప్ప పట్టినాడు.

రావణుడిని ద్రావిడ భాషల వ్యాకర్త అనే అంశాన్ని ప్రస్తావించి, అతడు తెలుగు వాడో తమికుడో అంటూ రావణుడు ద్రావిడ ప్రజల ప్రతినిధి అనే అర్థాన్ని స్ఫురించపేసిం డు.

ఆర్యుల చేతిలో ఓడిపోయిన అనార్యులే శూద్రులుగా పిలువబడినారు. వారు మాంసాహిరులు కాబట్టి వారిని అనాగరికులుగా వర్ణించినారు. ఈ సందర్భంగా “త్రివర్షికులు మాంసభుక్కులు కారను విశ్వాసం తప్పు” (పే- 84) అంటూ గుహలు భరతనికి మాంసం, చేపలు ఆపోరంగా తేపదాన్ని (పే-80), ఆర్యులు, మునులు కూడా ఇతర మాంసాన్నే కాదు అవులను కూడా తినడాన్ని (పే-78,83,79) రాముడు మాంసం తినడాన్ని (పే51) సురవరం ఉదాహరణలుగా చూపినాడు. దీని ద్వారా అనార్యులమీద పడిన అసహ్య కర ముద్రను తొలగించినాడు.

శంబుకడనే శూద్ర తపస్సిని రాముడు సంహరించడాన్ని ప్రస్తావించి “శూద్రులు తపస్సు అంత ఛర్షరూణిదై యుండెనేమో” (పే-24) అని శూద్రులపట్ల గల వివక్షను వ్యంగ్యంగా ఖండించినాడు.

“శూద్రులు కాళ్ళలో” నుండి పుట్టినవారు కారు. ప్రాచీన కాలమందు ఆర్యులు సింఘాదేశములోనికి ప్రశ్నేశించినాడు అప్పట నుండిన ఆదిమ నివాసులగు “శూద్రులు” అను జనుల తో అతి ఫోరముగా పోరాడవలసి వచ్చినది. ఆ శూద్రవర్షము వారు మహావీరులు.... తుదకు శూద్రులోడి బానిస్తెరి. అందుచేతనే మనుస్మృత్యాదులలో శూద్రులకు హక్కులు లేకుండుట. వారెల్లుప్పటికి త్రివర్షికుల సేవ చేయుట. వారు సంపాదించినదంతయు బ్రాహ్మణాదులకు చెందుట... వేదముచూరించిన “జిహ్వాచ్ఛేదం కారయేతి” అనుట. (పే-118) అని చరిత్రలో శూద్రుల కు జరిగిన అన్యాయాన్ని స్ఫురటంగా వెల్లడించినాడు.

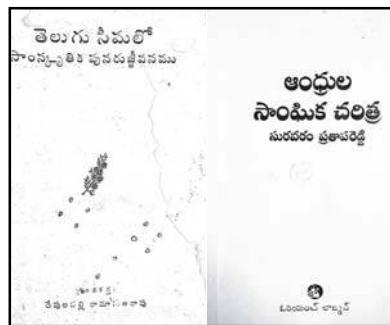
“క్షుద్రక (Oxydrakai) వీరజాతి ఆర్యుల తో నిరంతరము తమ యొక్కయ్యు, తమ యాదినివాసము యొక్కయ్యు స్వాతంత్ర్యమునక్కె పోరాడి తుదకోడియుందురు. వారిని నాల్గు వర్షముగా తమ సేవకులనుగా నేర్చాటు చేసికొనిరి... క్షుద్రకలే తర్వాతి శాస్త్ర పురాణములలోని శూద్రక, శూద్ర జాతి వాదైరని తలతును, తర్వాత యార్యులు గంగా ప్రాంతము, వింధ్య ప్రాంతము, దక్కిణాపథము, వంగ ప్రాంతమును ఆక్రమించుకొనిప్పుడక్కడి కార్మిక వర్ధములను తమకు పసందుకాని వారిని, తమ్ముదిరించిన వారిని, తమ యాచారము లను స్థోకరింపి వారిని తేర్చినట్లుప్పాటును” (పే-118) అని శూద్ర వర్షం ఏర్పడిన క్రమాన్ని విశేషించినాడు. ఈ విశేషపణ అనంతర కాలంలో శూద్రవర్షం ఎర్పించిన విధానాన్ని గురించి చరిత్రకారులు, సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు చేసిన విశేషపణకు దగ్గరగా ఉండడం ఇక్కడ గమనించపలసిన విషయం.

ఈ చర్చను బట్టి అనేక సాంఘిక విషయాలు, అన్యాయాలు తెలుస్తున్నాయి.

ఇక ఆశాటి చారిత్రక పరిస్థితులను బట్టి రామాయణం గురించి సురవరం తేల్చిన కొన్ని అంశాలు ఇలా ఉన్నవి.

- 1) రాముని విష్ణువతారముగా వర్ణించు భాగములన్నియు తర్వాత చేర్చబడినవే (పు. 46)

- 2) దశావతారములు క్రీ.శ. నాల్గవ శతాబ్దము తర్వాతనే ఒక రూ పానికి వచ్చి స్థిరపడెను (పు. 47)
 - 3) బుష్ట్స్ట్రోగుని కథ కల్పితము (పు-51)
 - 4) రాముడు మాంసం తిన్నాడు. తినలేదని చేసిన వర్ణన ప్రక్కిష్టం (పు. 51)
 - 5) రామురాజ్యములో అంతయు ధర్మబధ్మముగా నుండెనని చెప్పు దురు. అది నమ్మిటకు వీలు లేదు. (పు-69)
 - 6) రాముని కాలములో అర్థులకు ప్రవేశము లేని దండ కారణము శీక్షణుని కాలమో రాజ్యాలతో వర్ణిస్తాడని (పు. 35)
 - 7) రాముడు ఆర్యుడు. రావణుడు రాక్షసుడు (పు. 151)
 - 8) శైవమతం రాక్షసులలో ఎక్కువగా వ్యాపించినట్టుస్వది
 - 9) శైవమతం ఆర్యుల వైదిక మతముకున్న చాలా ప్రాచీనమైనది. ఇక 'ఆంధ్రుల సాంఘిక చరిత్ర'ను గురించి చూద్దాం.
- దీనిని కూడా కేవలం పరిశోధన గ్రంథం గానే, ప్రజల సాంఘిక చరిత్రను నమోదు చేసిన గ్రంథంగానే చూసినారు. కానీ అది చారిత్రక విమర్శనా గ్రంథం కూడ. సాహిత్యాన్ని అప్పబి దాకా చూనే దృక్కోణం నుంచి ఇదొక డిపార్ట్మెంటును నిర్మించి ఉన్నాడి. సాహిత్యానికి అనాటి సామాజిక, రాజకీయ, మత పరిణామాలకూ గల పరస్పర సంబంధాన్ని వివేచించిన గ్రంథమిది. అ వివేచనలోంచి చేసిన కొన్ని సూత్రికరణలిల్లా ఉన్నావి. ఇవి అప్పబికి కొత్తవేగాక ప్రగతిశీలమైన వి కూడ.
- 1) “గోనబుద్ధారెడ్డి కూడ రామాయణమును ద్వివిషయం ప్రాయుట వైష్ణవమత ప్రచారము నక్క చేసిన శైవానుసరణమే (పు-17)
 - 2) శైవ వైష్ణవము లెట్లుస్వను వారిపురు కుల నిర్మాలనమునక్క కృషి చేసిరి (పు-18)
 - 3) శివాలయ పూజారులుగా ఉన్న తంబళ్ళను తొలగించి బ్రాహ్మణులు పూజారులుగా నియమించబడడం (పు-21)
 - 4) వీరదైవుల బ్రాహ్మణాధిక్యమును పడగొట్టుటకై చాలా కృషి చేసిరి (పు-79)
 - 5) “వీరశైవుల ప్రతిఫలన పటుత్వమునక్క రామానుజీయులను.. కట్టుబాటును సదలిస్తూ యండిరి. ఇన్ని శక్తులెదురౌడ్దినను బ్రాహ్మణత్వమునకు భంగము కలుగలేదు. సరికదా అది మరింత లోతుగా పొతుకొనెను. కులనిర్మాలన సంస్కరణములన్నియు బ్రాహ్మణాధిక్యతకు కట్టుబాటులగుటచే వారు ఆత్మ రక్షణము చేసుకొనకూరకుండిరని తలపరాదు.... తమ అగ్రస్థానము స్థిరీ కరించుకొనిరి. రెడ్డి చరిత్రలో బ్రాహ్మణ భక్తి ఒక అపూర్వ విచిత్ర ఘట్టము” (పుట-79, 80)
 - 6) యక్కగానాలు సంస్కృత నాటకాలకు భిన్నమైనటై ద్విజిణి దేశ మండంతటను జనులకాదరపొత్రమై ప్రేతికరములై వ్యాపిలో నుండునట్టివి. కాన ఇవి నన్నయకంటే పూర్వము నుండి వచ్చిన దేశ కవితాయుక్త మగపాటల నాటకాలై యుండెను’(పు- 138)
 - 7) మొత్తమికి యక్కగానాలు అటవికుల నుండి నాగరికులకు లభించిన గానసమాయుక్త స్వత్ం ప్రాధాన్య నాటకాలు”. (పు. 276)

- 8) ఇవెక్కువ బ్రాహ్మణులేతరుల పాటలే. (పు. 277)
 - 9) తురక క్రస్సుపుల విజ్యంభణ కాలంలో ఆంధ్రదేశమును రక్షించినది రాజులు కారు. తత్త్వాధ్యాని దుర్భాగ్యమును రక్షించినది రాజులు కారు. తత్త్వాధ్యాని దుర్భాగ్యమును రక్షించినది రాజులు కారు. తత్త్వాధ్యాని దుర్భాగ్యమును రక్షించినది రాజులు కారు. (పు. 292)
 - 10) ఇంగ్లీషుల తమ సూతన భావాలతో హిందువులలోనే కాక ముసల్యానులలోను మార్పులు గావించిరి. వివిధ కులాలవారు కలిసి భూజించుట మొదలు బెట్టిరి. అంతశ్శాఖ వివాహాలు, వితంతూద్వాహాలు ప్రబలము (పు. 352)
 - 11) కట్టమంచివారి కవిత్వ తత్త్వవిచారము సనాతనపు కోటలో గుండుపడినట్టుయ్యెను. అది పెద్ద సంచలనము కలిగించినది. నిజముగా భావకవితకు అతడే మార్గదర్శి (పే. 353)
- ఈ చారిత్రక విమర్శ సురవరం వ్యాసాలలో కూడ కనబడుతండి. దూహారసాలకు గాధాసప్తశతాబ్ది, సుమతిశతక క్రూరవ్యాపార వ్యాసాలను చూడాచ్చు. (సురవరం సాహిత్య వ్యాసాలు (పు. 12, 13, 161, 203)

ఇతర విమర్శనా పద్ధతులు:

భారతీయ లక్షణ గ్రంథాలు తెలుగు సాహిత్యానికి చేసిన నష్టాన్ని విపరిస్తునే (చూ. పట్టెపదాలు, పు. 81; గారస హరిశ్చంద్ర - పు. 191; చేమకూర వేంకటకవి సారంగ ధర చరిత్ర పు. 192, 201; గాధాసప్తశతాబ్ది - పు. 21) లక్షణ గ్రంథాల్లోని మంచిని స్వీకరించి లాక్షణిక విమర్శ చేసినాడు. క్లేమేంద్రుని జెచిత్య సిద్ధాంత దృష్టితో ఎఱ్ఱుప్రేగద కవిత్వాన్ని విశ్లేషించడం (పు. 169, 170) అనేక సందర్భాల్లో ఆనందపర్చనుని ధ్వని సిద్ధాంత దృష్టితో విమర్శ చేయడం అందుకు నిదర్శనాలు.

“రామాయణ విశేషాలు”లో, గాధాసప్తశతాంటి చాలా వ్యాసాల్లో కావ్య సౌందర్య విమర్శ లేదా కళావిమర్శ (Aesthetic Criticism) కూడ కనిపిస్తుంది. మొత్తం మీద ఈ చర్చ ద్వారా తేలేదేమిటంబే- సురవరం ప్రతాప రెడ్డి తెలంగాణ ప్రాంత తొలి విమర్శకుడు, తొలి ఆధునిక విమర్శకుడు, తొలి ప్రాంతీయ దృక్కోణ (తెలంగాణ అస్తిత్వ దృక్కోణ) విమర్శకుడు, తొలి సమగ్ర విమర్శకుడు లేదా తొలి మహా విమర్శకుడు అని.

-చా॥ సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి

మొబైల్: 98856 82572

మెయిల్: narayanareddy.sunkireddy@gmail.com

Oxford
Grammar School
Street No. 13, Himayatnagar

Phone: 040-27636214

తెలుగు వాచకాల విశిష్టత

ఎనిమిదవ తరగతి తెలుగు వాచకం - నవ వసంతం - 3

గత సంచిక తరువాయి

పారశాలలో అది ప్రాథమిక పారశాల అయినా, యుపిఎస్ అయినా, హైస్కూల్ అయినా ప్రతి స్థాయిలో విద్యార్థీనీ విద్యార్థులను చక్కని ఆటపాటల్లో ఇన్వొల్వ్ చేయాలి. చురుకైన విద్యార్థులుగా మాలచాలి. ప్రతి క్లాసులో, అలగే ప్రజల్లో, ఉద్యోగుల్లో, ఉపాధ్యాయుల్లో, నాయకుల్లో మూడు దశల, మూడు స్థాయిల వారుంటారు. కొందరు అందరికన్నా హాషారుగా, చురుకుగా చెప్పగానే అర్థం చేసుకుంటారు. వీరు అన్నిల్లో ముందుంటారు. కొందరు పాతాల్లో ముందుంటారు. మరికొందరు ఆటపాటల్లో ముందుంటారు. మరికొందరు సగటుగా ఉంటారు. ఒకబీరెండు సార్లకు వారు అర్థం చేసుకుంటారు. చురుకైన వారితో పోటీపడి ముందుకు సాగుతారు. మరికొందరు వెనుకబడిపోతారు. వీరికి ఎంతో శ్రద్ధతో అనేకసార్లు ఎంతో ప్రేమగా, ఆత్మియంగా చేపే తప్ప ముందుకు సాగలేరు. వాళ్ళు అలా ఉండడానికి అనేక కారణాలు ఉంటాయి. పేదరికం కావచ్చు, ఇంట్లో అవకాశాలు లేకపోవడం కావచ్చు. తల్లిదండ్రులు నిరక్షరాస్యలు కావచ్చు. ఇంటిపనిలో, తల్లిదండ్రుల పనిలో కొంత పాల్నానీ, ఆర్థికంగా ఆదుకొనే క్రమంలో ఉండాల్చి రావచ్చు. అంగుహకల్యం కావచ్చు. మానసికంగా ఎదుగుదల లేకపోవచ్చు. పోషక ఆహారం లేక నీరసించి పోవచ్చు. జ్ఞాపకశక్తి తక్కువ కావచ్చు. ఇలా అనేక కారణాల రీత్యా మాడించ ఒక వంతు ఏ రంగంలోనైనా సరే వెనుకబడి సాగుతుంటారు. విద్యార్థుల్లో ఇలాంచివారు బాధపడే విధంగా, మరింత వెనుకబడేవిధంగా తోటి విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు ప్రవర్తించడం వల్ల వాల్చు ఇంకా వెనుక బడిపోతారు. అల్పాత్మ భావనకు గురవుతారు. వారిలో కూడా అనేక స్మిజనాత్మక శక్తులు ఉంటాయి. వాటిని వెలికి తీయడం ద్వారా తోటి పిల్లల్లో తాను కూడా సగర్వంగా తలెత్తుకొనే అవకాశం ఉంటుంది. అందువల్ల ఆటపాటలు, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు, రకరకాల పోటీలు ఎంతో అవసరం. ఈవిషయాన్ని గమనించి టోటోచాన్, 'రైలుబడి' పుస్తకంలో తమ అనుభవాలను చక్కగా వివరించారు. కుంటివాళ్ళు మాత్రమే గెలుపొందే విధంగా ఆటలు రూపొందించి వారిలో ఆత్మ విశ్వాసం పెంచారు. ఇలా ఉపాధ్యాయులు సృజనాత్మకంగా ఆలోచించినపుడే పిల్లలందరు ఎదిగే అవకాశం ఉంటుంది.

8వ తరగతి 'తెలుగు ప్రథమభాష' పార్ట్ పుస్తకం నవ వసంతం-3 శీర్షికతో వెలువరించారు. ఇందులో 12 పాతాలు ఉన్నాయి.

- త్యాగనిరతి - నన్నుయ - త్యాగగుణం ఇతిహసం (పద్యం)
- సముద్ర ప్రయాణం - ముద్దు రామకృష్ణయ్ యాత్రానుభవం యాత్రారచన

- బండారి బసవన్న - పాల్చురికి సోమనాథుడు భక్తితత్తురత్నిపద
- అసామాన్యులు - రచయితల బ్యందం శ్రమసౌందర్యం వ్యాసం
- శతక సుధ - శతక కవులు నైతిక విలువలు శతకం
- తెలుగు జానపద గేయాలు ఆచార్య బిరుదురాజు రామరాజు సంస్కృతి వ్యాసం
- మంజీర డా॥ వేముగంటి నరసింహచార్యులు నది ప్రశంస గేయం
- చిన్నపుడే వట్టికోట ఆళ్ళారుస్వామి సామాజిక స్పృహ కథానిక
- అమరులు ఆచార్య కె. రుక్కుధీన్ ఉద్యమస్వామి వచనకవిత
- సింగరేణి రచయితల బ్యందం సహజసంపద వ్యాసం
- కాపుబిడ్డ గంగుల శాయిరెడ్డి రైతు జీవితం పద్యం
- మాట్లాడే నాగలి పొనుకున్నం వర్షెయ్ అనువాదం: ఎన్. వేణు గోపాలరావు జంతుప్రేమ అనుపాద కథ పుస్తకం ముఖ చిత్రంలో పట్లజీవితంలో వివిధ వృత్తులు, స్నానం, నిద్ర, పొద్దు, పలపిట్టను చిత్రించారు.

అట్లలోపలి పేజీలో తెలంగాణ తల్లి భమ్మతో పాటు 'నా తెలంగాణ కంజాతవల్లి', 'నా తెలంగాణ కోటి రతనాల వీణ' అని ప్రశంసించిన డా॥ దాశరథి కృష్ణమాచార్య రాసిన గేయ పద్యం ప్రచురించారు. దానికింద లక్ష్మిపరం బ్రిట్టి ఫోటోసు చేర్చడం బాగుంది.

'త్యాగనిరతి' అనే మొదటి పారంలో నన్నుయ్ రచననుండి తీసుకున్నారు. ఈ పారం ప్రారంభంలో దధిచి గురించిన ఒక పేరా రాసి ప్రశ్నలు ఇచ్చారు. త్యాగనిరతి పారం యొక్క నేపథ్యంగా పూర్వ రంగాన్ని చెప్పారు. ఈ పారం ఇతిహస ప్రక్రియకు చెందినది. ఇతిహసం అంటే ఇట్ల జరిగింది అని అర్థం. ఈ పారం శ్రీమదాంగ్ర మహాభారతంలోని అరణ్యపర్వంలో తృతియా అశ్వాసం నుండి తీసుకున్నారు. నన్నుయ పరిచయం తర్వాత ప్రేశికలో మన ప్రాచీన సాహిత్యంలో నైతిక విలువలకు ఎంతో ప్రాధాన్యత ఉందని భారత, రామాయణాలు ఉత్తములైన రాజుల కథలను వివరిస్తాయి. వారిలో శిఖిచకవర్తి త్యాగగుణానికి తార్మాణంగా నిలుస్తాడు అని పరిచయం చేశారు. పద్య పారం చివర తాత్పర్యం చేశారు. అర్థం చేసుకొని ఆలోచించి మాట్లాడడం గురించి త్యాగం అంటే ఏమిటి? త్యాగంలోని గొప్పతనం ఏమిటి? ఇతరులకోసం, సమాజంకోసం త్యాగం చేసిన వారి గురించి చెప్పండి? అని సూచించారు.

ధారాణగంగా చదువడం - అర్థం చేసుకొని ప్రతిస్పందించడం అనే శీర్షికతో కొన్ని పద్యపాదాలను ఇచ్చి పూర్తి చేయమని కోరారు. 'బ్రతికి నస్సినాళ్ళ ఫలము లిచ్చుటిగాదు, చచ్చిగూడ చీలియిచ్చు'

|దక్కన్ ల్యాండ్|

తనువు, త్యాగ భావమునకు తరువులే గురువులు లలిత సుగుణజాల తెలుగుబాలు' అనే ఒక ఆటవెలది పద్యాన్ని జతచేయడం సందర్భానికి చితంగా ఉంది. నాలుగు పదాలు ఇచ్చి అందులో ఏ పదం దేనికి సరియైనదో సూచించే పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టారు. ఇతరులు ఆహారం తినేటప్పుడు ఎందుకు విఫ్పును కలిగించబడదో రాయండి అని ఐదేసి వాక్యాల జవాబులు రాయాలని కొన్ని ప్రత్యులు ఇచ్చారు. విఫ్పును అనే పదానికి బిదులుగా భంగం, ఆటంకం అనే పదాలు రాసి ఉంటే ఇంకా బాగుండేది. కొఱకు అనే పదాన్ని అలా రాయడం కన్నా కొరుకు అని రాసి ఉంటే వాడుక భాష సులభంగా ఉంటుంది. ఈ పారంలో ఉన్న త్యాగ గుణమేమిటో న్యాక్టే ఆర్థం కాలేదు. త్యాగుగుణాన్ని చెప్పడానికి ఈ పారం కన్నా మంచి పారాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. శిబి చక్రవర్తి గురించి తెలుసుకోవడానికి మాత్రం ఈ పారం ఉపయోగపడుతుంది. ప్రాచీన సాహిత్యాన్ని పరిచయం చేయాలనే ఉబలాటంతో నేటి కాలానికి సరిపోని, ఊహకందని, కథలను చేర్చడం సరికాదు. ఈ సందర్భంగా త్యాగం వల్ల సదాచారం, స్తుత్వవర్తన వల్ల మానవ జన్మ స్వాస్తికుపుతుంది అనే సూక్తిని పొందుపరిచారు. త్యాగానికి సంబంధించిన కొన్ని అంశాలను పేర్కొని అవయవదానం పై ప్రజలకు చైతన్యం కలిగించమని వార్తాపత్రికల్లో లేఖ రాయగలను అని 'అవును/కాదు' సూచించారు.

రెండవ పారం 'సముద్ర ప్రయాణం'. ఇది రాసిన ముద్దు రామకృష్ణయ్య జగిత్యాలలో మాకు 1960-65 మధ్య మళ్ళీపర్పున్ పై సుమార్ల ప్రధానోపాధ్యాయులుగా పనిచేసి అక్కడే రితైర్ అయ్యారు. రిటైర్యే ముందు ప్రార్థనా సమయంలో ప్రతిరోజు కొడ్దినేపు తన జీవిత చరిత్రను విద్యార్థులకు మైకులో చెప్పా వచ్చారు. ఆ కాలంలో జగిత్యాల మళ్ళీపర్పున్ పైసుమార్లలో రెండువేలమంది విద్యార్థులు ఉండేవారు. ప్రతి క్లాసు ఎనిమిది సెక్షన్లతో అలరారుతుంది. ప్రధానోపాధ్యాయుని గదినుండి ప్రతి క్లాస్ రూంలోని విద్యార్థులతో మాటల్లాడ్డానికి వీలుగా స్వికరణ అమర్చారు. (ప్రేమపూరితంగా, ఆటపాటులతో స్వయంకృతితో ఎలా చదువుకోవాలో వంటి అనేక అంశాలను తన సుమార్లో ప్రవేశపెట్టారు. ఆయన ఒక ఆదర్శ ప్రధానోపాధ్యాయుడు.

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధకాలంలో నిజాం రాజునుండి స్క్యాలర్సిప్ప పొంది లండన్లో చదువుకోవడానికి వెళ్లిన విధం ఈ పారం తెలుపుతుంది. నిరక్కరాస్యత నిర్మాలన కోసం ఈచ్చ వన్, టీచ్ వన్ ఉద్యమాన్ని జీవిత చరమాంకం వరకు కొనసాగించిన గొప్ప విద్యావేత్త. ఈ ప్రత్యేకియ యాత్రా చరిత్రకు సంబంధించినది. ఈ పారం ద్వారా పట్టుదలతో ఎన్ని ఇబ్బందులైనా కార్యాన్ని సాధించవచ్చ అని సూక్తిని ఇస్తుంది. ఆనాటి కాలంలో డబ్బులేని పేదరికం సుంచి అనేక దేశాలు తిరిగి ఎక్కడిక్కడ పనిచేసి సంపాదించుకొని విద్యసు అభ్యసించిన ముద్దు రామకృష్ణయ్య మాకు కూడా పనిచేసుకొని సంపాదించడానికి సుమార్లో స్విమ్మింగ్పూల్ కట్టించిన సమయంలో కంకర కొట్టడానికి విద్యార్థులకు అపకాశం ఇచ్చి, కూలి చెప్పించారు. ముద్దు రామకృష్ణయ్య జగిత్యాలలో ప్రధానోపాధ్యాయులుగా పని చేస్తున్నప్పుడు ప్రతి సంవత్సరం వందమందికి పైగా విద్యార్థులను తీసుకొని యేటా విజ్ఞాన

ఐదేసి వాక్యాల్లో రాసే ప్రత్యులు, పది వాక్యాల్లో రాసే ప్రత్యు కూడా ఇచ్చారు. చదువును కష్టంగా భావించవద్దు. ఉన్నత లక్ష్మి పెట్టుకొని, ఇష్టంగా చదువుకొని, అనుకున్నది సాధించాలని తెలుపుతూ మిత్రునికి లేఖ రాయాలి. మీరు చేసిన ప్రయాణం అనుభవాన్ని వివరిస్తూ వ్యాసం రాయండి అని పేర్కొనారు. ముద్దు రామకృష్ణయ్య శత జయంతి సంచికను, ఆయన రచనలను సేకరించి ఉపాధ్యాయులు చదివితే వారు ఎంతో ఉత్సేజితు లవుతారు. ఆకాలంలో ఉపాధ్యాయులు బోధన వ్యక్తి ఎంత పవిత్రంగా భావించారో కొంత తెలుస్తుంది. నిజానికి ఆయన జీవితాన్ని సంజీవించంగా ఉపవాచక పారంగా పెడితే మరింత బాగుంటుంది. ఆ కాలంలో ఇలాంటి ఆదర్శ ఉపాధ్యాయులు, ప్రధానోపాధ్యాయులు చాలామంది ఉండేవారని చెప్పుంటారు.

ఈ పారం చివర ప్రాదర్శాదు నుండి రైల్లో బాసర రైల్లే స్టేషన్కు చేరుకున్న పేరాలను ఇచ్చి కొన్ని ప్రత్యులు ఇచ్చారు. ఐదేసి వాక్యాల్లో రాసే ప్రత్యులు, పది వాక్యాల్లో రాసే ప్రత్యు కూడా ఇచ్చారు. చదువును కష్టంగా భావించవద్దు. ఉన్నత లక్ష్మి పెట్టుకొని, ఇష్టంగా చదువుకొని, అనుకున్నది సాధించాలని తెలుపుతూ మిత్రునికి లేఖ రాయాలి. మీరు చేసిన ప్రయాణం అనుభవాన్ని వివరిస్తూ వ్యాసం రాయండి అని పేర్కొనారు. ముద్దు రామకృష్ణయ్య శత జయంతి సంచికను, ఆయన రచనలను సేకరించి ఉపాధ్యాయులు చదివితే వారు ఎంతో ఉత్సేజితు లవుతారు. ఆకాలంలో ఉపాధ్యాయులు బోధన వ్యక్తి ఎంత పవిత్రంగా భావించారో కొంత తెలుస్తుంది. నిజానికి ఆయన జీవితాన్ని సంజీవించంగా ఉపవాచక పారంగా పెడితే మరింత బాగుంటుంది. ఆ కాలంలో ఇలాంటి ఆదర్శ ఉపాధ్యాయులు, ప్రధానోపాధ్యాయులు చాలామంది ఉండేవారని చెప్పుంటారు.

ఈ పారం చివర భాషణ గురించి తెలుసుకోవడానికి సంధి, సమాపొలు, వాటి వివరాలు చేర్చారు. నేనివి చేయగలనా? అని ఒక వాక్యం ఇచ్చి అవును/కాదు అని చెప్పమన్నారు. ఇవి చూడ్డానికి బాగానేఉంది. కానీ సగటు విద్యార్థుల్లో ఒక సంకోచాన్ని, భయాన్ని, రాయలేకపోయాననే ఇన్నిరియారిటీని కలిగించి చదువులో మరింత వెనక్కి సెట్టేస్తుందేవొనని అనిపిస్తుంది. ఉదాహరణకు ఏదైనా సాధించాలి అంతే పట్టురల, దృఢ సంకల్పం అని సమర్థిస్తు మాటల్లాడ్డానికి వీలుగా స్వికరణ అమర్చారు. (ప్రేమపూరితంగా, ఆటపాటులతో స్వయంకృతితో ఎలా చదువుకోవాలో వంటి అనేక అంశాలను తన సుమార్లో ప్రవేశపెట్టారు. ఆయన ఒక ఆదర్శ ప్రధానోపాధ్యాయుడు).

పొల్చురికి సోమునాఘుడు రాసిన రచనల్లోంచి 'బండారి బస వస్తు' అనే పొరాన్ని మూడువ పారంగా చేర్చారు. పారం ప్రారంభంలో కంచర గోపన్న భద్రాచలం గురించి పరిచయం చేశారు. పారం నే పథ్యంలో నేపథ్య ఉద్దేశంగా ఇలా పేర్కొనారు. బిజ్జులుడి కొలువులో బండారి బసవన్న దుండనాయకుడుగా ఉన్నారు. ఇతడు గొప్ప శివ భక్తుడు. ఒకరోజు ఒక జంగమయ్య బసవన్ దగ్గరకు వచ్చి "సాకు

ఈ క్షణంలో ఇంత ధనం కావాలి. లేకపోతే మీ సపర్యులు స్వీకరించను” అన్నాడు. అప్పుడు బసవన్తు కోశాగారంలోని పేటికల్లో ఉన్న మాధులును (బంగారు నాచేలు) జంగమయ్యుపు సమర్పించాడు. అది చూసిన ఇతర మంతులు చిజ్జలుడి దగ్గరకు పోయి బసవన్తు రాజుద్రోహం చేశాడని చెప్పారు. బసవన్తు బైదార్య బుద్ధి, భక్తిత్వం తెలియజేయటం ఈ పారం ఉద్దేశం. దేశ సంప్రదాయంలో రచనలు చేసిన మొట్టమొదచి కవి పాలుర్చి సోమనాథుడు. తెలుగులో స్వప్తంత్ర కావ్యాన్ని రాసిన తెలుగు కవి. ద్విపద కావ్యంగా రాసిన ‘బసవ పురాణం’ నుండి ఈ పారం తీసుకున్నారు. పారం సారాంశాన్ని చివరన ఇచ్చారు. స్వీయ రచన శీర్షికలో ఐదినీ వాక్యాల్లో బిందారి బసవన్తు స్వభావాన్ని రాయండి వంటి ప్రశ్నలు ఇచ్చారు. పది వాక్యాల్లో జవాబు రాయాలని భక్తుడికి ఉండవలసిన లక్ష్మణాలు ఏమిటో రాయమని సూచించారు. ఇలాంటి పారాలు చేర్చినపుడు భారతదేశంలోని ఇస్లాం, సూఫీ, క్రైస్తవ భక్తులను, వారి త్యాగ నిరతిని గురించిన పారాలు కూడా పక్కపక్కనే చేర్చే ఇతర మతాల గురించి కూడా విద్యార్థులకు చక్కని అవగాహన పెరుగుతుంది.

‘అసామాన్యులు’ అనే పారంలో చెత్తును తొలగించే వ్యక్తి వృత్తులు గురించి బొమ్ము వేశారు. ఇది వ్యాస ప్రక్రియకు చెందినది. వృత్తులు వ్యక్తి గౌరవానికి, సమాజ అభివృద్ధికి ఎట్ల తోడ్పడతాయో వివరిస్తూ, ప్రమసోందర్యాన్ని తెలియజేసే వ్యాసం ఇది అని పేర్కొన్నారు. కుండలు చేయడం, నగలు చేయడం, ఇంట్లో పనిముట్లను తయారు చేయడం, పడ్రంగి చెక్కుతయారు చేయడం, తోలుపని చెప్పులు, మంగలి పని గురించిన బొమ్ములు చక్కగా వేశారు. ఆ తర్వాత బట్టలు నేనే బొమ్ము, చాకిలి బట్టలు ఉత్కితే బొమ్ము ఐరం చేసే బొమ్ము, ఎడ్డతో పొలం దున్నే భోటో ప్రచరించారు. ఆయా వృత్తుల పట్ల అవగాహన ను, గౌరవాన్ని పెంచే వ్యాసంలలో చక్కని సంస్ఖారాన్ని పెంపాం దిస్తుంది. ఇప్పి చేయండి శీర్షికలో లక్ష్మతో గౌజాలు తయారు చేయడం, కరీంనగరీలో వెండి నగిషీ వస్తువులు తయారు చేయడం గురించి, నిర్మల్ వర్ష చిత్రాలు, వరంగల్ జిల్లాల్లోని పెంబర్తి గ్రామం లోపూ వనివార్ల ప్రసిద్ధి గురించి సంక్లిష్టంగా పేర్కొన్నారు. ఈ పారం ఒక చక్కని పరిసరాల జ్ఞానాన్ని అందిస్తుంది. ఆదివాసులు మనందరికి మార్గదర్శకులు అని ఎట్లా చెప్పగలరు? అనే ప్రశ్నకు ఐదు వాక్యాల్లో జవాబు రాయమని కోరారు. ఇలా ఆయా వృత్తుల అవసరం, గొప్ప తనం గురించి స్వంత వాక్యాల్లో రాయడానికి ప్రశ్నలు ఇచ్చారు. శ్రమ పునాది పైనే అభివృద్ధి అనే భవనం నిర్మించబడతుంది అనే అంశంపై పది వాక్యాల్లో జవాబు రాయమని సూచించారు. గ్రామంలోని వృత్తిపునల వారిని గురించి వివరాలు సేకరించడానికి ప్రశ్న వళిని తయారు చేయమని మొదటి ప్రశ్నగా “నమస్కరం” మీ పేరేమిటి అని గౌరవప్రద్రష్టున సంబోధనను పేర్కొన్నదం బాగుంది. కొన్ని పదాలను స్వంత వాక్యాల్లో రాయడానికి కొన్ని పదాలకు పర్యాయ పదాలు రాయడానికి సూచించారు. భాష గురించి అసమాపక క్రియ సమాపక క్రియ గురించి వివరించారు. ఈ పేర్కను తెలుగులోకి మార్పడం అవసరం. పూర్తయిన క్రియ, పూర్తికాని క్రియ వంటి పదాలు

సీత బజారుకు వెళ్లి బొమ్ము కొన్నది. రాజు పద్యం చదివి భావం చెప్పాడు. ఒక వాక్యాన్ని రెండు వాక్యాలుగా ఎలా మార్చాలో, రెండు వాక్యాలను ఒక వాక్యంగా ఎలా మార్చాలో ఇందులో చూపించారు. గీత బజారుకు వెళ్లింది. కూరగాయలు కొన్నది. గీత బజారుకు వెళ్లి కూరగాయలు కొన్నది. రచనలో ఈ రకం వాక్య నిర్మాణాలు తైలిని కూడా తెలుపుతాయి. సామాన్య వాక్యాలను సంయుక్త వాక్యాలుగా మార్చి రాయండి అని చూపించారు.

తయారు రూపొందించుకోవాలి. సీత బజారుకు వెళ్లి బొమ్ము కొన్నది. రాజు పద్యం చదివి భావం చెప్పాడు. ఒక వాక్యాన్ని రెండు వాక్యాలుగా ఎలా మార్చాలో, రెండు వాక్యాలను ఒక వాక్యంగా ఎలా మార్చాలో ఇందులో చూపించారు. గీత బజారుకు వెళ్లింది. కూరగాయలు కొన్నది. గీత బజారుకు వెళ్లి కూరగాయలు కొన్నది. రచనలో ఈ రకం వాక్య నిర్మాణాలు తైలిని కూడా తెలుపుతాయి. సామాన్య వాక్యాలను సంయుక్త వాక్యాలుగా మార్చి రాయండి అని చూపించారు.

చదవండి - తెలుగులొండి అని ఒక ప్రత్యేక శీర్షికలో మహా మంత్రి మాదన్న గురించి ఇచ్చాడు.

‘శతకసుధ’ పారంలో నారాయణ శతకం, చిత్త శతకం, భాస్వర శతకం, దాశరథి శతకం, నరసింహ శతకం, విశ్వకర్మ శతకం, శ్రీ వేంకటేశ్వర శతకం, శ్రీ భాకపరాంజనేయ శతకంల నుండి పద్యాలు ఇచ్చారు. సమైక్య రాష్ట్రంలో నిర్మక్కం చేయబడిన, మరుగున పడిన కవల రచనల గురించి పద్యాలు ఇప్పడం బాగుంది. రామసింహ క వి గురించి అనేక విశేషాలు వెలికి తీసుకురావాల్సిన అవసరం ఉంది. ఆయన 107 ఏళ్ళ బతికాడు. ఒక పోరాట యోధుడుగా, జీవించాడు. ఈ పద్యాలను రాగ, భావయుక్తంగా చదవడం, అభ్యాసం చేయాలని కోరారు. ఈ పారం కింద భాష గురించిన అనేక అంశాలు పేర్కొన్నారు. ప్రకృతి, వికృతులు, సంధులు, పద్యాల పోటీ, సమానార్థక పదాలు, సమాసాలు, లుఘువులు, గురవులు, ఛందస్సు, గణాలు మొదలైనవి ఎంతో చక్కగా పరిచయం చేశారు.

‘తెలుగు జానపద గేయాలు’ అనే పారం ఆచార్య బిరుదురాజు రామరాజు రాశారు. తెలుగువారి ఆచార సంప్రదాయాలను, తాత్ప్రికత ను, చరిత్రను తెలిపే తెలుగు జానపదగేయాల గొప్పతనం, వాటి పైవిధ్యం తెలియజేయడం ఈ పారం ఉద్దేశం. ఈ పారం ప్రశ్నలో “చిక్కుడుపూనే చిక్కుడు కానే తీగో నాగో ఉయ్యాలో...” అనే పాటను ఇప్పడం బాగుంది. జానపద గేయాల్లో పోరాటిక గాథలు, చారిత్రక గాథలు, ప్రీతి పాటలు, త్రామిక గేయాలు, పిల్లల పాటలు, కరుణరస గేయాలు మొదలైన వివిధ అంశాల గురించి వివరించారు. పారం తర్వాత జానపదుల గురించి, వారి సాహిత్యం గురించి ఒక చక్కని పేరాను జతేశారు. భాషాంశాలను, వ్యాకరణాలను, విభక్తులను ఈ పారం అనంతరం వివరించారు.

‘మంజీర’ అనే పారం డా॥ వేముగంటి లజ్జీనరసింహచార్యులు

దక్కన్ ల్యాండ్

రాశారు. పారం ప్రారంభంలో నదిపక్కనగల మెట్లు, గుడి, స్నేహలు చేస్తున్న ఫోటో ప్రచురించారు. ఈ పారం పాడుకోవడానికి వీలుగా ఉండే గేయ ప్రక్రియకు చెందింది. మంజీర నది గురించి తల్లీ! అంటూ సంబోధించి రాసిన పద్యం నదులను, వాగులను ఎలా పవిత్రంగా చూసుకోవాలో అవగాహన కలిగిస్తుంది. పారం తర్వాత అలాంచీదే మరొకరి గేయ పంక్కలు పేరొన్నడం బాగుంది. భాష గురించి, స మాసాలు, విగ్రహ వాక్యాలు ఇచ్చారు. ప్రాజెక్టు పనిగా తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ప్రపాంచే నదులు, వాటిపై నిర్మించిన ప్రాజెక్టులు, ఆ న దుల తీరాల్లో ఉన్న పుణ్యక్షేత్రాలు, దర్శనియ స్థలాలను తెలిపే పట్టికను తయారు చేయమని నిర్దేశించారు.

చదవండి-తెలుసుకొండి శీర్షికలో ఉద్యమ దీపిక టి.ఎన్. సదా లక్ష్మి గురించి సంక్లిష్టంగా పరిచయం చేశారు. ఆమె సామాజిక ఉ ద్యమకారిణిగా, రాజకీయ నాయకురాలిగా, తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఉద్యమానికి నాయకురాలిగా చేసిన కృషిని ఇందులో పరిచయం చే శారు.

‘చిన్నప్పుడే’ అనే పారం వట్టికోట ఆళ్ళారుస్వామి రాసిన కథా నిక. ఇది కథానిక ప్రక్రియకు చెందిన పారం. వట్టికోట ఆళ్ళారు స్వామి గురించిన పరిచయం చక్కగా ఉంది. రజుకార్ల అఘాయి త్యాలకు, పెత్తందార్ల పీడనకు వ్యతిరేకంగా తెలంగాణ ప్రజాసీకం తి రగబడ్డది. ఆనాటి కార్యకర్తలు, ఉద్యమకారులు, సాంఘిక పరిశీతులు గురించిన ఈ పారం మన గతాన్ని గుర్తుచేస్తుంది. పారం చివరలో తెలంగాణలో సాగిన గ్రంథాలయ, జాతీయ, సంస్కృతిక ఉద్యమాలను, సంఘ సంస్కరులను ఒక పేరాలో పరిచయం చేయడం ప్రశంసనీయం. ప్రాజెక్టు పనిలో మీ తాత, అమ్మమ్మ, నాయనమ్మలను అడిగి ఒక క థ చెప్పించుకొని వాళ్ళు చెప్పినట్లుగానే రాసి తీసుకురావాలని చెప్పడం చాలా బాగుంది. అలాగే గ్రంథాలయ పున్కాల్లో మీకు నచ్చిన ఒక మాండలిక భాషలో కథ చదివి అందులోని విషయాలను తరగతి గదిలో వివరించమని కోరడం కూడా బాగుంది.

ఆచార్య కె. రుక్మిణీ రచన నుండి తీసుకున్న ‘అమరులు’ పారంలో తెలంగాణ అమరపీరుల స్నాపాన్ని, తెలంగాణ మ్యాపులో చిత్రించారు. తద్వా పారంలోని విషయాన్ని సూచించారు. 1969లో ప్రత్యేక తెలంగాణ కోసం పోరాడిన వీరుల గురించి, అమరుల గురించి రాసిన ఈ పారం విద్యార్థుల్లో గొప్ప స్వార్థిని నింపుతుంది. తెలంగాణ ప్రజలకోసం, మాతృభూమి విముక్తికోసం త్యాగం చేసిన వీరులను స్వరించుకోవడం ఎంతో ఆవసరం. ఎందరో కృషి ఫలితంగా, త్యాగాల ఖలితంగా తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పాటు అయింది. ఈ విషయాలను ఉపాధ్యాయులు మరింతగా వివరించే చక్కని సందర్భం ఈ పారం ధ్వనా లభిస్తుంది. తమ అనుభవాలను, విన్నపి, కన్నపి ఈ సందర్భంలో ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులకు ఉత్తేజపూరితంగా చే ప్రే బాగుంటుంది.

‘సింగరేణి’ పారం ప్రారంభంలో బోగ్గుగని కార్బూకుల ఫోటోను ప్రచురించారు. ఈ పారం వ్యాస ప్రక్రియకు చెందినది. సింగరేణి బోగ్గుగనులు, బోగ్గు ఉత్సత్తి గురించి సమాచారాన్ని తెలుపుతుంది

‘కాపుబిడ్డ’ పారం ప్రారంభంలో నాగలి, ఎద్దతో పొలంను దున్నతున్న రైతు ఫోటో ప్రచురించారు. అఫోటోతో ‘తొలి జల్లు వచ్చింది. తొలకరించింది...’ అనే గేయాన్ని చేర్చారు. ఇందులో రైతు జీవన విధానం, జీవకారుణ్య త్యాగబుద్ధి, విరామం వెరుగని శ్రమ వర్తించబడ్డాయి. రచయిత గంగుల శాయరెడ్డి స్వయంగా రైతు కూడా. పద్యాల్లా సాగిన ఈ రచన సారాంశాన్ని చివరన ఇచ్చారు. పారం చి వరలో ఒక చక్కని కార్బూన్ వేశారు. కష్టపడి కోట్లు సంపాదించాను తెలుసా అని సూటుబూటువాళ్ళ అలా అంటే ఒక్క రైతు నీ ఆకలి తీర్చే అన్నాన్ని సంపాదించాను తెలుసా అనే మాటతో చిత్రించిన బొ మ్మ గొప్ప అర్థాన్ని ఇస్తుంది.

‘కాపుబిడ్డ’ పారం ప్రారంభంలో నాగలి, ఎద్దతో పొలంను దున్నతున్న రైతు ఫోటో ప్రచురించారు. ఆ ఫోటోతో ‘తొలి జల్లు వచ్చింది. తొలకరించింది...’ అనే గేయాన్ని చేర్చారు. ఇందులో రైతు జీవన విధానం, జీవకారుణ్య త్యాగబుద్ధి, విరామం వెరుగని శ్రమ వర్తించబడ్డాయి. రచయిత గంగుల శాయరెడ్డి స్వయంగా రైతు కూడా. పద్యాల్లా సాగిన ఈ రచన సారాంశాన్ని చివరన ఇచ్చారు. పారం చి వరలో ఒక చక్కని కార్బూన్ వేశారు. కష్టపడి కోట్లు సంపాదించాను తెలుసా అని సూటుబూటువాళ్ళ అలా అంటే ఒక్క రైతు నీ ఆకలి తీర్చే అన్నాన్ని సంపాదించాను తెలుసా అనే మాటతో చిత్రించిన బొ మ్మ గొప్ప అర్థాన్ని ఇస్తుంది.

‘మాట్లాడే నాగలి’ అనే పాటం అనువాద సాహిత్యానికి సం బంధించింది. ఇది మనిషికి, మనిషికి తోడుండే పశువులకు మధ్య అనుబంధాన్ని తెలుపుతుంది. ఈ పారం చివరలో రమణ మహర్షి ముగ్గులు గురించిన పేరాను చేర్చారు. తర్వాత చదవండి - తెలుసుకొండి శీర్షికలో తెలుగు సామెతలు, తెలుగు జాతీయాలు, తెలంగాణ పదజాలం ఒక పేజీలో ఇచ్చారు.

ఉపవాచకంలో ఈ క్రింది పాఠాలు చేర్చారు.

1. చిత్రగ్రిపం
2. షోయబుల్లాబాన్
3. చిందు ఎల్లమ్మ
4. జల్లు - ఆనందహరివిల్లు
5. జానపద కళలు
6. పి.వి. నరసింహరావు

ఇలా ఉపవాచకంలో తెలంగాణ సమాజంలో ఎదిగవచ్చిన ఉద్యమకారులైన షోయబుల్లాబాన్, గొప్ప కళాకారిని ఐన సింధు ఎ ల్లమ్మ, దేశానికి ప్రధానమంత్రిగా పనిచేసి దేశాభివృద్ధి మలుపు తి రగడంలో కీలక పొత్త పహాంచిన పి.వి. నరసింహరావు గురించి, అలాగే జానపద కళల గురించి వివరించడం విద్యార్థుల్లో ఒక ఉదాత్త వ్యక్తిత్వ వికసానికి బీజం వేస్తుంది.

ఒక్కొక్క పారం ఒక్కొక్క చరిత్రను, సామాజిక అంశాలను, చ రిత్రను, మానవీయ విలువలను, మానవ సంబంధాలను, కర్తవ్యాలను తెలుపుతాయి. చివరి అట్ట పైన పారాల్లోని మహానీయుల

ఫోరోలు ప్రచురించడం బాగుంది. ఇంగ్లాండు ప్రయాణం గురించిన ఓడను కూడా వెనుక అట్టుపై చిత్రించారు. ఈ ఎనిమిదో తరగతి వా చకంలో విద్యార్థులకు అనేక సూచనలు చేశారు. ఈ సూచనలు వి ద్వార్థుల పరసాసక్తిని, అభిరుచిని, సృజనాత్మక శక్తిని ఎంతగానో పెంపాందిస్తాయి.

సూచనలు:

సొధారణంగా నేటి పిల్లలు ఐదో తరగతి నుండి సొంతంగా కథలు, కవితలు, పాటలు మొదలైనవి రాస్తున్నారు. ఇంగ్లీషు మీడి యంలో కూడా ఇలా కథలు, కవితలు, పాటలు, వ్యాసాలు, లేఖలు సొంతంగా రాస్తున్నారు. మునుపటి కన్నా, మా కాలం కన్నా, ఈనాటి పిల్లలకు ఎన్నోరెట్ల శక్తి సామర్థ్యాలు, సృజనాత్మక శక్తి పెరిగాయి. పరిసరాలే ఆ అవకాశాన్ని ఇస్తున్నాయి. అందువల్ల వారిని చక్కగా ప్రో త్వహించాలి. ప్రతి రెండు నెలలకు ఒకసారి స్కూలులో, క్లాసు వారీగా లిఖిత ప్రతిక తీసుకురావడం అవసరం.

ఈ కాలంలో అన్ని అన్వైన్లో దరకాస్తులు నింపాలని కోరుతున్నారు. అలాగే చాలామేరకు తెలుగు, ఇంగ్లీషు డిటిపి అందాటులోకి వచ్చింది. అందువల్ల లిఖిత పత్రికను అందంగా డిటిపి చేసి ఐదు, పది కాపీలు జిరాక్స్ చేసి ఒక పుస్తకంగా కూర్చి పిల్లలకు ప్రదర్శిస్తే ఎంత బాగుంటుంది. తద్వారా ఉపాధ్యాయులు కూడా కొంత రాస్తుంటారు.

పొరశాల అనేది కేవలం పొతాలు చెప్పడానికి పరిమితం కాకూడదు. పొరశాలలో, పొరశాలల మధ్య అటల పోటీలు, టోర్ను మెంట్ ప్రతి మూడు నెలలకోసారి నిర్వహించడంవల్లనే విద్యార్థుల్లో అనేక సామర్థ్యాలు వెలికిపస్తాయి. మేము ముఢ్ల రామకృష్ణయ్య ప్రధానో పొధ్యాయులుగా ఉన్నప్పుడు జిగిత్యాలలో 1960-65లలో ఇవన్నీ చేసినవారమే. మాకు ఇలాంటి అవకాశాలను ఆనాడే కల్పించబడ్డాయి. నేడు గదుల్లో కుక్కి చదువు చెప్పున్న తీరును పూర్తిగా మార్చివేయాలి. అప్పుడే మన రేపటి సమాజంలో గొప్ప గొప్ప కళాకారులు, రచయితలు, శాస్త్రవేత్తలు, నాయకులు, అనేక రంగాల నిపుణులు ఎదుగుతారు.

మార్చులు తక్కువ వచ్చాయని, ఉపాధ్యాయ శిక్షణ లేని ప్రైవేటు పొరశాల ఉపాధ్యాయులు శిక్షణ ఉన్నప్పబోటీకే కొందరు ఉపాధ్యాయులు పిల్లలను బాగా చదవాలని, క్లాసుకు ఘస్స రావాలని, ఒత్తిడి చేస్తుంటారు. దీనివల్ల పిల్లలో ఒక బెస్ట్ సెఱ్ పెరుగుతున్నది. మార్చులు తక్కువ వచ్చినవారు అల్పత్వం భావనకు గురవుతున్నారు. ఐది విద్య లక్ష్యాలకే పూర్తి వ్యతిరేకమైన విధానం.

మార్చులు గురించి పట్టు పట్టకూడదు. ఈ సందర్భంగా ఒక ఉన్నతాధికారి తన పిల్లలు తక్కువ మార్చులు తెచ్చుకుంటున్నారని

ఈ కాలంలో అన్ని అన్వైన్లో దరకాస్తులు నింపాలని కోరుతున్నారు. అలాగే చాలామేరకు తెలుగు, ఇంగ్లీషు డిటిపి అందాటులోకి వచ్చింది. అందువల్ల లిఖిత పత్రికను అందంగా డిటిపి చేసి ఐదు, పది కాపీలు జిరాక్స్ చేసి ఒక పుస్తకంగా కూర్చి పిల్లలకు ప్రదర్శిస్తే ఎంత బాగుంటుంది. తద్వారా ఉపాధ్యాయులు కూడా కొంత రాస్తుంటారు.

స్కూలుకు పిలిపించి మేడం చేపే ఆయన అన్న మాటలు గుర్తు చేస్తాను. మేడమ్ క్లాసులో ఎంత ప్రయత్నించినా ఒక్కరే ఘస్స ర్యాంక్ వస్తారు. నలబై మంది విద్యార్థులు ఎంత బాగా చదివినా ఒక్కరే కదా ర్యాంకు తెచ్చుకునేది. ప్రతి ఒక్కరినీ ఘస్స ర్యాంక్ రావాలని ఒత్తిడి చేసి హిం సించడం దేనికి? మొదటి పది, పదిహేను ర్యాంకులు సాధిస్తే చాలు. సగటు విద్యార్థులను, వెనుకబడిన విద్యార్థులను ప్రత్యేకంగా కూర్చేబట్టి మరోసారి చెప్పి వారిలో ఉత్సాహం కలిగించాలి. అంతేగాని ప్రతిసారి ఒత్తిడి చేయడం సరైంది కాదు అని స్కూలు ఉపాధ్యాయులకు క్లాసు తీసుకున్నారు.

నేను మా పిల్లలను ఇలాగే ప్రైవేటు పొరశాలల్లో ఒత్తిడి చేస్తే తీసి ప్రభుత్వ పొరశాలల్లో వేశాను. చక్కగా చదువుకున్నారు. పిల్లలకు ఎంత స్వేచ్ఛ ఇస్తే అంతగా ఆడుకుంటూ, పాపుకుంటూ చదువు కుంటారు. టీవిని రోజుకు గంటకన్నా ఎక్కువ చూడకుండా జాగ్రత్త వహించాలి. సాయంత్రం చక్కగా ఆడుకోవడాన్ని ప్రోత్సహించాలి. ఉదయంపి పిల్లలను తీసుకొని వాకింగ్కు, ఆటలకు, పొలం పనుల వైపు, బీడీల పనివైపు తీసుకువెళ్లాలి. కూరగాయలు కొనడానికి వెంట తీసుకువెళ్లాలి. అలా సమాజాన్ని పరిచయం చేయాలి.

పిల్లలు ఎనిమిదో తరగతి నుండి ఉన్నత పొరశాలకు చేరుతారు. ఉన్నత పొరశాలలో ఈ మధ్య ఆట, పాటలు బాగా తగిపోయాయి. పదో తరగతి, ఇంటర్వీపీడియెట్స్కు, ఆ తర్వాత చదవాల్సిన ఇంజనీరింగ్, మెడిసిన్ అప్సనల్ కోర్సులకు అనువగా ప్రైవేట్ పొరశాలల్లో విద్యార్థులపై రుద్దుడు కార్యక్రమం, విద్యార్థులను రుబ్బుడు కార్యక్రమం చేస్తున్నారు. దీన్ని అరికట్టపోతే విద్యార్థుల్లో అలోచన, వివేచన, పరిశీలన, ఉపాధ్యాయుల సృజనాత్మకత, ఉత్సాహం, ఆసక్తి న శిస్తుంది. పిల్లలు ఏ రంగంలో ఎదిగినప్పబోటీకి, యంత్రాల్లా తయారవుతారు. స్వంత వ్యక్తిత్వం, సమాజంపట్ల అవగాహన, కుటుంబ సంబంధాల్లో, ఇరుగుపొరుగు సంబంధాల్లో, ఆటపాటల్లో వెనుకబడిపోతారు. తద్వారా శారీరక, మానసిక ఎదుగుదలలో ఆడ్డంకులు ఏ ర్పుడతాయి. అలా కాకుండా విద్యార్థుల మానసిక వికాసానికి, శారీరక వికాసానికి ఆటపాటలు, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు, పొరశాల సంబంధిత ప్రచురణ మొదలైన అన్ని ప్రక్రియలకు ప్రాధాన్యత యివ్వడం అవసరం.

- బి.ఎస్. రాములు

మొబైల్: 8331966987

మెయిల్: bsramulu@gmail.com

రామపు వాస్తు శిల్పాలు, పరివార దేవాలయాలు

తెలుగు దేశాన్ని పరిపాలించిన అతి గొప్ప రాజవంశం ఓరుగల్లు కాకతీయులడైతే, వారు కట్టించిన అతి గొప్ప దేవాలయం నేచికీ ని లిచి ఉన్నది రామపు. తెలంగాణలో ఉన్న రెండున్నర వేల ప్రాచీన దేవాలయాల్లో ఇది తలమానికమైనది. వాస్తు శిల్పాలకు మాత్రమే కాకుండా పేరిణి, కోలాటు వంటి శాస్త్రీయ, జానపద సృత్యాలకు కూడా చిరునామా రామపు. ఇక్కడి పాడి పంటల వృద్ధికి ఆధార భూతమైన రామపు చెరువు ఈ దేవాలయ ప్రాశస్త్రోన్ని మరింత నో క్రి వక్కాణిస్తుంది.

రామపు దేవాలయాల సమూహం, చెరువు వరంగల్ జిల్లాలోని వెంకటాపూర్ మండలం పాలంపేట గ్రామంలో ఉంది. ఈ ప్రాంతం 18.170 ఉత్తర అణ్ణాంశం, 70.560 తూర్పు రేఖాంశం పైన నెలకొని ఉంది. ఇది వరంగల్ జిల్లా కేంద్రానికి ఉత్తరాన, గోదావరి నదికి దక్షిణాన ఎటు నుంచి చూసినా 60 కిలో మీటర్ల దూరంలో ఉంది. ఈ ప్రాంతం చుట్టూ తూర్పు ఆగ్నీయం మొదలు కొని దక్షిణం, పడమర మీదుగా వాయువ్యం పైపు అర్థ చంద్రాకారంలో వంపు తిరిగిన కొండల వరుసలున్నాయి. ఆ కొండల మధ్యలో ఉన్న విశాలమైన లోయలో మోరంచవాగు పొరుతున్నది. దానికి అడ్డంగా రామపు గుడికి దక్షిణాన కొండల మధ్య తూర్పు-పశ్చిమాలగా కట్ట నిర్మించడంతో విశాలమైన రామపు చెరువు ఏర్పడింది. దాని నీటి వైశాల్యం సుమారు 13 చదరపు కిలోమీటర్లు. ఈ చెరువు కింద రామపు అలయాలకు అన్ని పక్కలూ ఉన్న పంట పొలాలు పర్యాటకులకు కనువిందును కలిగించే విధంగా ఉన్నాయి. ఈ పరిసరాల మధ్య సుమారు పది గుడులున్నాయి. కాబట్టి ఈ ప్రాంతాన్ని ‘గుళ్ళ రామపు’ అంటారు.

రామపు నేపథ్యం

రామపు కట్టడాలు వరంగల్లుకు సుమారు అరవై ఐదు కిలో మీటర్ల దూరంలో పాలంపేట గ్రామంలో ఉన్నాయి. రామపు అనేది ఈ దేవాలయాలను కట్టించిన శిల్పి పేరని కొండరు భావిస్తే, కాదు ప్రధానాలయంలోని దేవుడి పేరు రామలింగేశ్వరుడు కాబట్టి ఈ

దేవాలయానికి రామపు అనే పేరు వచ్చిందని మరి కొండరు అంటారు. రాముడు పైష్ఠవ మత సంబంధితుడు కాగా, లింగం లేదా శివుడు తైవ మత సంబంధితుడు. ఈ రెండు మతాలను కలిపి రామలింగేశ్వర ఆలయాలను కట్టించడం అనేది విష్ణుకుండుల కాలం (క్రీ.శ. 5వ శతాబ్దం) నుండి వస్తున్న ఆచారం. కాకతీయులు విష్ణుకుండి మాధవ వర్గును తమ మూల పురుషుడిగా చెప్పుకున్నారు కాబట్టి, ఇప్పటికీ రామపు ఆలయ అంతరూకంలో విష్ణుకుండుల సాంప్రదాయ శిల్పమైన సప్తమాత్రకల (హరీతి) శిల్పం కన్నిస్తుంది కాబట్టి, ఈ దేవాలయ మూలాలు విష్ణుకుండుల కాలం నుండే ఉన్నాయని చెప్పవచ్చు.

పాలంపేట, ములుగు ప్రాంతాల్లో కొన్ని చోట్ల మధ్య పాత రాతి యుగం (లక్ష సంవత్సరాల కిందిది) మొదలుకొని అంతిమ పాత రాతి యుగం, మధ్య రాతి యుగం కొత్త రాతి యుగం, రాకాణి గుళ్ళ యుగాల నాటి మానవుల స్థావరాలు, ఆయుధాలు, పనిముట్లు కూడా లభించాయి కాబట్టి, ఇక్కడ అనేక వేల సంవత్సరాల క్రితం నుంచే మానవ జీవనం వర్ధిల్లుతూ వస్తుందని చెప్పాలి. ఈ వేల సంవత్సరాల చరిత్రకు రామలక్ష్మణుల చరిత్రతో కూడా సంబంధం ఉంది. క్రీ.శ. 5077 సంవత్సరంలో వారు ఇక్కడి అడవుల్లో సంచరించారని, ఆక్రమంలో వారు నీటి కొరకై భూగర్భంలోకి శక్తి వంతమైన బాణాలు వేసి రెండు వాగులను సృష్టించారని, అవి వారి పేర్ల మీద రామపు, లక్షవరం చెరువులుగా స్థిరపడ్డాయాని శాస్త్రీయ, జానపద పరిశోధనల సారాంశంగా తెలుస్తుంది. ఈ రెండు చెరువులు పరస్పరం ఎనిమిది కిలో మీటర్ల దూరంలోనే ఉండటం గమనార్థం.

ములుగు ప్రాంతంలో దొరికిన ప్రాచీన మానవుల పనిముట్లు ప్రాచీనత ఆధారంగా, ‘ములుగు’ పద ప్రాచీనత ఆధారంగా కొండరు చరిత్రకారులు శాసనాలలో “అశ్వక రాజ్యంతో” కలిపి పేరొన్నబడిన ‘ములక రాజ్యం’ ఈ ప్రాంతమే”నని వాడించారు. ఈ రెండు రాజ్యాలు సుమారు రెండున్నర వేల సంవత్సరాల కిందటి నుండి మనుగడలో ఉన్నాయి. శాతవాహన సామ్రాజ్యంలో ప్రాంతియ రాష్ట్రాలుగా కొనసాగాయి. శాతవాహన సామ్రాజ్యం కూడా రెండు వేల పిళ్ళ నాటిది.

ఆ తరువాత రామప్ప ప్రాంతం విష్ణుకుండులు, చాళుక్యులు, కాకతీయుల పరిపాలనలో కొనసాగింది. ఈ విధంగా ములుగు, రామప్ప ప్రాంతాలకు వేల సంవత్సరాల వైభవ చారిత్రక నేపథ్యం కూడా ఉంది.

1213 మార్చి 31 నాటి కట్టడాలు

రామప్పలోని ప్రధాన దేవాలయ అవరణలో ఉన్న సుదీర్ఘ శిలాశాసనంలో రామప్ప ఆలయ దేవతలైన శ్రీ రుద్రేశ్వర స్వామికి, కాటేశ్వర, కామేశ్వర స్వాములకు శాలివాహన శకం 1135 (వ సంవత్సరం) శ్రీముఖ నామ సంవత్సరం, మైత్రి మాసం, శుక్లపక్షం, అష్టమి తిథి, పుష్యమి సక్కాత్తం ఆదివారం నాడు ఈ ఆలయాల నిర్మాత రేచర్ల రుద్రయ్య తన రాజ్యంలోని కొన్ని గ్రామాలను శాశ్వత ధర్మముగా దానం ఇచ్చినట్లు తెలుగు-కన్నడ లిపిలో రాసి ఉంది. శాసనంలో పేర్కొన్న తేడి శ్రీ.శ.1213 మార్చి 31 అవుతుంది. అప్పటికే అన్ని ఆలయాల నిర్మాణం పూర్తయింది.

చేర్చర్ల వంశీయులు కాకతీయుల సామంతులలో ముఖ్యమైన వారు. ఈ దేశ వంశంలో ఆరవ తరానికి చెందిన రుద్ర చమాపతి అతి గొప్ప వీరుడు. గొప్ప కళాపోషకుడు. ప్రజా సంభేషణ పట్టపొత్తియైన ఆర్థికవేత్త. కాకతీయ రాజుల్లో అతిగొప్ప రాజు గణపతి దేవుడిని రాజు కాక మునుపు మహారాష్ట్ర యాదవ రాజు జైతుగి చెర నుండి విడిపించి, ఓరుగల్లు సింహాసనంపై నిలిపి “కాకతీయ సామ్రాజ్య సాధనాచార్య” అనే బిరుదు పొందాడు. ఈయన వరంగల్లు జిల్లా తూర్పు ప్రాంతాలను పరిపాలించాడు. రామప్పలో తన పేరు మీద ప్రధాన దేవాలయం రుద్రేశ్వరాలయాన్ని కట్టించాడు. ఇందుకు నిదర్శ నంగా ఈ ఆలయ అంతరాళపు ద్వారబంధం ఉత్తర భాగంలో “రేచర్ల రుద్రుని దంపతులు” శిల్పం చూడవచ్చు. ఇతడే తన తల్లిదంప్రాలు కాటయ, కామాంబల పేరు మీద ప్రధానాలయానికి ఉత్తర దక్కిణ దిశలలో కాటేశ్వర, కామేశ్వర ఆలయాలను కట్టించాడు. కామేశ్వర ఆలయం ఎడమ పక్కమన్న నరసింహాలయాన్ని ప్రస్తుతం పొకశాల అంటున్నారు. ప్రధానాలయానికి ఎదురుగా ఉన్న నంది మండపంలోని నంది కాకతీయ శిల్పాలికే తలమానికి మైంది.

ప్రధానాలయం నుంచి దక్కిణంగా రామప్ప చెరువు

వైపు వెళ్లున్నప్పుడు రోడ్డుకు ఎడమ పక్కమన్న పంట పొలాల్లో రెండు దేవాలయాలు శిథిలమపుతున్నాయి. చెరువు గట్టు పైకి ఎక్కుగానే మరో రెండు (జంట) దేవాలయాలు శిథిలపట్టలో కన్నిస్తాయి. గట్టు పైన ఒక ఫర్లాంగు దూరం తూర్పు వైపు నడిచి చెరువు కొనసు చేరుకోగానే మరో దేవాలయ శిల్పాలు జీర్ణమపుతున్నాయి. ఏటికి తూర్పునున్న వరపోల గట్టు పైన ఒక శిథిలమైన కోట ఉంది. దాని మధ్య భాగాన్ని స్థానికులు కల్పము అంటున్నారు. కల్పముపైనున్న కలశము వంటి శిల్పాన్ని కుంచము అంటున్నారు. పూర్వం బ్రహ్మరెడ్డి అనే వైత తన జోన్సు చేసులో పండిన వరపోలను (బంగారు నాణాలను) ప్రజలకు ఈ కల్పములోని కుంచముతో కొలిచి పంచాదనే ఒక జానపద జ్ఞాపకం విన్నిస్తున్నది. నిజ చరిత్ర ఏమిటో తెలియదు. రామప్ప ప్రధానాలయం వెనుక పడమర వైపున ఫర్లాంగు దూరంలో మరో చిన్నదేనా అందమైన దేవాలయమున్నది. అది కూడా శిథిలమపుతున్నది. దానికి తూర్పున మరో దేవాలయ శిథిలాలున్నాయి. ఇలా ఇంకెన్ని దేవాలయాలు కాల గర్జులో కలిసిపోయాయో తెలియదు. ఈ దేవాలయాల పేర్లేంటి? ఏటిని ఎవరు, ఎప్పుడు, ఎందుకు, ఎలా కట్టించారు? అనే విషయాలు చరిత్రకు అందని విషయాలు. శిథిలమపుతున్న ఈ రామప్ప-చెరువు గట్టు అలయాల వాస్తు-శిల్ప వైస్ని నెమరు వేసుకుంటే హృదయం చెరువపుతుంది.

(తరువాయి వచ్చే సంచికలో)

-ద్వావనపల్లి సత్యనారాయణ

మొబైల్: 94909 57078

మొయిల్: dyavanapalli@gmail.com

(తెలంగాణ కొత్త విహిర ఫులాలు పుస్తకం సుంచి)

ప్రపులకు: తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్,

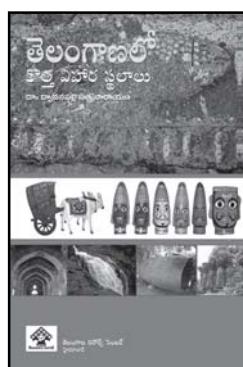
చంద్రం 490,

వీధి నెం. 12,

హిమాయత్నగర్,

బ్రౌదరాబాద్-29, తెలంగాణ.

వెల: రూ. 100

పాటను పావురంగ పాడుకున్న రామగుండం అగ్గిరవ్వ గాయాలను గేయాలుగా మలిచిన దయా నల్సంగ్

కరీంనగర్ అనంగే కణకమండే రామగుండం నిప్పురవ్వలు కండ్లలు మెదుల్లయ్య. బొగ్గుబాయిలో పొడ్డంత పనిజేసి శాకబారిని శరీరాలు యాడికొస్తుంటే. ఆ ప్రమాజీలు బాధల్ని చూసిన దయా నర్సింగ్ చిన్నతనంలోనే ఉద్యమం వైపు అడుగులేసి, అరుణదోయి కిరణమై అగ్గిరవ్వల్ని రాజేసిందు. నిప్పుల గుండమైన రామగుండం బొగ్గుపెల్లల్ని పాటల తూటాలు చేసి ప్రజ్ఞలించిందు. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో రసమయి అడుగులో అడుగై సాంస్కృతిక సారథ్యాన్ని కొన సాంస్కృతిక పాటల, మాటల విలుకాడు, కవి గాయకుడు దయానర్సింగ్ గురించి నేటి మన ‘ఫలగెల్లినపాట’లో..

కరీంనగర్ జిల్లా రామగుండంలో ఒక సాధారణ మధ్యతరగతి జీవితాన్ని అనుభవిస్తున్న దయా సాంబయ్య - మల్లమ్మ దంపతులకు అరుగురు సంతాసం. దయా రాజలింగ్, భూదేవి, శంకర్, దయా నర్సింగ్, రాధ, సుశీల. వీరిలో దయానర్సింగ్ జూన్ 15, 1971లో జన్మించిందు. రామగుండంలో ప్రాథమిక విద్య ను చదువుకొని, గోదావరిభానిలో ఇంటర్ పూర్తి చేసిందు. ఈ సమయంలోనే ఉద్యమ పాటల పట్ల ఆకర్షితుడయ్యిందు. అరుణోదయ సాంస్కృతిక సమాఖ్యలో చేరిందు. మిత్ర పాటల్లోని ఆంతర్యాన్ని అందిపుచ్చుకుందు. ఆప్టటికే ఎన్నో పాటలు రాసి ఆభరికి జైలు జీవితాన్ని కూడ అనుభవించిన దయా నర్సింగ్కు అమరుడు కట్ట నర్సింహ్యారెడ్డి మీద రాసిన పాట ఎంతో పేరును సంపూర్చించింది. వక్కటి గుర్తింపు తీసు కొచ్చింది.

“అమరుడా ఓ అమరుడా మా అన్నయ...”

కాప్రేడా ఓ కట్ట నర్సింహ్యారెడ్డస్తున్న పల్లగొండ జిల్లాలో పోరు బాటేశావు.. ఆలేరులో పుట్టి అలలయ్య లేశావు ఉంగుటారులో ఎప్రజెండయ్య వెలిశావు ఊరూర ప్రజలకు అండయ్య నిలిశావు పోరాటంకే అంకితమైన వీరుడా ఓ అమరుడా కాప్రేడా మా కట్ట నర్సింహ్యారెడ్డస్తున్న” అంటూ అమరుడు కట్ట నర్సింహ్యారెడ్డి జోచోర్లు అర్పించే ఈ పాటతో సమాజం పట్ల తన బాధ్యత పెరిగింది. సదువు మధ్యలోనే ఆగిపోయింది. సహజంగ నీటి ఒడ్డున సాహిత్యం సల్గుంటది. ఏటి ఒడ్డున పాట ఎగిరెగిరి ఎత్తిపోతలై

తది. కాని దయా నర్సింగ్ నిప్పుల గుండంలో నిలబడ్డడు. అందుకే ఆయన పాట అగ్గిరవ్వలై ఎగిరిపడ్డది. సింగరేణి గని కార్బూకుల చీకటి బతుకుల్లో వెలుగువూలు వూయిచింది. గద్దరను గొంతులో దయా నర్సింగ్ పాట పరవళ్లు తొక్కింది. తెలంగాణ పల్లెపల్లెను సుట్టుకచ్చింది అదే..

“పల్లుబొగ్గుకు నెత్తురునద్దిన సింగరేణికి సిరులందించిన చీకటి బతుకులాయెనా సింగరేణి గని కార్బూకా తట్టును మోస్త తలకు నొప్పుని సుట్టుబట్టును నెత్తిన పెట్టీరి కడుపుల పేగులు కరావైతయిని చెల్లం ముక్కును నేటిన పెట్టీరి సాధించిన హక్కులు బోలెడో సింగరేణి గని కార్బూకా

ఒక్కటటి జాంపాయెనా సింగరేణి గని కార్బూకా” ఇట్ల సింగరేణి బొగ్గుబాయి బాధల్ని దగ్గరగా చూడడంతోనీ అనేక పాటలు అల వోకగా అల్లుకున్నదు. తన పాటలతో సింగరేణి గని కార్బూకుల్లో ఒకడిగా కలిసి పోయిందు. వాళ్ల కష్టసుఖాలకు తన అటపాటల్ని జోడించిందు. గర్జన గొంతులో ప్రాణం పోసుకున్న దయా నర్సింగ్ మరో పాట

“సింగరేణి పోరాట యోధులారా.. గనిలో కనుమాసిన అన్నలారా పల్లెలల్లో పుట్టిపెరిగి సింగరేణి గుండెల్లో / ఒక్కతల్లి పిల్లలోతె కలిసి మెలిసి ఉన్నాము

బాయి మీద చెట్టు కింద బాధ జెప్పు కున్నాము

బాయిలోన కష్టమైస్తే కలిసి పంచుకు ఉన్నాము” అంటూ కార్బూకలోకం ఏ మాత్రం ధైర్యం చెడకుండా కా వలుంటదు. సింగరేణి కార్బూక పోరాటానికి సైరన్ ఊడి పోరు బాటలో నడిస్తుడు. కన్నతల్లుల దుఖాన్ని కల్పించి పాటలు చేసి, తల్లి తననెట్లు పెంచి పెద్దజేసిందో తల్లుకుంటదు.

‘పొని పాడెద అప్ప మా లచ్చు ఎంతాని చెప్పెద తల్లి మా లచ్చు పసి వయసు ప్రాయాన ముద్దు మాటలు జెప్పి బుద్ది జ్ఞానం నేర్చి పొడ్డు పొడుపును జూపి సల్లంగ దీవించి సాగనపినాపు ఇంటి దీపానివే తల్లి మా లచ్చు కంచి చూపునావే అప్ప మా లచ్చు” అంటూ చీకటి బతుకుల్లో

దీపమై వెలిగిన అవ్వను యాజ్ఞేసుకుంటడు. ఈ క్రమంలోనే దయా నర్సింగ్ శైలజను తన జీవిత భాగస్వామిగా చేసుకొని ముగ్గురు పిల్లలకు జన్మనిచ్చిందు. ప్రస్తుతం నవ్వుత డిగి, నమిత వదవ తరగతి, సాంబిషివుడు ఆరవ తరగతి చదువుతుందు. సమసమాజం కోసం గజమెత్తిన గొంతు అఖరికి నవ సమాజాన్ని ఆశించి తన బిడ్డకు న వ్యత అనే పేరుపెట్టుకొని సంతృప్తి చెందింది. అంతేకాదు ఉడ్యమ నాయకుడు సాంబిషివుడి పేరును తన కొడుకుకు పెట్టుకుందు. అంతులేని అనందాన్ని అనుభవించిందు. అంతేగాని వాస్తవ జీవితంలో అవి సాధ్యం కాదని తెలుసుకున్నదు. సిద్ధాంతాలు చెప్పినంత సులభంగ ఆచరణ సాధ్యం కాదని గ్రహించిందు. అయినప్పటికి ఆశ, నిరాశల మధ్య ఊగిసలాదుతూ ఉన్నత ఆశయాన్ని కలగున్నదు. అప్పటికే తెలంగాణలో మారుమోగుతున్న పాటల్ని ఆర్. నారాయణమార్తి సిని మా తెర మీద చూపించడంతో తెలంగాణవ్యాప్తంగా ఆయన సిని మాలకు చెప్పలేనంత ఆదరణ పెరిగింది.

దయా నర్సింగ్ ‘చీకటి సూర్యులు’ సినిమాలో రాసిన పాట
“అన్నా చంద్రమ్మ అన్నా కూలమ్మ
అనాటి నవ్వులు ఏవన్న నా సెందూరమ్మ
కలిసున్నా గుర్తులు ఏవన్న నా సెందూరమ్మ
ఏపయవాయువులు హదలు గొట్టుకుంటే నా సెందూరమ్మ /
ఊపిరాడక ప్రాణమిడిసినావా నా సెందూరమ్మ

చేతబల్లిన సలాక ఏది
భుజాన బెట్టిన శెమ్ముకు ఏది
ఏపున మోసిన తళ్ళేమాయె
నెత్తిన బెట్టిన లైప్పేమాయె
ఎర్రంచు లాగేమై పాయె నా సెందూరమ్మ
పొలికేకల పిలువేమై పాయె నా సెందూరమ్మ” అంటూ అతి సున్నితంగ మొదలైన ఈ పట్లవి వినువాళ్ళ హృదయాలను ద్రవింపజే యదమే కాకుండ, ఎంతో ఉత్సేజపరిచి ఉద్యోగానికి గురిచేస్తది. ఇళ్ళ పకాల నీడల్ని శాకుతడి. దయా నర్సింగ్ కు తన పల్లెతోని, వనిముట్లతోని ఏడదీయలేని అనుబంధాన్ని పెనవేసుకుంటూనే పొలికేకల్ని గానం చేస్తదు. చైతన్యాన్ని కలిగిస్తదు. అదేవిధంగ ‘కూలమ్మ’ సినిమా లో తల్లి కొడుకుల పేగుబంధాన్ని కళ్ళకు కట్టిస్తదు.
“కొడుకా కోటి లింగేక.. నా తరప్పి నా ఎండి కొండో
నా కడుపు కోతాబెట్టి కొడుకా
సుప్పు కన్న మూయెచ్చురా కొడుకా
నా అయుష్మ పోసుకొని కొడుకా
నిండు మారేళ్ళు వర్ధిల్లు కొడుకా
శివరాత్రి పండుగనాడు జాగారం ఉండి నేను
కోటాక్క లింగాలకు నూటాక్క ముడుపులు గట్టి
నా కడుపున పుట్టిన బిడ్డకు నీ పేరే పెట్టుకుంటి
ఆ బిడ్డా ప్రాణం తీయకు హరుడా..
బదులుగా నా ప్రాణం ఇస్తా శివుడా
కొడుకా కనురెపులు తెరిచి అమ్మని పిలువుమూరా

సమసమాజం కోసం గజమెత్తిన గొంతు అఖరికి నవ సమాజాన్ని ఆశించి తన బిడ్డకు నవ్వుత అనే పేరుపెట్టుకొని సంతృప్తి చెందింది. అంతేకాదు ఉప్పువోర్చుమ నాయకుడు సాంబిషివుడి పేరును తన కొడుకుకు పెట్టుకుందు. అంతులేని అనందాన్ని అనుభవించిందు. అంతేగాని వాస్తవ జీవితంలో అవి సాధ్యం కాదని తెలుసుకున్నదు. సిద్ధాంతాలు చెప్పినంత సులభంగ ఆచరణ సాధ్యం కాదని గ్రహించిందు. అయినప్పటికి ఆశ, నిరాశల మధ్య ఊగిసలాదుతూ ఉన్నత ఆశయాన్ని కలగున్నదు. అప్పటికే తెలంగాణలో మారుమోగుతున్న పాటల్ని ఆర్. నారాయణమార్తి సిని మా తెర మీద చూపించడంతో తెలంగాణవ్యాప్తంగా ఆయన సిని మాలకు చెప్పలేనంత ఆదరణ పెరిగింది.

బిడ్డా నీ అడుగుల సవ్వది కరువై పోయెనురా” అంటూ సాగిన ఈ పాటకు ఉత్తరానే గుండె నీరైపోతది. సాధారణంగ తెలంగాణ ప్రాంతం శివతత్త్వం నిండిన నేల. కరీంనగర్, వరంగల్ ప్రాంతాలలో ఇది మరీ ఎక్కువ. శివరాత్రి, జాగారం, ముడుపుగట్టుడు వంటి గ్రామిణ పదాలను పాటల్లో ఉపయోగించి తెలంగాణ భాషకు యాసకు మరింత ఉన్నతిని కల్పించిందు. కొడుకును ఎండికొండా అని సంబోధించడంలోనే కవికి పల్లెతో గల సంబంధాన్ని వ్యక్త చేస్తుంది.. జానకి గొంతు నుంచి జాలువారిన ఈ పాటలో కొడుకుపోయిన దుఃఖానికి పల్లె వలపోసిందంట అతిశయ్యాత్కాదు. వేరొక సందర్భంలో తల్లి బిడ్డల మమకారాన్ని చిన్నచిన్న పదాలతో బర్వైన భావాన్ని అందిస్తాడు.

“రార నా చిన్ని తండ్రి.. రార నా రత్నమా.. ఆ.. ఆ.. / చిన్నాటి తీపిగుర్తులు గుండెతల్లి లేపుతుంటే
మనసు తల్లిదీలైనా.. ఇబ్లు చిన్నబోయెనా..” అంటూ వేదనా భరితుడైతడు.

దయా నర్సింగ్ సినిమా పాటలు రాయడమే కాకుండ ‘కూల న్న’ సినిమాతో పాటు వేగుకులు, వైతు రాజ్యం, జైబోలో తెలంగాణ’ వంటి సినిమాలలో వివిధ పాత్రాల్లో కనిపిస్తదు. కవిగా, గాయకుడిగా కళాకారుడిగా, ఉడ్యమకారుడిగా వివిధ రూపాల్లో ఎన్నో పాత్రలు పోషించిన దయా నర్సింగ్ నిరాడంబర జీవితాన్ని కోరుకున్నదు. తను రాసిన పాటలన్నింటిని కలిపి 2002లో ‘గావురాల పాట’ అనే పుస్తకంగ ప్రచురించిందు. ఆ తర్వాత ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమంలో భాగంగ ప్రజా తెలంగాణ కోసం రాసిన పాటలన్నింటిని కలిపి ‘అగ్గిరవ్వలు’ అనే పాటల సంకలనంగా ప్రచురించిందు. ఆ తర్వాత అవే పేర్లతో వాచిని ఆడియో సి.డి.ల రూపంలో తీసుకొచ్చిందు. ఇవేకాక ఇంకా ‘జైతెలంగాణ’, కన్నీలీ తెలంగాణ వంటి అడియో, వీడియో సీడీలను రూపాందించిందు. పీటిలో కన్నీంటికి గడ్డర్, గుడ అంజన్న లాంటి ప్రముఖులు, ప్రజా గాయకులు ముందుమాటలు రాసి, ఆడియో సీడీలలో వ్యాఖ్యానాలు చెప్పడం జరిగింది.

“అయ్యా సుపు బోయిన కాడి నుండి అవ్వ అరిగోస బడవట్టిరా తన్నుడు, గుడ్చుడు, తిట్టుడు కొట్టుడు తెలంగాణ పల్లె యుద్ధభూమిగ మారె

పడుసుపోరగాండ్ల పత్తా జాడ లేదు పది మందిల నన్న విలెత్తి సూత్తండ్ల” అంటూ తెలుగుదేశం పాలనలో తెలంగాణ పల్లెల్ల కష్టాన్ని వ్యాప్తి తనలోని కవిని పట్టింది. తెలంగాణలోని

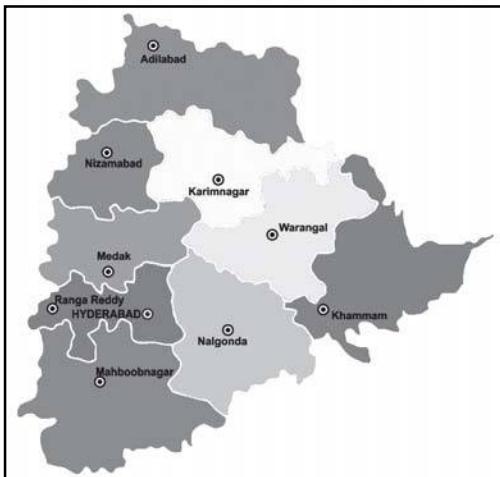
ప్రజలకు చేరువలో పాలన త్వరలో కొత్త జిల్లాల ఏర్పాటు

తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఏర్పాటులో చిన్న రాష్ట్రాల ఏర్పాటు అనే సూత్రం కూడా కీలకపాత్ర వహించింది. ప్రజలకు పాలన చేరువ కావడంలో పెద్ద యూనిట్లతో పోలిస్తే చిన్న యూనిట్లే మంచివని వలు అధ్యయనాల్లో కూడా తేలింది. ఇదే సూత్రాన్ని అన్వయించుకుంటే, తెలంగాణ జిల్లాల పునర్నిర్భజన కూడా ప్రజలకు మరింత చేరువ అయ్యే లక్ష్యంతో చేపట్టిందనే భావించవచ్చు.

విభజించే జిల్లాలు చిన్నవా, పెద్దవా, కొత్తగా ఏర్పడే జిల్లాలు పెద్దవా, చిన్నవా అనేది ఇప్పుడు ముఖ్యం కాదు. కొలతలు వేసి కచ్చితమైన సమాన విస్తీర్ణంతో ఆయా జిల్లాలను ఏర్పాటు చేయడం సాధ్యం కాదు. జనాభా విషయంలోనూ ఇదే సూత్రం పర్తిస్తుంది. ప్రతి జిల్లాలోనూ ప్రతి విభజనలో కొందరికి సౌకర్యంగా వుంటే జిల్లా చివరి గ్రామాలకు అసౌకర్యం అనివార్యంగా ఉంటుంది. విభజనలో ఆయాజిల్లాలు తమ కాళ్ల మీద తాము నిలబడుతాయా లేదా అన్న విషయాన్ని కూడా పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది.

ఆరవ నిజం కాలం(1905)లో శైల్యాభాద్ రాజ్యంలో జిల్లాల పునర్విస్తేరణ జరిగింది. ఆ తరువాత తెలంగాణలో 1950లో జాగీర్ విధానం రద్దు అయింది. ఆ పిదప జిల్లాల వైసర్డిక స్వరూపం మారింది. 1953లో ఖమ్మం అనంతరం కె.వి.రంగారెడ్డి పేరున రంగారెడ్డి జిల్లా ఏర్పడి తెలంగాణలో 10జిల్లాలు అయినవి. ప్రజలకు పాలనను మరింత చేరువ చేసే ఉద్దేశంతో అప్పటివరకూ గల తాలూకాలను రద్దు చేసి 1984లో మండల వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేశారు.

మొత్తం మీద ఈ విధమైన పరిపాలనపరమైన మార్పులన్నీ కూడా ప్రభుత్వం ప్రజలకు మెరుగైన సేవలను అందించాలనే ఉద్దేశంతో జరిగినవి. 111 సంవత్సరాల పిదప తెలంగాణ రాష్ట్రంలో మరోసారి జిల్లాల విభజనకు ప్రభుత్వం ఇచ్చివల తెర తీసింది. దీనితో నాయకులలో, ప్రజలలో తీవ్ర చర్చకు ఆస్కారం ఏర్పడింది. మారిన కాలమాన పరిస్థితుల్లో ప్రజల కోణంలో సూతన జిల్లాల వ్యవస్థిరణను పరిశీలించాల్సిన అవసరం వుంది. అదే సందర్భంలో ఆపార

భనిజసంపద, సహజవనరులు, సంస్కృతి తదితరాల మంచివెడ్డలను పరిగణనలోకి తీసుకోవలసిన అవసరం కూడా ఉంది. కొత్తగా ఏర్పాటు చేస్తున్న జిల్లాల తీరుతెన్నులను చూస్తుంటే ప్రభుత్వం ఈ విషయాలను పరిగణనలోకి తీసుకున్నట్లుగానే చెప్పవచ్చు.

జిల్లాల ఏర్పాటు ప్రకటనతో ఆయా ప్రాంత కేంద్రాలలో కొన్ని సంవత్సరాలుగా చప్పబడిపున్న రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారంలో కడలిక కలిగింది. వివిధ వ్యాపారాలు పుంజుకుంటున్నాయి.

కొత్త జిల్లాల ఏర్పాటుతో పరిపాలన సౌలభ్యం కలిగి ప్రజల సమస్యలకు వేగంగా పరిష్కారాలు దొరుకుతాయి, ప్రజల సంస్కృతికి గౌరవం పెరుగుతుంది. కొత్త జిల్లాల ఏర్పాటువలన జిల్లా ఉన్నతాధికారులు ప్రజలకు చేరువ కాగలుగుతారు. కార్యాలయాలు జనానికి అందుబాటులోకి వస్తాయి. సూతనంగా ఏర్పాటుయ్యే జిల్లా కేంద్రాల ద్వారా సాంకేతిక పరిజ్ఞానం, అత్యాధునిక జ్ఞానం అందుబాటులోకి వస్తుంది. దీని వలన పేదలకు సాంకేతిక ఘనితాలు మరింతగా అందుబాటులోకి వస్తాయి.

ప్రతి విభజనలో కొందరికి సౌకర్యంగా వుంటే జిల్లా చివరి గ్రామాలకు అసౌకర్యం అనివార్యంగా ఉంటుంది. అందుకే ఇవి ప్రాధాన్యంశాలు కాబోవు. ఎందుకంటే దేశంలో లక్షలోపు జనాభావున్న జిల్లాలు 28 వరకు వుంటే, 1సుంచి రెలక్షల జనాభాగల జిల్లాలు 72 వరకు ఉన్నాయి. జనాభాను మాత్రమే పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా ఇతర అంశాలను సైతం పరిగణనలోకి తీసుకొని సూతన జిల్లాలను ఏర్పాటు చేయాల్సిన అవసరం ఉంది.

జిల్లాల పునర్విస్తేరణ పై సాగుతున్న ఊహకోగానాలకు, నిరసనలకు పుల్లస్టాప్ పెట్టడలిచారు కేసిఅర్. దసరా లోగా కొత్త జిల్లాల ఏర్పాటు పూర్తి చేసి, ఆట్సోబర్ 11న విజయదశమి పర్వదినం నుంచి పరిపాలన ఆరంభించాలన్నది ముఖ్యమంత్రి సంకల్పం. ఈ లోగా చేయవలసిన పనులు, తీసుకోవలసిన నిర్దయాలు, పూర్తి చేయాల్సిన లాంఘనాలు చాలా ఉన్నాయి. ఈ ప్రక్రియను వేగపంతం

|దక్కన్ ల్యాండ్|

చేసే ఉద్దేశంతో జీరుగా ఉన్నత స్థాయి సమావేశాలు జరుపుతున్నారు. ఈ సమావేశంలోనే ఒక రూట్ మ్యాప్ భాయిమవుతుందని, ఆగస్టు ద్వితీయ పక్కంలో కొత్త జిల్లాల నోటిఫికేషన్ వెలువడుతుందని భావిస్తున్నారు.

ఇప్పటివరకు ఉన్న అంచనాల మేరకు తెలంగాణలో కొత్తగా 14 జిల్లాలు, 74 మండలాలు, 12 రెవెన్యూ డివిజన్లు ఏర్పాటు అవుతాయని తెలుస్తోంది. జిల్లాల పునర్విభజనకు అన్ని రాజకీయ పార్టీలు ఓకే చెబుతున్నప్పటికీ, తమ తమ రాజకీయ ప్రయోజనాల్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని కొన్ని అభ్యంతరాలు లేవెనెత్తుతున్నారు. వరంగల్ జిల్లాని విడదిస్తే జనగామ జిల్లా కేంద్రంగా కొత్త జిల్లాని ఏర్పాటు చేయాలన్న డిమాండ్ వినపస్తోంది. మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో తమ ప్రాంతమైన గద్దాల కేంద్రంగా కొత్త జిల్లా కావాలని అక్కడి కాంగ్రెస్ ఎమ్మెల్చే డి.కె.ఆరుణ అడుగుతున్నారు. ఇదే విధంగా ముఖ్యమంత్రి, ఇతర మంత్రుల సాంత జిల్లాల్లో కూడా డిమాండ్ నుంచి, కొన్నిపోట్ల కొత్త జిల్లాల్లో కలిపబోయే మండలాల పట్ల అభ్యంతరాలున్నాయి. వీటన్నించికీ సత్యరమే పరిష్కారాలను కను గొనాల్ని ఉంది. వీటన్నిటిపైనై ఇప్పటికే ఒకసారి తీఱర్వేషన్ ప్రజా ప్రతినిధులతో ముఖ్యమంత్రి నుదీర్చ సమావేశాన్ని నిర్పించారు. వారి వారి అభ్యంతరాలు, అభిప్రాయాలను క్రోడీకరించే బాధ్యత తీఱర్వేషన్ సెక్రటరీ జనరల్, రాజ్యసభ సభ్యుడు కె.కేశవరావుకి అప్పగించారు.

జిల్లాల పునర్విభజనతో శాఖల పునర్విప్సేకరణ, విలీనం వంటి అనేక పాలపరమైన అంశాలపై రెవెన్యూ శాఖ కసరత్తు చేస్తోంది. జిల్లాలు, మండలాలు, రెవెన్యూ డివిజన్లు ఒకేసారి విభజన చేయాలా లేక దశలవారీగా చేయాలా అనేది ఇంకా తేల్చుకోలేకపోతున్నారు. రాష్ట్రంలో జనాభార్త్యా రంగారెడ్డి, విస్తృతం రీత్యా మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలు అతి పెద్దవి. వీటిని ఏ విధంగా విడదియాలనే అంశం కూడా తెగడం లేదు. ఉన్నతస్థాయి సమావేశాల్లో తుది రూపం వస్తుందని, ఒక్కసారి మ్యాప్ క్లియర్లు వెనుట్టయితే, జిల్లాల పునర్విభజనకు ఎలాంటి ఆటంకాలు ఉండవని పార్టీ వర్గాలు భరోసాతో ఉన్నాయి.

తెలంగాణలో కొత్త జిల్లాల ఏర్పాటు కోసం ఆధునిక సాంకేతిక నైపుణ్యం, శాస్త్రియ పరిజ్ఞానాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పూర్తిస్థాయిలో

కొత్త జిల్లాల ఏర్పాటులో నీఱం సూచనలు:

- ❖ ప్రస్తుతమున్న నియోజకవర్గాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని కసరత్తు చేయాలనపసరంలేదు.
- ❖ బలవంతంగా తమను ఇతర మండలంలో కలిపారన్న భావన ప్రజలకు రాకుండా చూడాలి.
- ❖ ఆయా గ్రామాలను వివిధ మండలాలలో కలుపుతున్న, తీసివేసున్న సందర్భాల్లో ప్రజల అభిప్రాయాలు తీసుకుంటే బాగుంటాంది.
- ❖ పెద్ద మండలాలను రెండుగా చేసే అంశాలను

జిల్లాల పునర్విభజనతో శాఖల పునర్విప్సేకరణ, విలీనం వంటి అనేక పాలపరమైన అంశాలపై రెవెన్యూ శాఖ కసరత్తు చేస్తోంది. జిల్లాలు, మండలాలు, రెవెన్యూ డివిజన్లు ఒకేసారి విభజన చేయాలా లేక దశలవారీగా చేయాలా అనేది ఇంకా తేల్చుకోలేకపోతున్నారు. రాష్ట్రంలో జనాభార్త్యా రంగారెడ్డి, విస్తృతం రీత్యా మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలు అతి పెద్దవి. వీటిని ఏ విధంగా విడదియాలనే అంశం కూడా తెగడం లేదు. ఉన్నతస్థాయి సమావేశాల్లో తుది రూపం వస్తుందని, ఒక్కసారి మ్యాప్ క్లియర్లు వెనుట్టయితే, జిల్లాల పునర్విభజనకు ఎలాంటి ఆటంకాలు ఉండవని పార్టీ వర్గాలు భరోసాతో ఉన్నాయి.

వినియోగించు కుంటోంది. కొత్త జిల్లాలు, మండలాలు, రెవెన్యూ డివిజన్లు ఏర్పాటులో గూగుల్ మ్యాప్ల లను వరిగణనలోకి తీసుకోనున్నట్లు తెలుస్తోంది. జనాభా, ఇతర అంశాల కంటే భౌగోళిక హద్దులను మ్యాప్ల ద్వారానే నిర్ధారించమన్నారు. ప్రతీ జిల్లాలోనూ ఆరుగురు నిపుణులతో కూడిన ప్రత్యేక బృందాలు వీటిని రూపొందిస్తున్నాయి. నేపస్ట రిమోట్ సెన్సింగు ఏజెస్టీ(ఎన్టర్వెన్సీ) సాయాన్ని కూడా తీసుకుంటున్నారు. సాగునీటి ప్రాక్టెక్టులపై ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ గూగుల్ మ్యాప్(వటాలు)ల ద్వారా అశ్యాయంం.. అనంతరం దృశ్యసమీక్ష విపరణ ఇచ్చారు. ఇదే తరహాలో కొత్త జిల్లాలు, డివిజన్లు, మండలాలకు మ్యాప్లను రూపొందించాలని ప్రభుత్వం అన్ని జిల్లాల కలెక్టర్లను ఆదేశించింది. ప్రధానంగా ప్రస్తుత జిల్లా స్వరూపం, ప్రతిపాదిత జిల్లాకు సంబంధించిన మ్యాప్లను తయారు చేస్తున్నారు. సాంకేతిక నిపుణులు, సర్వేయర్లు ఇందులో పాల్గొంటున్నారు. మండలాలు, డివిజన్లు, నియోజకవర్గాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని కొన్ని జిల్లాల్లో వేర్పేరు మ్యాప్లను తయారు చేస్తున్నారు. ముందుగా జిల్లా హద్దులను గుర్తిస్తున్నారు. వాటిలో అన్ని మండలాలు, డివిజన్లు, గ్రామాల పెద్దను చేరుస్తున్నారు.

ఒక్క జిల్లాపై ప్రభుత్వ ఆలోచనలు, ప్రజాప్రతినిధుల సాచనల ఆధారంగా ఒకటికి మించి ప్రతిపాదనలను సిద్ధం చేస్తున్నారు. ఉదాహరణకు హైదరాబాద్, రంగారెడ్డి జిల్లాల పునర్విప్సేకరణ మూడు, నాలుగు, ఐదేసి జిల్లాల ఏర్పాటుపై విడిగా మ్యాప్లను సిద్ధం

పరిశీలించాలి.

- ❖ ప్రజల అవసరాలు, సెంటీమెంట్లను సమన్వయం చేసుకుంటూ శాస్త్రీయంగా నిర్ణయాలు తీసుకోవాలి.
- ❖ వ్యక్తుల అభిప్రాయాలు, రాజకీయ కోణంలో కాకుండా ప్రజాక్లేషమే ధేయంగా నిర్ణయాలుండాలి.
- ❖ మారుతున్న కాలంతో మారుతున్న అభివృద్ధి నియోజకవర్గాలను సాంకేతిక వ్యవస్థల ముఖ్యమంత్రి సాచించారు. ఈ సందర్భంగా ఉన్న చిన్నచిన్న దేశాలు, వాటిలో జిల్లాలను, పరిపాలనా కేంద్రాలను ఉదహరించారు.

చేస్తున్నారు. మెదక్ జిల్లాలో నారాయణబేడ్ నియోజకవర్గాన్ని సంగారెడ్డిలో కలుపుతూ ఒకటి.. సిద్ధిపేలలో కలుపుతూ మరో పటాన్ని రూపొందించారు. కరీనగర్ జిల్లాలో కొత్తగా ప్రతిపాదించిన జగిత్యాల, రాజస్వ జిల్లాల హద్దులపై రెండేసి, వరంగర్ జిల్లాలో మహబూబాబాద్, భూపాలపల్లి.. అదిలాబాద్ జిల్లాలో కొత్త జిల్లా మంచిర్యాలకు వేరేరు హద్దులతో రెండు, నిజమాబాద్ జిల్లాలో కామారెడ్డి.. నల్గొండ జిల్లాలో సూర్యాపేట, భువనగిరి (యాదాద్రి) జిల్లాలపై, ఖమ్మం జిల్లాలో కొత్తగూడం జిల్లాపై రెండు మాయ్చెలు, మహబూబ్‌బాబ్‌గర్ జిల్లాలో వసపర్తి, నాగర్కరూలు జిల్లాల హద్దులపై మూడేసి మాయ్చెలు భారారవుతున్నాయి.

వసరుల గుర్తింపు

గూగుల్ ఆధారంగా పటాల తయారీ తర్వాత కొత్త జిల్లాలలోని నీటి వసరులు, అటవీ ప్రాంతాలు, ఖనిజాలు, రైల్వేస్టేషన్లు, రసాయానులు, దేవాలయాలు, పర్యాటక ప్రాంతాల వివరాలను సైతం చేరుస్తున్నారు. దీనికి ఎన్‌ఆర్‌ఎన్‌వి శాస్త్రవేత్తల సాయం తీసుకుంటున్నారు. పాత, కొత్త జిల్లాల కలిపి మొత్తం 24 సుంచి 26 జిల్లాల ప్రతిపాదనలతో పటాలను రూపొందిస్తున్నారు.

కొలిక్కి వచ్చిన కసరత్తు

సూతన జిల్లాల కసరత్తు దాదాపుగా కొలిక్కి వచ్చింది. ఘైదారాబాద్, రంగారెడ్డి జిల్లాలో తొలుత మూడు జిల్లాలు చేయాలని భావించినప్పటికే, తాజాగా నాలుగు ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించినట్టుగా తెలుస్తోంది. శంషాబాద్ కేంద్రంగా కొత్త జిల్లాను ఏర్పాటు చేయసున్నట్లు భావిస్తున్నారు. రాజేంద్రనగర్, మహేశ్వరం, ఇతర్హింపట్టం, పొద్దునగర్ నియోజకవర్గాలు శంషా బాద్ జిల్లాలో కొనసాగే అవకాశం ఉంది. సిరిసిల్ల, జనగాం, నిర్మల్ జిల్లాలపై ప్రభుత్వం అంతగా అనక్కి చూపించడం లేదను వాదనలు వినిపిస్తున్నాయి.

సాధారణంగా కొత్త జిల్లాల ఏర్పాటు లేదా పునర్నిభజన ప్రక్రియకు 45 సుంచి 60 రోజుల వ్యవధి పడుతుంది. అక్కోబర్ 11వ తేదీ (విజయ దశమి)న కొత్త కలెక్టర్ కార్యాలయాలు ప్రారం థించాల్సి ఉన్నందున ఆగస్టు 15వ తేదీలోపు నోటిఫి కేషన్ జారీ చేయాల్సి ఉంటుంది. వచ్చే నెల మొదటి వారం లేదా రెండో వారంలో ఎప్పుడు నోటిఫికేషన్ జారీ చేస్తార నేడానిపై త్వరలో స్పష్టత రానున్నది.

తెలంగాణ పునర్నిర్మాణంలో భాగంగా చేపట్టిన జిల్లాల పునర్నిభజన ప్రక్రియను కేవలం జిల్లాల విభజనే కాదని, మండలాల పునర్నిభజనగా కూడా పరిగణించాల్సి వుంటుందని ముఖ్యమంత్రి కె. చంద్రశేఖర రావు జిల్లా కలెక్టర్కు సూచించారు. పరిపాలనా సౌలభ్యం, ప్రజల సౌకర్యం ప్రధాన లక్ష్యంగా చేపట్టిన జిల్లాల, మండలాల పునర్నిభజన క్రమంలో కొనసాగుతున్న కసరత్తు, పరోగతిపై అన్ని జిల్లాల కలెక్టర్లతో ముఖ్యమంత్రి సమీక్ష నిర్వహించారు. జాన్ లీన మురి చెన్నారెడ్డి మానవ వనరుల కేంద్రంలో నిర్వహించిన రెండవరోజు జిల్లా కలెక్టర్ సమీక్ష సమావేశంలో

ఆయా మండలాల్లో నివసిస్తున్న ప్రజల ఆకాంక్షలు ఏ విధంగా వున్నాయి. వారితో మాట్లాడింద్రా? స్థానిక ఎమ్మెల్యేలు, మంత్రులు, ప్రజాప్రతినిధులతో చర్చించారా అని సీఎం కలెక్టర్లు అడిగి తెలుసుకున్నారు. మండల కేంద్రానికి దూరంగా వున్న మండల కేంద్రానికి కలిపే సందర్భంలో ప్రజాభిప్రాయం ముఖ్యమంత్రాలు. ప్రస్తుత జిల్లా నుంచి పక్క జిల్లాకు పోయే మండలాలు ఏమైనా ఉన్నాయా? ఒక్క నియోజక వర్గం ఒకటికి మించి జిల్లాలో విస్తరించి ఉందా? ఉంటే ఎట్లా ఉన్నది? అక్కడి భౌగోళిక పరిస్థితులు ఏమిటి? అన్నీ సమీక్షించాలన్నారు. ఇవన్నీ సమీక్షించిన తరువాత పూర్తి స్థాయి మండలాల సంబ్యు అంచనా వేయడానికి సాధ్యపడుతుందని ముఖ్యమంత్రి కలెక్టర్కు సూచించారు. సుమారు 50 వేల సుంచి 60 వేల జనాభా వుండే ఒక మండలం ఏర్పాటు, సుమారు 20 మండలాలతో జిల్లా ఏర్పాటు, సుమారు లక్ష్మన్ జనాభాతో అర్థాన్ మండలాల ఏర్పాటు, ఒక రెమిన్యూ డివిజన్ పరిధిలో 10 సుంచి 12 మండలాలు, రెండు అసెంబ్లీ సెగ్రోంట్లు, ఒక అసెంబ్లీ సెగ్రోంటుకు 5 సుంచి 6 మండలాలు వుండే విధంగా కసరత్తు చేయాలన్నారు.

-దక్కన్ స్యాన్

అనంతంగా వెలుగునీడల ఆవిష్కరణ

అనంతుల శర్త బాబు

తెలంగాణ గ్రీంచదగ్గ ఫోటోగ్రాఫర్లో ఒకరు అనంతుల శర్త బాబు. మెదక్ జిల్లాలోని కొండపాక ఆయన స్టూడియుం. ఆయన తండ్రి హయం వరకు తాత ముత్తాలు అంతా కూడా నేలతల్లిని నమ్ముకున్న వారే. ప్రకృతితో అనుబంధాన్ని కలిగి ఉన్నవారే. శర్త కూడా ఆ అనుబంధాన్ని కొనసాగించారు.... నాగళ్ళు, ట్రాక్టర్లో కాకుండా, తన కెమెరాతో ప్రకృతి అందాలను బంధిస్తూ. కెమెరాను లీక్ చేయడానికి ముందు ఆ అందాలన్నింటినీ ఆయన తన మనస్సుతో అన్యాదిస్తారు. ఆ తరువాత ఆ అందాలను ఛాయాచిత్రాలుగా అందిస్తారు.

పట్లె వాతావరణంలో సాగిన ఆయన బాల్యం, ప్రాథమిక విద్యాభ్యాసం ఆయన మదిపై గ్రామీణ జీవనాన్ని ప్రగాఢంగా ముద్రించింది. ఆ ముద్ర ఆయనను అలా వెంటాడుతూనే ఉంది. పట్లె సాగులు ఆయన భవిష్యత్తు జీవితంపై తమ వెలుగునీడలను, రంగులను అడ్డాయి. అందుకే ఆయన నిదిపేటలో గ్రాహ్యయేషన్ పూర్తి కాగానే, షైన్ ఆఫ్స్ కాలేజీలో చేరి ఫోటోగ్రాఫీలో డిప్లొమూ చేశారు.

1980లో ఆయన మద్రాస్‌లో అసోసియేట్ కెమెరామెన్‌గా తన కెరీర్ ప్రారంభించారు. ప్రవృత్తికి తగినట్లుగా స్టీల్ ఫోటోగ్రాఫీని తన వృత్తిగా ఎంచుకున్నారు. ఆయనకు మంచి గుర్తింపు తీసుకువచ్చిన చిత్రాల్లో ‘రంగుల కల’ ఒకటి. జాతీయాత్మార్థులు పొందిన దాసి, మట్టి మనసులు వంటి సినిమాలు, ‘మా వురు’ లాంటి డాక్యు

మెంటరీలకు ఆయన స్టీల్ ఫోటోగ్రాఫర్గా పని చేశారు.

సహజ వాతావరణంలో మనసుల భావేద్వేగాలను, ప్రకృతి రమణీయతలను చిత్రాల్లో బంధించడమంటే ఆయనకు మక్కువ. అందుకే ఫోటోగ్రాఫీలో తన తాత్త్వికతను ప్రతిబింబించేలా లివింగ్, నాన్ లివింగ్ అబ్జక్ట్స్‌ను ఆయన తన కెమెరాతో మాట చేశారు. తాను ఎంచుకున్న దృశ్య మాధ్యమంలో ఆయన వెలుగు నీడలతో ఆడుకున్నారు. ఆయన తీసిన ఫోటోగ్రాఫీలను చూస్తుంటే వాటి

ఆగస్టు 2016 కొన్ని ముఖ్యమైన రీఝలు

- 1: తల్లిపాల వారోత్సవం
- 6: హిరోపిమా దే
- 7: ఇంటర్వైషనల్ ఫ్రెండ్షిప్ దే, ఇంటర్వైషనల్ ఫర్మిల్వెన్ దే
- 8: వరల్డ్ క్యాట్ దే
- 9: ఇంటర్వైషనల్ దే ఆఫ్ ది వరల్డ్ ఇండిజనెస్ పీపుల్, నాగసాకి పీస్ దే, ఇంటర్వైషనల్ దే ఆఫ్ సాలిడారిటీ విత్ ది ప్రగుల్సాఫ్

- 12: అంతర్జాతీయ యువజన దినోత్సవం
- 13: ఇంటర్వైషనల్ లెఫ్ట్ హ్యాండర్స్ దే
- 15: భారత స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం
- 17: పార్టీల సూతన సంవత్సరాది
- 19: వరల్డ్ హ్యామనానిబేరియన్ దే, వరల్డ్ ఫోటోగ్రాఫీ దే
- 20: సద్యావన దివస్, వరల్డ్ మసిస్లో దే
- 23: ఇంటర్వైషనల్ దే ఫర్ ది రిమెంబర్స్ ఆఫ్ ది స్టేవ్ ట్రేడ్ అండ్ ఇట్ట్ అబాలిషన్
- 26: ఉమెన్స్ కాక్యూలిటీ దే
- 29: స్టోర్స్ దే (ధ్యానచంద పుట్టినరోజు), ఇంటర్వైషనల్ దే అగ్నేష్ నూళ్లియర్ టెస్ట్
- 30: స్టోర్ ఇండట్రీ దే, ఇంటర్వైషనల్ దే ఆఫ్ ది విక్టిమ్స్ ఆఫ్ ఎన్ఫోర్స్మెంట్ డిసప్రియరెన్స్

(గమనిక: ఈ జాబితా సమగ్రం కాదు.

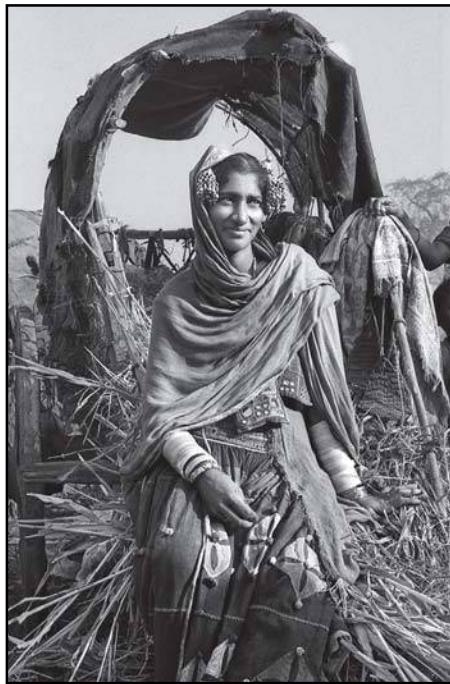
కొన్ని స్పెషల్ దేలను మాత్రమే ఇస్తున్నాం)

వరిసరాలను అధ్యయనం చేస్తున్న అనుభూతి కలుగుతుంది.

ఆయన వన్ మ్యాన్ ఫోటోవీపస్సు ఎన్నో నిర్వహించారు. పలు గ్రామ ఫోటోవీపస్సల్లో పాల్గొన్నారు. ప్రజల జీవనశైలి, గ్రామీణ జీవితం, గ్రామీణులు ఉపయోగించే ఉపకరణాలు లాంటివెన్నో ఆయన ఫోటోల్లో దర్శనమిస్తాయి. సినిమాలు, టీవీ ఫిల్ములకు పని చేస్తూ దాదాపుగా దేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలూ తిరిగారు. ప్రజాజీవితం, కళలు, సంస్కృతిలతో కలసి సన్నిహితంగా పని చేశారు. పలు అంతర్జాతీయ ఫిలిం ఫేస్టివల్స్‌కు హాజరయ్యారు. రూరల్ ఇండియా ఎగ్జిబిషన్స్‌లో పాల్గొన్నారు. కళారంగంలో చక్కని విమర్శకుడిగా కూడా ఆయన పేరొందారు.

ఆయన తీసిన ఫోటోల్లో సాంకేతిక విలువలు కూడా ప్రతిఫలిస్తుంటాయి. వాటికి మించిన రీతిలో

హృదయ స్పూండనలు కానవస్తాయి. అందుకే అవి ఆయన సాంకేతిక నైపుణ్యాలకు మానవియతను కూడా జోడిస్తుంటాయి. ప్రజాదృక్షథంతో పని చేసే వాడిగా ఆయనను సన్నిహితులు అభివర్ధిస్తుంటారు. సమ్మక్-సారక్క జాతరపై రెండు దశాబ్దాలుగా ఆయన పని చేస్తున్నారు.

రామాంతపూర్ లోని ఎన్సిపిఎస్‌లో కెమోరామెన్స్‌గా పని చేసిన ఆయన 2014 ఆగస్టులో రిటైర్ అయ్యారు. ఆయన తీసిన ఫోటోలు విమర్శకుల ప్రశంసలు పొందాయి.

-దక్కన్ స్యాన్స్

అంతరాలు

తొలగించారీ

ఆర్టిషెక్చరల్ ఎడ్యూకేషన్స్‌పై నిర్మాణాత్మక, సకారాత్మక ఓరియంటేషన్ కల్పిస్తూ, ఈ విద్యాపై ఆచరణాత్మక, వ్యతిపరమైన విజన్ అందించడం, ఈ రంగంలో పరిశోధన, కెరీర్ డెవలప్మెంట్ ఓరియంటేషన్ పెంచే లక్ష్యంతో ఆర్టిషెక్చరల్ ఫ్యాక్టీ కోసం జేబీఆర్ ఆర్టిషెక్చరల్ కాలేజ్ ఆధ్వర్యంలో జూలై 29, 30 తేదీల్లో రెండు రోజుల పాటు క్యాలిటీ ఇంప్రూవ్‌మెంట్ ప్రోగ్రామ్ నిర్వహించారు. అధ్యాపకుల ఘృతిప్రాప్తి వికసనంపై దృష్టి పెదుతూ ఆర్టిషెక్చరల్ ప్రాఫెషన్, ఎడ్యూకేషన్ తదితర అంశాలను ఈ సందర్భంగా చర్చించారు. సైకాల జీ, తల్లిదండ్రుల ఆశలు, పెంకి విద్యార్థులతో వ్యవహరించడం, ఆర్టిషెక్చర్ ఎడ్యూకేషన్లో పార్టీసిపేటరీ అప్రోఫ్ లాంటి అంశాలపై కార్యకలా పాల ఆధారిత సెమినార్స్ అధ్యాపకులకు తగిన అవగాహనను అందించాయి.

ప్రఖ్యాత బోధన, బోధనేతర వృత్తినిపుణులు డాక్టర్ యండమూరి పీరేంద్రనాథ్, చేతన జైన్, సరసింహం వడ్డమాని, జేవన్ ఏవిఫ్ వియూ వైన్ చాస్పులర్ ప్రాఫెసర్ డాక్టర్ పేర్వారం పద్మపతి, ప్రాఫెసర్ ఎన్. అదిత్య, ప్రాఫెసర్ శ్రీనివాస్ తదితరులు ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. సాసుకూల ధోరణిని పెంపొందించుకోవడం ద్వారా విద్యార్థులకు, తమకు మధ్య గల అంతరాలను అధ్యాపకులు ఎలా తగించుకోవచ్చే యండమూరి పీరేంద్రనాథ్ ఈ సందర్భంగా వివరించారు. వాస్తవ జీవిత పరిశీలనల ద్వారా ఆర్టిషెక్చర్ యొక్క వివిధ విభాగాల పట్ల విద్యార్థుల అవగాహనను పెంపొదించాల్సిన అవసరం గురించి ప్రాఫెసర్ డాక్టర్ పేర్వారం పద్మపతి తెలియజేశారు.

**ఆర్టిషెక్చరల్ ఫ్యాక్టీ
నైపుణ్యాల మెరుగుకు
జేబీఆర్ ఆర్టిషెక్చరల్
కాలేజ్ ఆధ్వర్యంలో
క్యాలిటీ ఇంప్రూవ్‌మెంట్ ప్రోగ్రామ్**

జేబీఆర్ ఆర్టిషెక్చర్ కాలేజ్ డైరెక్టర్ జె. గాయత్రి నుంచి జ్ఞాపికను స్వీకరిస్తున్న జేబీఆర్ పై కాస్పిలర్ డాక్టర్ పేర్వారం పద్మపతి. చిత్రంలో కాలేజ్ ప్రైనిపాల్ సూర్యాసాయించుాల్

మానవ అవసరాలకు సంబంధించి డిజైన్, ఆర్ట్, టెక్నాలజీ వివిధ అంశాలు విసిరే సహకారాన్ని ఎదుర్కొనే విషయంలో భ విషయాల వ్యతిసి నిపుణులను తీర్చిదిద్దే అధ్యాపకులకు బహుముఖ ధోరణులు అవసరమవుతాయి. దీన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని ఈ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించారు. ప్రాదురాబాద్లోని వివిధ కాలేజీలకు చెందిన 25 మంది ఆర్టిషెక్చర్ అధ్యాపకులు ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు.

- డక్కన్ స్కూల్

కార్యక్రమంలో పాల్గొన్న వివిధ కాలేజీల అధ్యాపక సిబ్బంది

ప్రాఫెసర్ ఎ. వేసుగోపాలరెడ్డి
వైస్ చాన్సలర్, జెప్స్ యూనివర్సిటీ
పుట్టిన తేది: 1955 డిసెంబర్ 10
రూమం: తంగడ్పల్లి, మండలం: చౌటుపుల్లి
జిల్లా: నుభరింధ
జెహన్ టీయూలోనే ఇంజనీరింగ్ విద్యను
అభ్యసించి.. అదే వర్షటీకి షైస్ చాన్సలర్ అ
య్యారు. ఐటిలో ఎంటెక్ పూర్తి చేసి, ఐటిలో
రూర్కిలాలో వీహాచ్ దీ పట్ట పాందారు.
ఫ్యూక్టీ అఫ్ ఇంఫోర్మేషన్ టీక్ డీఎస్ డైరెక్టర్గా
పనిచేస్తూ వీసీగా బాధ్యతలు చేపట్టారు.

కొత్తగా ని

తెలంగాణలో యూనివర్సిటీ విద్యార్థింగాన్ని పట్టిపుం చేసి లీటెన్
యూనివర్సిటీలకు ప్రభుత్వం నూతనంగా వైన్ ఛాన్సలర్సు నియ
వీరంతా తమ తమ రంగాల్లో ప్రతిభావాపాటులు కలవారు కావడ
యూనివర్సిటీలకు మరింత స్పృయంపుత్తి కల్పించాలని, వాటి

ప్రాఫెసర్ పి. సాంబయ్య

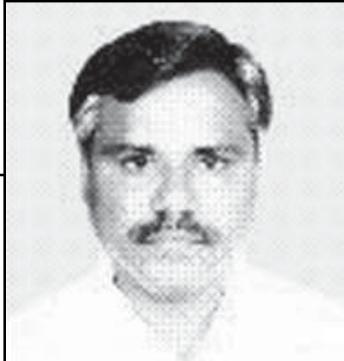
వైస్ చాన్సలర్, తెలంగాణ వర్షటీ

పుట్టిన తేది: 1954 ఏప్రిల్ 3

రూమం: నాగారం, మండలం: పరకాల

జిల్లా: పరంగల్

1984లో జమ్ముకుంట డిగ్రీ కలేజీ లెక్కర్సర్గా, 1992లో
కాకతీయ యూనివర్సిటీ ప్రాఫెసర్గా, అడ్మినిస్ట్రేటివ్ డైరెక్టర్గా,
ఎస్స్, ఎస్స్ సెల్ డైరెక్టర్గా, ఎన్వెఎస్ కోల్గేజీనేటర్గా
పనిచేశారు. 2014లో కెయిస్ ప్రాఫెసర్గా చేస్తూ
ఉద్యోగ విరమణ పాందారు.

ప్రాఫెసర్ ఆర్. సాయన్స్
వైస్ చాన్సలర్, కాకతీయ యూనివర్సిటీ
పుట్టిన తేది: 1955 అగస్టు 18
రూమం: కోరాటపల్లి
మండలం: డిచ్ పల్లి
జిల్లా: నిజామాబాద్
అధ్యాపకవ్యతి: దాదాపు 26 సంవత్సరాలు.
జానియర్, డిగ్రీ కళాశాల
అధ్యాపకనిగా, ఫియాలో అసిస్టణ్ట్
ప్రాఫెసర్గా, ప్రాఫెసర్గా బాధ్యతలు
నిర్వహించారు.

డాక్టర్ జి. రాజారత్నం

వైస్ చాన్సలర్, పాలమూరు యూనివర్సిటీ

రూమం: పుల్లారు, మండలం: గార్లు, జిల్లా: ఖమ్మం

తల్లిదంత్రులు: భూక్య లక్ష్మి అప్పు

1987లో డిగ్రీ కళాశాల అధ్యాపకడిగా నాలుగునుర్దించు
పనిచేశారు. 1992 నుంచి 2007 వరకు అసాసిస్టెంట్
ప్రాఫెసర్గా పనిచేశారు. 2008 నుంచి 2010 వరకు పరీక్షల
అదినపు కంట్రోలర్గా ఉన్నారు. 2016 సికింద్రాబాద్ పీజీ
కళాశాల ప్రైన్సిపాల్గా నియమతులయి కొన్ని కాలానికే
వీసీగా నియమింప బడ్డారు.

ప్రాఫెసర్ ఎన్. సత్యనారాయణ

వైస్ చాన్సలర్, రాజీవ్ గాంధి యూనివర్సిటీ, బాసర

ఎద్దుకేషన్ అడ్మినిస్ట్రేషన్లో ప్రాఫెసర్ ఎన్. సత్యనారాయణకు
రెండు దశాబ్దాలకు పైగా అనుభవం ఉంది. ఆయన
అసిస్టెంట్ ప్రాఫెసర్గా 1998లో తన కెరీర్ ప్రారం
భించారు. 2002లో ఆయన డైరెక్టర్ అఫ్ అడ్మిషన్
డైరెక్టర్గా బాధ్యతలు చేపట్టారు. 2006-2009 వరకు
ఆయన నిజాం కాలేజీ ప్రైన్సిపాల్గా పని చేశారు. 2011
నుంచి 2014 వరకు ఉన్నానియా యూనివర్సిటీ వీసీగా
నేనించించారు.

రచనల చెరువు - అలలూ అలుగు

తెలంగాణకు ఎప్పుడూ వస్తుదారిద్యుం లేదు. కవులు, రచయితలు కరువులేదు. ఒత్తుకు దెరువు కోసం పడుతున్న ఆరాటం ఎందరో స్థానశీలురను, రచయితలను ఆకుచాటు పిందెలను చేసింది. వెతుకుతున్నా కొద్ది ఆణిముత్యాలు దొరుకుతున్నా ఇక్కడ ఒక బలమైన ప్రయత్నం అవసరమనిపించి అల్ఫ్రౌడ్ కేంద్రంగా నెలనెలా కలిసి సాహిత్య ప్రక్రియల రచన-చర్చ జరువుకోవాలని నిర్ణయించుకున్నాం. అదే విధంగా అల్ఫ్రౌడ్లో సన్నాహక సమావేశం చేశాం. అందరి కోరిక మేరకు 'రచనల చెరువు' అనే ఒక పేరు పెట్టుకున్నాం. 'నెలనెలా రచనల అలలూ.. అలుగులు.. లఘుర్ దోస్తులు'నే పేర సమావేశం కావాలనే అప్పటి నిర్ణయాలతో మణికొండ విజయకుమార్గారి 'విజ్ఞాన సదనంలో తొలి ప్రారంభ సమావేశం నిర్వహించాం. అల్ఫ్రౌడ్ చుట్టూ 80 కి.మీ. దూరం నించి వివిధ ప్రాంతాల కవులు రచయితలు, కళాకారులు వచ్చి రచనల చెరువు నిర్వహణ మీద తమ తమ అభిప్రాయాలు చెప్పారు. వెలుగులోకి రాకుండా ఏరిపారేసినట్టు అక్కడాకు అక్కడాకురుగా ఉన్న కవులు, రచయితలు కళాకారులకు ఒక వేదిక ఉండాలన్న పలువురి ఆలోచనలను గొరవిస్తూ రచనల చెరువు రాష్ట్ర స్థాయిగ విస్తృతి పోండాలని, 'లఘుర్ దోస్తులు' అనే పరిమిత పదం స్థానంలో సాహిత్య వేదికగా ఉండాలని సమష్టి నిర్ణయం జరిగింది. చెరువు లక్ష్మాలమై రచయితల లక్ష్మాలమై ఈ సమావేశంలో ప్రధానంగా చర్చ జరిగింది.

చెరువు ఊరు ఉమ్మడి ఆస్తి. కులమత లింగ వివక్షతలు లేకుండా జంతువుక్కాలకు, పంటపొలాలకూ స్వచ్ఛమైన నీటికి, భూగర్భ జలాలకు, ఊటకు, వాగులు పంకలకు గొలుసుకట్టు హోనికి, జలరాపల చరాలకు, చివరికి ఊరికి అందం ఆనందానికి చెరువు ఊపరి. ఈ విశ్వాసిన లక్ష్మాలు కలిగి నలుగురు కలిసి చదువుకునే, రాసుకునే, చైతన్యం పొందే సంస్కరమని బేధభావాలకు దూరంగా అన్ని సాహిత్య ప్రక్రియలనూ తెలంగాణ అన్ని ప్రాంతాల పాయలను కల్పుకొని ముందుకు పోవాలని నెలనెలా చదివిన సాహిత్య ప్రక్రియలతో ఒక బలిచెన్ తేవాలని, సభా నిర్వహణ, ఉపన్యాసం, పంటి ప్రతి క్రియ, ప్రక్రియ అందరికి వచ్చి ఉండాలని సమావేశం కోరింది. అందుకే ఒక్కో సమావేశం ఒక్కొక్కరుగా నిర్వహిస్తారు. బెల్లుకొండ సంపత్తి కుమార్ నిర్వహించిన ఈ తొలి సమావేశానికి 35 మంది రచయితలు, కళాకారులు హజ్రెనారు.

రెండో సమావేశం తిరిగి అల్ఫ్రౌడ్లో శ్రీ శివగంగా ఉపర్వ మూడో అంతస్థులో జరిగింది. మరింత స్వప్తత నిచ్చింది. ప్రతినెలా రెండో శనివారం రోజు తప్పక సమావేశం జరగాలని, నెలనెలా ఒక వక్త ద్వారా కొత్త విషయాలు నేర్చుకోవాలని, వాటిని అమలులో పెట్టాలని, రచనా ఒరవడిలో కొత్తదనాన్ని పొందుతూ తప్పనిసరి బలిచెన్ తేవాలని సమావేశం నిర్ణయించింది. రెండో సెప్టెంబర్లో మాసాయిపేట యాదిగిరి సభ నిర్వహించారు.

మూడో సమావేశం తెలంగాణ సాహిత్య చరిత్రకు ఆలవాలమైన తూప్రాన్సెలో డేవిడ్ అధ్యక్షతన జరిగింది. 1948-49 ప్రాంతంలో ఆంధ్రసారస్వత పరిపత్త సమావేశాలలో దాశరథి పంటి గొప్పవారు ప్రసంగించిన ప్రాంతమని, తెలంగాణ సాహిత్య వివేచన - కొత్తతరం అవసరం, రచనా మెలకుపలమై విమర్శనాత్మకతతో ప్రసంగించిన వక్త దా. గుమ్మన్గారి బాలశ్రీనివాస మూర్తి రచనల చెరువు ప్రయత్నాన్ని ప్రశంసించారు. ఈ సమావేశంలో వక్త రచనల చెరువు లోగోసు అవిష్కరించి లోగో ప్రతీకాత్మక అరాన్ని చెప్పారు. రచనల చెరువు బలిచెన్ అపోశాబిలం ప్రభాకర్ అవిష్కరించారు. నాల్గో సమావేశం పారిశ్రామిక వాడ బొంతపల్లిలో నిర్వహించాలని ఎల్లస్తు కోర్కె మేరకు పర్యావరణంమై జరగుతున్న దారుణ పొందను ధృష్టిలో ఉంచుకొని పర్యావరణంమై బలిచెన్ రచనలు ఉండాలని నిర్ణయించారు.

ఒక అంశం మీద రచనల తేవాలనే పరఱు ప్రతినెలా ఉండేది కాదు. ప్రత్యేక పరిష్కారులను ధృష్టిలో ఉంచుకొని రెండు బలిచెన్లు వచ్చాయి.

నాల్గో 'రచనల చెరువు' జిల్లా పరిపత్త ఉన్నత పారశాల బొంతపల్లిలో డమ్మ అర్పిస్తే విచ్చాకమిటి జైర్ల్యూన్ సుదర్శన్ సబాద్ధక్షతన జరిగింది. దా. నాళ్ళేశ్వరం శంకరం గారు తెలంగాణలో రచయితలు, కళాకారుల అవసరం పట్ల పస్తు శిల్పాల పట్ల ఉపన్యాసించి లోతైన అవగాహన కల్పించారు. సమావేశంలో బలిచెన్ అవిష్కరించారు. విస్తువును 'రచనల చెరువు' కార్యవర్గం పనివిభజన నేపడ్యం ఏర్పడింది. రచనల చెరువు ప్రతి సమావేశంలో 35 నుండి 50 సభ్యులతో రోజంతా కార్యక్రమంగా జరగుతూ వస్తుంది.

ప్రజాస్థామిక, శాస్త్రీయ అవగాహనతో, సమష్టి అభిప్రాయాల అమలుతో, అన్ని సాహిత్య ప్రక్రియలను కల్పుకొని ముందుకు పోతున్నది. ఆర్థిక వసరు లేక రెండో బలిచెన్ చేతి రాతప్రతిగా తీసుకువచ్చింది. సంపత్తురానికి ఒకసారి బహిరంగ సమావేశం ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించింది. నెలనెలా వచ్చే వక్తలు స్వచ్ఛందంగా బాధ్యతగా తమ నిబధ్ధతతో వచ్చి ప్రోత్సహించడం పట్ల రచనల చెరువు కృతజ్ఞతగా ఉంటుంది.

'రచనల చెరువు' ఏ రాజకీయ పార్టీకి అనుబంధంగా పనిచేయడాని అశాఖ కులమత లింగ వివక్షతలు లేకుండా జంతువుక్కాలకు, పంటపొలాలకూ స్వచ్ఛమైన నీటికి, భూగర్భ జలాలకు, ఊటకు, వాగులు పంకలకు గొలుసుకట్టు హోనికి, జలరాపల చరాలకు, చివరికి ఊరికి అందం ఆనందానికి చెరువు ఊపరి. ఈ విశ్వాసిన లక్ష్మాలు కలిగి నలుగురు కలిసి చదువుకునే, రాసుకునే, చైతన్యం పొందే సంస్కరమని బేధభావాలకు దూరంగా అన్ని సాహిత్య ప్రక్రియలనూ తెలంగాణ అన్ని ప్రాంతాల పాయలను కల్పుకొని ముందుకు పోతున్నది. ఆర్థిక వసరు లేక రెండో బలిచెన్ చేతి రాతప్రతిగా తీసుకువచ్చింది. సంపత్తురానికి ఒకసారి బహిరంగ సమావేశం ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించింది. నెలనెలా వచ్చే వక్తలు స్వచ్ఛందంగా బాధ్యతగా తమ నిబధ్ధతతో వచ్చి ప్రోత్సహించడం పట్ల రచనల చెరువు కృతజ్ఞతగా ఉంటుంది.

"రచనల చెరువు" ఏ రాజకీయ పార్టీకి అనుబంధంగా పనిచేయడాని అశాఖ కులమత లింగ వివక్షతలు లేకుండా జంతువుక్కాలకు, పంటపొలాలకూ స్వచ్ఛమైన నీటికి, భూగర్భ జలాలకు, ఊటకు, వాగులు పంకలకు గొలుసుకట్టు హోనికి, జలరాపల చరాలకు, చివరికి ఊరికి అందం ఆనందానికి చెరువు ఊపరి. ఈ విశ్వాసిన లక్ష్మాలు కలిగి నలుగురు కలిసి చదువుకునే, రాసుకునే, చైతన్యం పొందే సంస్కరమని బేధభావాలకు దూరంగా అన్ని సాహిత్య ప్రక్రియలనూ తెలంగాణ అన్ని ప్రాంతాల పాయలను కల్పుకొని ముందుకు పోతున్నది. ఆర్థిక వసరు లేక రెండో బలిచెన్ చేతి రాతప్రతిగా తీసుకువచ్చింది. సంపత్తురానికి ఒకసారి బహిరంగ సమావేశం ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించింది. నెలనెలా వచ్చే వక్తలు స్వచ్ఛందంగా బాధ్యతగా తమ నిబధ్ధతతో వచ్చి ప్రోత్సహించడం పట్ల రచనల చెరువు కృతజ్ఞతగా ఉంటుంది.

-దా॥వి.ఆర్.శర్మ

మదిలో రెక్కలు విచ్చుకున్న ఊహాలకు రంగులద్దిన ప్రియాంక

మది లోని ఊహాలకు రెక్కలు వచ్చి అకాశంలో విహరిస్తే ఎలా ఉంటుంది... మది లో మెదిలే ఆలోచనలు రంగులద్దుకొని కాన్యాన్ పై అవిష్కరించుతే ఎలా ఉంటుంది... ఇలాంటి ప్రశ్నలకు సమాధానం ఇప్పాలంబే మాటల కోసం తడుము కోవాల్సి వస్తుంది. ప్రియాంక ఏలె చిత్రాలను చూస్తే మాత్రం ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానం దృశ్యరూపంలో కనిపిస్తుంది. ఎలాంటి బంధనాలు, నిబంధనలు లేకుండా బంధాలు, అనుబంధాలను రంగుల్లో చూపిస్తూ రంగుల కలలను ఆవిష్కరిస్తుంది ఆమె కుంచె. ప్రియాంక తన పెయింటింగ్స్‌ను 'కున్స్టోవోలెన్' (ఆర్టిస్టిక్ విల్)గా అభివర్ణిస్తుంటారు. ఈ ఒక్క పదం మనల్ని చిత్రకళా జగత్తులో ఎక్కడికో తీసుకెళ్తుంది. పడెనిమిదో శతాబ్ది నాటి చిత్రకళా చరిత్రకారుడు రెగెల్ అలోయ్ ప్రయోగించిన ఈ పదం ప్రియాంక అంతరంగాన్ని అద్భుతంగా ఆవిష్కరిస్తుంది. ఆ పదాన్ని అర్థం చేసుకో వదం కొంచెం కష్టమే. అనుకరణలను, సాంకేతికతలను పట్టించుకో కుండా వ్యధి చెందిన ఒక దేశపు లేదా ఒక కాలపు చిత్రకళా శైలి విశిష్టతను అభివర్ణించేందుకు ఆయన ఆ పదం వాడినప్పటికీ, ఎల్లలెరు గని భావవ్యక్తికరణను, ఒకింత ధిక్కారాన్ని అది సూచిస్తుంది.

మూగబోయిన గొంతులో స్వరపేటిక ఒక్కసారిగా తెరచుకుంటే ఎలా ఉంటుంది? అణచివేయబడ్డ కేక ఒక్కసారిగా గొంతులో నుంచి ఉచికి వస్తే ఎలా ఉంటుంది? వాటికి సమాధానమే ప్రియాంక చిత్రాల్లో మనకు లభిస్తుంది.

చిత్రకారులకు అడుగుగునా ఎవో బంధనాలు పడుతూనే ఉంటాయి. అది సైలి పరమైంది కావచ్చి లేదా జనబాహుళ్య ఆమోదా నికి చెందింది కావచ్చి. మరింకేదైనా కావచ్చి. అలాంటివాటిని వేటినీ పట్టించుకోకుండా మను లోని భావాలకు కుంచెతో దృశ్యరూపం ఇవ్వడం అంత సులభం కాదు. అలాంటి కష్టపరమైన పనిని ఆవలీల గా సాధిస్తోంది ప్రియాంక. 'నా ఊహాలను నాకు నచ్చినట్లుగా, నేను ఎంచుకున్నట్లుగా చిత్రిస్తుంచాను' అని అంటారు ఆమె.

ఆమె పెయింటింగ్స్ కొంత సందిగ్గంగా ఉన్నప్పటికీ ఎంతో సాహసోవేతంగా ఉన్నట్లుగా అనిపిస్తుంది. చూసే వారిని అవి ఆమె స్ఫూర్ణాత్మక సాలెగూడులోకి అహ్వానిస్ఫూర్ణట్లుగా ఉంటాయి. ఆ గూడు లోకి ప్రవేశిస్తే బయటపడడం అంత తేలికేం కాదు. ఒక పెయింటింగ్ ను చూసి ఒక అడుగు ముందుకేసినా, అందులోని అందం, సందిగ్గం

వెంటాడుతూనే ఉంటాయి. అంతా అర్థమైనట్లుగానే ఉంటుంది. అంతలోనే అందులో అర్థం కానిదేదో కళ్ళ మందు మెదులుతుంది. అంతా వాస్తవికంగా ఉన్నట్లుగా ఉంటుంది. అంతలోనే అందులోని ఊహకుత్తకత కనిపిస్తుంది. ఎదో మిస్టర్ ఉన్నట్లుగా అనిపిస్తుంది. అది వీక్షకుల మదిలో వినూత్తు దృశ్య రూప అనుభూతులను మెదిలేలా చేస్తుంది.

మరి ఇలాంటి ఆలోచనలు ఆమెలా ఎలా కలుగుతాయి...ఈ చిత్రాలకు స్ఫూర్తి ఎక్కడి నుంచి వస్తుంది... ఆమె భావేద్గాలు పర్యాయ రూపాలుగా మారి చిత్రాలుగా దృశ్యరూపం దాలుస్తాయి. వాస్తవికత, భావుకతల మధ్య ఒక ఆహ్లాదకరమైన అనుభూతి దృశ్య రూపం దాలుస్తుంది. ఆమె చిత్రాలకు అందులో కానవచే పపువ క్షోదులు, తీగలు, పుష్పాలు జీవం పోస్తుంటాయి. మొత్తం మీద ఆమె పెయింటింగ్స్ దృశ్యరూపంలోని పొడుపు కథల్లూ ఉండి సమాధానాల కోసం వీక్షకులు ఆలోచించేలా చేస్తాయి. ఊహకుత్తకత, వాస్తవికత కలగలసి ప్రతీకాత్మక దృశ్యరూప భావప్యక్తికరణతో మనల్ని మంత్ర ముగ్గుల్ని చేస్తాయి.

పరిచయం: ప్రైదరాబాద్ లో 1990లో జన్మించిన ప్రియాంక జవహర్ లార్ నెప్పూ ఆర్టిషిస్టర్ అంద్ ప్రైస్ట్ యూనివర్సిటీలో 2001లో డిగ్రీ పూర్తి చేశారు. ప్రైదరాబాద్ సెంట్రల్ యూనివర్సిటీ నుంచి 2013లో మాస్టర్ డిగ్రీ పూర్తి చేశారు. 1999లో ఆల్ ఇండియా పెయింటింగ్ కాంపిటీషన్లో గోల్డ్ మెడల్ సాధించారు. 2010లో ప్లౌలీ కమెండబుల్ సర్కిఫియిట్ పొందారు. అదే ఏడాది '21 ఆప్రిస్' ఆర్క్ క్యాంపింగ్లో పాల్చినారు.

● 2010: సీఎంసీ ఎన్ఫోర్స్ మెంటల్ పెయింటింగ్ కాంపిటీషన్

(ఫీలీ)లో అవార్డు

- **2011:** స్టేట్ ఆర్క్ గ్యాలరీ (ప్రైదరాబాద్) నుంచి అవార్డు గ్రహణ చేసేవ
- **2011:** ఉమెన్ ఆప్రిస్ట్ గ్రూప్ పో 'ఫెమిన్ డిసిలెన్స్', మ్యాసె ఆర్క్ గ్యాలరీ (ప్రైదరాబాద్)లో ప్రదర్శన
- **2012:** అమెరికాలోని టెక్నాలోనీ సాన్ ఆంబోనియో లోన్ స్టోర్ స్టోడియోస్లో ఉమెన్ ఆప్రిస్ట్ గ్రూప్ పో
- **2012:** ప్రైదరాబాద్ లోని డైరా ఆర్క్ గ్యాలరీలో 'ఆర్క్ జంబోరీ - ఎగ్జిబిషన్ ఆఫ్ యూటీలిటీ ఆర్క్ అండ్ డిషన్'
- **2013:** డైరా ఆర్క్ గ్యాలరీలో 'లవ్ బైట్స్', 'ఫ్లవర్ పవర్', ఐలమ్మ ఆర్క్ గ్యాలరీలో 'జెనిసిన్ ఆఫ్ మెమురబిలియా', తాజ్ కృష్ణాలో 'డక్కనీ ప్రైస్క్స్'
- **2014:** రాదిసన్ బ్లూ జింజర్ లిలీ గ్యాలరీలో 'పవర్ ఆఫ్ ఉమెన్', టాంకాంట్ ఆర్క్ గ్యాలరీలో 'జనాగ్రల్ పో', 'కలెక్షన్ చాయిన్స్', ఫీలీ ఆర్క్ రెసిడెన్స్ ఎ4ఎ, ప్రైదరాబాద్ గ్యాలరీ స్వేన్స్లో హండ్ ఫండ్ రైజింగ్, ప్రైదరాబాద్ లో 'ఆర్క్ ఎట్ తెలంగాణ', మెట్రోపాలిస్ వరల్డ్ కాంగ్రెస్ (నోవాటర్), మ్యాసె ఆర్క్ గ్యాలరీ, ఫలక్ నుమా ప్యాలెన్స్లో 'ఆర్క్ ఎట్ తెలంగాణ'.

సాంలో పో

- 2012:** 'ఐ నా' కళాకృతి ఆర్క్ గ్యాలరీ (ప్రైదరాబాద్) లో ప్రదర్శన
- 2013:** కళాకృతి ఆర్క్ గ్యాలరీ, ఫలక్ నుమా ప్యాలెన్
- 2013:** ప్రైదరాబాద్ లిటరరీ ఫెస్టివల్ సందర్భంగా 'ద్రాయింగ్స్' - పెన్ అండ్ ఇంక్ ఆఫ్ ఉమెన్ ప్రైస్క్స్ ఇన్ ఇండియా'

- దక్ష మ్యాసె

పరబ్రహ్మ శాస్త్ర కృషితో వెలుగులోకి తెలంగాణ చలిత్త

టీఆర్ఎస్ ఆధ్వర్యంలో జలిగిన పరబ్రహ్మశాస్త్ర సంతాపనభ... (పక్షు - ఎడమ నుంచి కుడికి) యం.వేదకుమార్, డాక్టర్ ద్వాచనపల్లి సత్యనారాయణ, డాక్టర్ ఎం.సుదర్శన్ రెడ్డి, ప్రాఫెసర్ కిషన్ రావు, ప్రాఫెసర్ లాడపా సత్యనారాయణ, డాక్టర్ దేమే రాజారెడ్డి

ప్రైదరాబాద్, 29 జూలై 2016: తెలంగాణ జిల్లాల ప్రాచీన చరిత్రను వెలుగులోకి తీసుకురావడంలో డాక్టర్ పుచ్చ వాసుదేవ పరబ్రహ్మ శాస్త్ర చేసిన కృషి తరతరాలకు విస్మరించలేనిదని వక్తలు అన్నారు. హిమాయత్ సెన్టర్లోని ‘చంద్రం’లో తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ ఆధ్వర్యంలో జూలై 29 పుక్కవారం నాడు సంతాపనభ జరిగింది.

ఉస్కాయియా యూనివర్సిటీ పూర్వ రిజిస్ట్రేర్ ఆచార్య కిషన్ రావు, ప్రాఫెసర్ ఆడపా సత్యనారాయణ, ప్రాఫెసర్ వి.సుదర్శన్ రెడ్డి, నాయీల పరిశోధకులు దేమే రాజారెడ్డి ఆర్టిస్ట్యూలిస్ రిట్రైవ్ డిప్యూటీ డైరెక్టర్ ఎన్.ఎన్. రామచంద్రమార్తి, చరిత్రకారులు డాక్టర్ ద్వాచనపల్లి సత్యనారాయణ, దక్ష్య అకాడమీ చైర్మన్, ఇంటాక్ పాలకమండలి సభ్యులు యం.వేదకుమార్ తదితరులు ఈ సందర్భంగా ప్రసంగించారు.

కార్యక్రమంలో ముందుగా ద్వాచనపల్లి సత్యనారాయణ మాట్లాడుతూ, తెలంగాణ చరిత్రకు సంబంధించి పరబ్రహ్మ శాస్త్ర అందించిన ఆధారాలు, చేసిన విశ్లేషణల గురించి వివరించారు. తెలంగాణ ప్రాంతాన్ని పాలించిన వారిలో శాతవాహనులు, విష్ణువుండినులు, కాక్షీయులపి ప్రధాన రాజవంశాలు కాగా వారిపై ఎన్నో సందేహాలు చరిత్రకారుల్లో ఉండేవన్నారు. అలాంచి సందేహాలను నివృత్తి చేసి, సంశయాలను పటాపంచలు చేసిన వ్యక్తి పరబ్రహ్మ శాస్త్ర అని అన్నారు. శాతవాహనులు తెలుగువారేనని, వారి తొలి రాజధాని కోటిలింగాల అని నిరూపించడంలో శాస్త్రగారిది కీలకపాత్ర అని తెలిపారు. విష్ణుకుండినులు పైతం ఇక్కడి వారేనని ఆయన

అధారసహితంగా వెల్లడించినట్లు పేర్కొన్నారు. కాక్షీయుల పుట్టుక, వారు స్వతంత్రులు కావడం, రాణి రుద్రమచేచి మరణం లాంటి అంశాలపై పలు సందేహాలను ఆయన తొలగించారని పేర్కొన్నారు.

కార్యక్రమానికి అధ్వర్యత వహించిన అడపా సత్యనారాయణ మాట్లాడుతూ చరిత్రకు సూతన కోణాలము పరబ్రహ్మ శాస్త్ర అవిష్కరించారని పేర్కొన్నారు. తెలంగాణ చరిత్ర సజీవంగా ఉన్నంత కాలం దాన్ని వెలుగులోకి తీసుకు వచ్చిన వ్యక్తుల్లో ఒకరిగా పరబ్రహ్మశాస్త్ర కూడా చిరస్వరణీయులుగా ఉంటారన్నారు. డక్ష్య అకాడమీ చైర్మన్, ఇంటాక్ పాలకమండలి సభ్యులు యం.వేదకుమార్ మాట్లాడుతూ చరిత్రపై మమకా రంతో చారిత్రక వాస్తవాల నిగ్ధదేవ్మిన పి.బి.శాస్త్ర కృషి అభినందనీయమన్నారు. ఆయన కృషి వల్లే తెలంగాణ చరిత్ర దేవశాస్త్ర ప్రాధాన్యాన్ని సంతరించుకుండన్నారు. సంస్కృత, తెలుగు, ప్రాకృత భాషల్లో నిష్ఠాత్మకాల ఆయన ఎన్నో శాసన నాలను, నాయీలను అధ్యయనం చేసి కొత్త విషయాలన్నో వెలుగులోకి తీసుకువచ్చారన్నారు. ఆయన రచన ‘కాక్షీయుని అఫ్ వరంగల్’ చరిత్రకారులకు ప్రామాణికమైందని అన్నారు. వరంగల్, కరీంనగర్, నల్గొండ, కడప జిల్లాల్లో ప్రచారించి అక్కడి శాసనాలను వెలికించి చరిత్ర రచనలు చేశారని పేర్కొన్నారు.

కార్యక్రమానికి పరబ్రహ్మ శాస్త్ర కుటుంబశ్యులు పలువురు హాజరయ్యారు. ఈ సందర్భంగా ఆయనతో తమ అనుబంధాన్ని సభికులతో పంచుకున్నారు. -దక్ష్య న్యాన్

సంతాపనభలో పాల్గొన్న పరబ్రహ్మశాస్త్ర కుటుంబ సభ్యులు, టీఆర్ఎస్ చైర్మన్ వేదకుమార్

ప్రాదరాబాద్ క్రికెట్

ఖ్రిస్తీయ సైన్యం ప్రాదరాబాద్ ప్రజానీకానికి క్రికెట్ను పరిచయం చేసింది. నుమారుగా 1880 ప్రాంతంలో నగరంలో క్రికెట్కు బీజాలు వడ్డాయి.

మొయినుద్దోలా గోల్డ్ కవ్ 1930/31కు పూర్వం ప్రాదరాబాద్లో ఘన్ క్లాన్ క్రికెట్కు సంబంధించి ఏ రికార్డులు లభ్యం కావడం లేదు. 19వ శతాబ్ది చివరికాలం, 20వ శతాబ్ది మొదట్లో రాజు లోచన్ చంద్ ఈ ఆటకు ప్రధాన పోపుకుడిగా ఉన్నట్లు చెబుతారు. మసూద్ అహ్మద్, అహ్మద్ అలీ, నజీర్ బేగ్, ఖుర్రీద్ బేగ్ లాంటి క్రికెటర్లు అప్పట్లో రాజించారు.

ప్రాదరాబాద్ను సందర్శించి ఇక్కడ అడిన మొదటి విదేశీ జట్టు అక్సిఫర్ యూనివర్సిటీ అథింటిక్స్. ఆ జట్టు 1902/03లో భారతదేశంలో పర్యాటించింది. ఆ జట్టు ప్రాదరాబాద్లో అడిన మ్యాచ్లను ఘన్ క్లాన్ క్రికెట్గా పరిగణించలేం. ఆ విషయాన్ని డ్రుమీకరించేందుకు అభికారిక రికార్డు లేవీ అందుబాటులో లేవు. క్రమక్రమంగా నగరంలో క్రికెట్ చక్కలీ అదరణ పొందసాగింది. దేశంలో 1920, 1930 ప్రాంతాల్లో హిందువులు, ముస్లింలు, యురోపియన్లు, పార్సీల మధ్య క్వాడ్రాంగ్యులర్ టోర్న్మెంట్లు జరిగేవి. దేశవ్యాప్తంగా క్రికెట్ బాగా ప్రాచుర్యంలోకి రావడంలో ఈ టోర్న్మెంట్లు కీలకపాత్ర పోషించాయని చెప్పవచ్చు. ప్రాదరాబాద్ కూడా ఇందుకు మినహాయింపు కాదు. క్రీడల్లో మతపరమైన విభజనకు ముగింపు పలకాలని మహోత్సాగాంధీ కోరినప్పటికీ, క్వాడ్రాంగ్యులర్ / పెంటాగ్యులర్ టోర్న్మెంట్ 1947 వరకు జరుగుతూ ఉండేవి. ప్రజలు కూడా ఎంతో ఆసక్తిగా వీటిల్లో పాల్స్ నేపారు. ఈ క్రీడలో రాజించడాన్ని యువతరం సీరియస్ తీసుకోవడాన్ని కూడా ప్రోత్సహించేవారు.

నిజామ్ కాలేజ్, మెడికల్ కాలేజ్, మదరసా-ఐలియా లాంటి ప్రాదరాబాద్ విద్యాసంస్థలు విద్యార్థులు ఈ క్రీడను ఆడడాన్ని ప్రోత్సహిస్తా నగరంలో క్రికెట్ ఉన్నతికి దోహదపడ్డాయి. నవాబ్ మొయినుద్దోలా, మహారాజు కిఫన్ పర్స్స్, నవాబ్ సాలార్జంగ్ బహాదుర్ ఈ ఆటకు పోపుకులుగా వ్యవహారించారు. పొరకాలలు, విద్యాసంస్థలు, క్లబ్లు కోసం టోర్న్మెంట్లు నిర్వహించేవారు. హెచ్చెయూనీసీ, ఎస్యూనీసీ లాంటి ప్రైవేటు క్లబ్లను బెంగాలీపీకులు ఏర్పాటు చేశారు. అపెంతో ప్రసిద్ధి చెందాయి. క్రికెట్ లీగులు జరిగేవి.

నవాబ్ మొయినుద్దోలా యత్నాల ఫలితంగా 1930 /31లో మొయినుద్దోలా గోల్డ్ కవ్తో ఘన్ క్లాన్ క్రికెట్ ప్రాదరాబాద్కు చేరింది. ఆ టోర్న్మెంటల్లో మూడు జట్టు పాల్స్ న్నారు. ప్రాదరాబాద్, మహారాజు కుమార్ అఫ్ విజయ నగరం మరియు నవాబ్ అఫ్ మొయినుద్దోలు వీటిలో ఉన్నాయి. ప్రాదరాబాద్ నగర వాసులు తొలిసారిగా ప్రపంచస్థాయి ఆటగాళ్ళను ఈ మ్యాచ్ల సందర్భంగా చూశారు. జాక్ హబ్బ్, బెట్ట్ సట్క్లఫ్ (ఆంగ్లీక్ టెస్ట్ తారలు) ఈ టోర్న్మెంటలో ఆడారు. వారితో పాటుగా ఇండియన్ ఘన్ క్లాన్ సర్యాట్ లోని సి.కె. నాయుడు, వజీర్ అలీ, జేజీ నాల్స్, అమర్ సిగ్ర్, నావోమాల్ జావోమాల్ లాంటి వారు కూడా ఇందులో పాల్స్ న్నారు. పీరంతా 1932లో లార్డ్ లో ఇంగ్లాండ్ జట్టుపై ఆడిన

భారతీయ జట్టుకు కూడా ప్రాతిష్ఠిధ్యం వహించారు.

1933 / 34లో డగ్నస్ జార్డన్‌స్ నేత్యుప్పంలో ఎంసీసీ భారతీలో పర్యాటించింది. ఆ జట్టు దేశంలో మూడు టప్స్ మ్యాచ్లు ఆడింది. 1934 జనవరి 25న జింభానా గ్రోండ్స్‌లో ఎంసీసీ జట్టు నవాబ్ అఫ్ మొయినుద్దోలా జట్టుపై ఆడింది. ప్రాదరాబాద్లో ఆడిన మొదటి అభికారిక విదేశీ జట్టు ఎంసీసీనే. ఆ విధంగా అది అంతర్జాతీయ స్టాయి క్రికెట్ను ప్రాదరాబాద్ ప్రజానీకానికి అందించింది. ఎంసీసీకి చెందిన స్లో లెష్ట్ అర్న్ ఆర్ట్రోడాక్స్ స్ప్రైన్ బొలర్ హాఫ్ వెరిటీ బొలింగ్స్ ప్రాదరాబాద్ ప్రజానీకం చూడగలిగారు. 40 టప్స్ మ్యాచ్లలో ఆడిన ఘనత ఆయనది. ప్రాదరాబాద్లో జరిగిన మ్యాచ్లలో మొదటి ఇన్వింగ్స్‌లో 5/63, రెండ్స్ ఇన్వింగ్స్‌లో 3/78 అయిన రికార్డు. ఈ మ్యాచ్లో ముస్తాఫ్ అలీ, లాలా అమర్నాథ్, సీవ్స్ నాయుడు నవాబ్ అఫ్ మొయినుద్దోలా జట్టు తరపున పాల్స్ న్నారు. పీరందరికీ ఇంగ్లాండ్‌పై జరిగిన టప్స్ సిరీస్‌లో పాల్స్ న్నాడం అదే తొలిసారి. నవాబ్ మొయినుద్దోలా బహాదుర్ కృష్ణ ఫలితంగా ఈ టోర్న్మెంట్ ప్రమాణాలు క్రమంగా మెరుగుపడుతూ వచ్చాయి. ఈ

టోర్న్మెంట్‌లో ఎంతో మంది ప్రముఖ క్రికెటర్లు రూపుదిద్దుకున్నారు. 1934లో రంజీ ట్రోఫీ నేపసల్ ఘన్ క్లాన్ క్రికెట్ ఛాంపియన్‌ప్రైవెట్ ను దేశంలో ప్రవేశపెట్టారు. ఈ నేపథ్యంలో స్టానికంగా క్రికెట్ వ్యవహారాలను పర్యవేక్షించేడుకు, ప్రోత్సహించే దుకు ఒక సంస్థ ఏర్పాటు అవసరమైంది. 1934 ఏప్రిల్‌లో నాదిర్షా చెనాయ్, డిఎన్ డిటియా, గణేశ్ రావు, హాసెన్ అలీ ఖాన్, ఎన్.అలీ రాజు, మహామూద్ హసెన్ ఖాన్, పి.ఎఫ్. దురాండ్, దత్తాత్రేయ, రంగున్ తదితరులచే ప్రాదరాబాద్ క్రికెట్ అసోసియేషన్ ఏర్పాటు చేయబడింది. దీనికి నవాబ్ తుర్క యూర్ జంగ్‌ను మొదటి అడ్డుక్కడిగా, ఎన్.ఎం. హందిని సెక్రెటరీగా ఎన్వుకున్నారు. ఆ విధంగా 1934లో ఏర్పడిన ప్రాదరాబాద్ క్రికెట్ అసోసియేషన్ నాటి నుంచి కూడా ప్రాదరాబాద్, తెలంగాణ పదిజిల్లాల్లో క్రికెట్ క్రీడ బాధ్యతలను చూస్తోంది. మొయినుద్దోలా గోల్డ్ కవ్ 1930-31 నుంచి 1937-38 వరకు, 1962-63 నుంచి 1973-74 వరకు ఈ టోర్న్మెంట్ జరిగింది. దీనికి ఘన్ క్లాన్ పాల్స్ న్నాడా ఉండింది.

-దక్షణ మ్యాన్

తెలంగాణ చరిత్ర పితామహుడు

రాకూర్ రాజారాం సింగ్

తెలంగాణలో ఎక్కడ ఇంతపిడికెడు మట్టిముట్టుకున్న అప్పార్వ మైన చరిత్ర బయటపడుతుంది అన్నాడు గజపతిరాయ్ వర్ష, ఆయన నరసురలు పత్రికాసంపాదకులు, నల్గొండజిల్లా మంజూర్ నగర్ తన జన్మభూమి. ఆ మాట నిజంచేస్తు ఆదిలాబాద్ నుండి ఖమ్మందాక ప్రాణహిత, గోదావరి నదీలో యుల్లో అఖండమైన తెలంగాణచరిత్రను వెలికిలీసిన అసామాన్యమైన చరిత్రకారుడు రాకూర్ రాజారాంసింగ్. ఒంటిచేత్తో 150 శాపులలో తప్పకాలు జరిపి, తెలంగాణచరిత్రకు ప్రాణం పోసినవాడు, చరిత్రంటే ప్రాణమిచ్చే పురాతత్వవేత్త సింగ్.

మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మ తర్వాత నిబద్ధతతో, నిస్మార్థంతో ఎటువంటి కీర్తి, ధనకంక్షలు లేకుండ చరిత్రకొరకు నిరంతరం శ్రమించిన వాడు ఒక్క రాకూర్ రాజారాంసింగేనన్నడు ప్రసిద్ధ జర్మనిస్టు జి.కృష్ణ.

రాజారాంసింగ్ కరీంనగర్ జిల్లా పెద్దపల్లి నివాసి రాకూర్ నారాయణసింగ్, కృష్ణాఖాయి దంపతులకు పెద్దకొడుకు. సింగ్ 15. 09.1928న మట్టిందు. జాతీయ భావాలు, పోరాటతత్వం కలిగిన మేనమామ బలదేవ్ సింగ్తో 1939లో జరిగిన వందే మాతరం ఉద్యమంలో పాల్గొన్నప్పు దాయన వయస్సు 11 ఏళ్ళే. తమ్ముడు శ్యామసుందర్ సింగ్తో కలిగిన నిజాం వ్యక్తిరేకపోరాటంలో విద్యార్థి నాయకుడుగా పాల్గొన్నాడు. చిన్నప్పటి నుండి అన్నాయాల్చి ఎదిరించే తత్త్వమాయనది. రెండవసారి నిజాం నిరంకుశపాలనకు వ్యక్తిరేకంగా నడిపిన ఊరేగింపుకు నాయకత్వం వహించిన రాజు రాం సింగ్. ఆ ఊరేగింపుపై పోలీసులు జరిపిన లారీఛార్టిలో గాయపడి ఆసుపత్రిపాలైతే, డా.అమ్మద్ దలీ విద్యార్థు లందరకి చికిత్స చేయించిందట. ఆ వరుసన బడినుండి తొలగించ బడ్డడు. తమ్మునితో కలిగిన ప్రాదారాబాద్ చేరుకుని చదువుసాగించు కుంటనే కామేష్ట్ క్లబ్, ఆంధ్ర మహాసభల్లో పనిచేసిందు. ఎన్నో ధక్కామైక్కులు తీసుకుంట 1947లో అలీఫుద్ యూనివర్సిటీ నుంచి మెట్రిక్యులేవన్, 1956లో గ్రౌలియర్ యూనివర్సిటీనుంచి ఇంటర్మేడియట్, ఉన్స్కోలియా నుంచి 1960 నాటికి బి.ఎ. తర్వాత ఎల్.ఎల్.బి. పూర్తిచేసిందు. 1975వరకు ఎం.వ (ఆర్మ్యూలాజి) పట్టాను జైపూర్ యూనివర్సిటీ నుండి పొందిందు. అదే సంవత్సరం పూనా యూనివర్సిటీలో చరిత్రపరిశోధకవిద్యార్థిగా చేరిందు.

ఆ రోజుల్లో తెలంగాణసాయిధపోరాటం ఉద్యుతిని గురించి మహాత్మాగాంధీకి చెప్పడానికి ధీలీకి పోయొస్తుంట పోలీసులు అరెస్టు చేసి జైల్లో పెట్టిండంట. గాంధీజీ చనిపోయినపుడు ఆయన స్మృతిలో తనకాత్మియులైన ఆరుగురు దోస్తులతో కలిగి జీవితాంతం తమ సంపాదనలో 60 శాతం ప్రజాసేవకు ఖర్చుపెట్టాలని తీసుకున్న నిర్ణయం రాజారాంసింగ్ తుచ తప్పకుండ పాటించిందు. ఆయన మాటంటే మాచే. ఖచ్చితం. సమయపాలనలో అంతే ఖచ్చితంగా వుండేవాడని ఆయన్నెరిగిన వారంత చెపుతుంటరు. ఆయన స్వాతంత్యపోరాటంలో పాల్గొన్నం దుకు ప్రభుత్వమిచ్చిన పెస్సన్ తీసుకోలేదు. ఇటు ఆర్మీయాలజీవారు తనకిస్తనన్న గౌరవవేతనం కూడటీసుకోలేదు. రాజారాం సింగంటేనే ఆయన కమిత్యుంటని, సీరియస్ నెన్నని చూసి గౌరవించేవారు. భయపడే వారంట. అంత కరుకుమనిషి (లోకంమాట)లో మార్డ పమైన మనసు న్నది. ఆయన చురువుకునే కాలంనుంచే ‘అమరభారతి’ అనే కలం పేరుతో కవిత్వం రాశుండేవాడు. కొంత కాలం జర్మనిస్టుగా కూడట పనిచేసిందు. ఆయనకు ఇంగ్లీష్, హిందీ, ఉర్దూ భాషల్లో మంచిపట్టుండేది. తెలుగువచ్చు కాని, ఆయన రాత చిన్నపిల్లగాని రాత లెక్కుంటది. కవినచేత్తనాల్లో పాల్గొన్నప్పుడు బహుభాషల కవిత్వం వినిపించేవాడు. ధీలీ నుండి వచ్చే ఘన్ కార్ అనే ఉర్దూప్రతికకు శ్రీలీ మహాప్రస్త్రసాన్ని అనుమతం చేసి పంచిండంట. వేమన గురించి ఇంకో పత్రిక ఘయాంకు వ్యాసం రాసిందు.

పురాషైవోసాల రహస్యాలను విప్పిచేప్పే చారిత్రకకేంద్రం తెలంగాణ అన్న కొముర్రాజు వెంకటలక్ష్మణ రావు చెప్పిన మాటలను రుజువు చేస్తూ రాకూర్ రాజారాంసింగ్ తెలంగాణంతట తిరిగి స్వయంగా తెలుసుకున్న విషయాలతోనే చరిత్రను రాసిందు. ‘బాసర నుంచి భిద్రాచలం దాక’ అనే చారిత్రకవ్యాసమొక్కటి చాలు ఆయన ప్రతిభకు మచ్చుతునక. ఆదిలాబాద్, కరీంనగర్, వరంగల్, నల్గొండ, మహబూబ్ నగర్, ఖమ్మం, మెదక్ జిల్లాల్లో చారిత్రకాన్నిపడలు చేసిందు. ఎన్నో చారిత్రకపరిశోధనా పత్రాలను రాసిందు. Stoneage cultures of Karimnagar’ అన్నది ఆయన

పరిశోధనాంశం. కానీ, ఆయన రాసిన వ్యాసాలు చదివితే ఇంత పరిశోధన ఎప్పుడు చేయగలిగిందు, ఎట్ల చేయగలి గిందనిపిస్తది.

1.Prehistoric and Earlyhistoric sites in Karimnagar Region, Andhra Pradesh.

2.Lithic Blade and Bonetools of the Upper Palaeolithic phase at Godavarikhani, Karimnagar Dist. A.P.

3.Upper Palaeolithic site-Caverns Arts and Mesolithic site of Bokkalagutta in Adilabad

4.Fossil animal remains from stoneage habitat sites and Palaeo-ecology

5.The man and environment during the prehistoric times in A.P.

6.Amrabad Palaeolithic site

7.Yeleshwaram valley

8.Archaeological wealth of Adilabad Dist.

ఇనీ కేవలం ఉదాహరణకు చూపినవే. రాజురాంసింగ్ పరిశోధనలు అమోఫుమే. కానీ, ఆయనకు రావలసిన గుర్తింపురాలేదు. ఆయన చేసిన పరిశోధనలను స్వయంగా ఆయన గురువు డా.సంకాలియానే ఎన్నోసార్లు కోట్ చేసిందు.

Some unique discoveries in stoneage Archaeology in Telangana Region-A.P.(1979)'అనే వ్యాసం

... AP journal of Archaeology Vol.I,no.2 లో అప్పయింది. నిజంగా రాజురాంసింగ్ ప్రాణహిత నదీలోయలో పాతరాతి యుగంనాటి పనిముట్లతోపాటు అనేకం జంతువుల శిలాస్థికలను సేకరించిందు. 1980లో ఎక్కడతే దేశంలోనే తొలిసారిగా డైనోసార్ పూర్తి శిలాజం దొరికిందో ఆ వే(యా)మనవల్లిల రాతిపనిముట్లు, జంతువుల అవేషపోలతోపాటు ఒక మనిషిచెయ్య మీదిభాగంను బయటికి తీసిందు. ఇది భారతదేశంలోనే మొదటిసారి. 1980 ఏప్రిల్ 24న ఆంధ్రప్రద్రథ దినపుత్రికలో పెద్దవార్త వచ్చింది. కానీ, పూర్వాను యూనివెర్సిటీకి పంపిన ఆ శిలాజం గురించి ఇప్పటికి అజాబజాలేదు. చరిత్రను మలుపుత్తిప్పే ఆ అద్భుత సంఘటన ఎక్కడ మాయమైంది? ఇంకో విశేషమేందంటే కడెనది పెద్దవాగు కుడిపక్కన పాతరాతియుగు కార్బూనా దొరికింది. దాంట్ల ఛెర్ర, శాల్వడనీ రాళ్ళతో చేసిన వాళ్ళ పనిముట్లపోడి (Tool kit)లోని చేతిగాడ్డండ్లు, బొరిగిలు

రాజురాంసింగ్ పరిశోధనలు అమోఫుమే. కానీ, ఆయనకు రావలసిన గుర్తింపురాలేదు. ఆయన చేసిన పరిశోధనలను స్వయంగా ఆయన గురువు డా.సంకాలియానే ఎన్నోసార్లు కోట్ చేసిందు.

(ట్రీవర్లు), అండూకారాలు (Ovates), పెచ్చలు (Flakes), బడ్డెకత్తులు (Blades) సింగ్ తప్పకాలలో బయటపడ్డయి. భారతదేశంలోనే మొదటి రికార్డు ఇట్లాంటి పనిముట్లు దొరుకుడు. వేలాది పనిముట్లను, జంతు అవశేషాలను సేకరించి, పూర్వానివర్గిటికి పొయి డా. సంకాలియాకు చూపించేవాడు. సంచులు, సంచులు ఇట్లాంటి రాళ్ళ మూటలు కూడబెట్టిందు. ఆయన తన వ్యాసాలను స్వయంగా తన రెమింగ్న్ ట్రైప్ మిషన్ మీద చేసుకొనేవాడు. పనిముట్లు బొమ్మలు గీసిపెట్టుకునేటోడు. వందలాది ఫోలోలు తీసిదాచిందు. తనకవసర మైన మ్యాపులను ఆయన చక్కగా గీసిపెట్టుకునేటోడు.

భారతదేశపరిత్రలో తెలంగాం పాతరాతియుగం కాలం లక్ష్మయాబై యెండ్లకు మించి మూడులక్ష్లయేండ్లదాక వుండొచ్చని, ఇక్కడి పరిశోధనలఫలితాలను ప్రామాణికం చెయ్యడానికి ఖచ్చితమైన కార్బున్ దేటింగ్ ప్రకారం కాలనిర్మయం జగలాని, అట్ల జరిగితే తెలంగాం చరిత్రకాలం ఇంకా ముందుకు పోతుందని అభిప్రాయపడ్డడు సింగ్. ఆయన కేవలం రాతియుగాలను మాత్రమే పరిశోధించలేదు. చరిత్ర పూర్వకాలాలను, చారిత్రకదశలను సమానంగానే చూసిందు. కోట్ లింగాలను పరిశీలించాడు. ఎన్నో రాతికళతావులను (Rock Art Sites) అన్వేషించాడు. సమకాలీన చరిత్రకారులందరితో కలిసి పనిచేసిందు. ఎందరినో కరీంసగర్, ఆదిలాబాద్ జిల్లాల్లో తను చేస్తున్న పరిశోధనాక్షేత్రాలకు వెంటలీసుకుపెచ్చేవాడు. చాలామంది చరిత్ర కారులకుండే రహస్యప్రవర్తనలు సమ్మనివాడు. పేరుకోసం అబద్ధాలు, అతిశయోక్తులు రాయలేదు. ఆయన చరిత్రవ్యాసాల్లో కూడ అక్కడక్కడ కవిత్వపంక్తుల వంటి వాక్యాలు దొర్లుతుంటయి. పాతరాతియుగం మనుషులు పచ్చటిఅడవులు, గుట్టలు, జలపాతాల తావుల్లో వుండే ప్రకృతి ఆరాధకులు, సమిష్టిజీవిత సౌభ్యం సంపదగా వున్నవాళ్ళు, కళాత్మకతగలవారు అంటారాయన. వాళ్ళ జీవసంస్కృతిని గురించి రాతిపనిముట్ల ఆధారంగా ఆయన వ్యాహారించి రాయడం అధ్యాతంగా అనిపిస్తుంది. అట్లని సింగ్ వాస్తవధూరంగా ఏది రాయలేదు. ఈజిప్పు లోని వైలునదినాగరికత, సుమేరియన్ నాగరికతల వంటి నాగరికత, సింధులోయ నాగరికత వంటి నాగరికత గోదావరిలోయలో తప్పక బయటపడుతుందని నమ్మినవాడు రాకూర్ రాజురాంసింగ్.

“నేనాక విద్యార్థిని” - ఈ బ్రహ్మండమే నాబిడి

ఈ విశ్వమే నా విశ్వవిద్యాలయం- నేనాక విద్యార్థిని మంచికి కొనంటాను, చెడుతో పోరాదుతాను

ఇదే నా లక్ష్మణ, ఇదే నా సంకల్పం..... (25.01.1995)... ఇది తెలుగులో సింగ్ కవిత.

ఆ నిరీశ్వరవాది, మహామానవుడు 27.07.2003న మహాప్రస్థానం చేసాడు.

-శ్రీమాజ్ హరగోపాల్, 9949498698

JBR ARCHITECTURE COLLEGE

HYDERABAD

(Approved by Council of Architecture, New Delhi - Affiliated to JNA & FAU Hyderabad)

6-3-248/1/1A, 2nd Floor, Bhaskar Plaza, Road No. 1, Banjara Hills, Hyderabad - 500 034, Telangana, India
Ph : 040-66105270, 9703372442, 9703277053, E-mail : jbrarchitecture@gmail.com, www.jbrarchitecture.com

భూములను ఇష్టోనుసారంగా లాకోర్స్ వద్దు

మెదక్ జిల్లా వెలముల గ్రామంలో దైతులు తీసుకున్న తక్కువి రుణాలకుగాను భూమి స్వాధీనం చేసుకునేందుకు రెవెన్యూ అధికారులు చేసిన ప్రయత్నాలను హైకోర్టు తోసిపుచ్చింది. 1960లో తీసుకున్న రుణాలకు ఒక్కొర్తె రూ. లక్ష చొప్పున ప్రభుత్వానికి నష్టపరిపోరం చెల్లించాలంటూ సింగిల్ కోర్టు జారీచేసిన ఆదేశాలను సవాల్చేస్తూ రెవెన్యూశాఖ ముఖ్య కార్యదర్శి, మెదక్ జిల్లా కలెక్టర్ దాఖలు చేసిన అప్పీల్సు హైకోర్టు కొట్టివేసింది. భూముల స్వాధీనం ఇష్టోనుసారంగా చేయవద్దని, నిబంధనలు పాటించాలని తెల్పింది.

శిక్షపదినా పదవిని వీడటం లేదు!

క్రిమినల్ కేసులో శిక్ష ఖరారైన ప్రజాప్రతినిధులు పదవీచ్యుతుల వుతారని గతంలో ఇచ్చిన తీర్పును అమలు చేయకపోవడంపై సుట్రిం కోర్టు అసహనం వ్యక్తం చేసింది. దీనిపై వివరణ ఇవ్వాలని ఎన్నికల సంఘాన్ని ఆదేశించింది. శిక్ష ఖరారైన ఎంపిలు, ఎమ్మెల్యేలు ఆ తర్వాత కూడా చాలా కాలం పాటు పదవుల్లో కానసాగుతున్నారని లో

క్రిమినల్ కేసులో స్వాధీను దాఖలు చేసింది. దీనిపై వివారణను సుట్రింకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి

జస్టిస్ టి.ఎస్.టాకర్, జస్టిస్ ఖలిఫుల్లా, జస్టిస్ ఖన్విల్కర్తో కూడిన ధర్మ సనం చేపట్టింది. ఈ అంశంపై ఎన్నికల కమిషన్ చర్యలు తీసుకోవాల్సి ఉంటుందని ధర్మసనం అభి ప్రాయపడింది. క్రిమినల్ కేసుల్లో శిక్ష ఖరారైన ఎంపిలు, ఎమ్మెల్యేలు పదవులకు అనర్సులవుతారని 2013లో సుట్రింకోర్టు తీర్పు ఇచ్చిందని పిటిషన్ తెలిపారు.

కానీ శాసనసభ సచివాలయం ప్రకటన విడుదల చేయడంలో చేసే జాప్యం కారణంగా ఎమ్మెల్యేలు శిక్ష ఖరారైనప్పటికీ పదవుల్లో కానసాగుతున్నారని పేర్కొన్నా రు. ప్రజాప్రతినిధులపై శిక్ష ఖరారుకాగానే తీర్పు ప్రతిని 24 గంటల్లో సంబంధిత శాసనసభ సచివాలయానికి అండజేసేలా అన్ని హైకోర్టు లకు మార్గదర్శకాలు పంపాలని పిటిషన్ కోరారు. దీనిపల్ల ప్రజా ప్రతినిధులపై త్వరగా ప్రకటన చేయడానికి అవకాశం ఉంటుందని తెలిపారు. సుట్రింకోర్టు తీర్పు ఇచ్చి మూడేళ్ళ గడుస్తున్నా ఎందుకు అమలు చేయడంలేదో తెలపాలని ఎన్నికల కమిషన్ దుర్భాగ్యమునం వివరణ కోరింది.

హైకోర్టు విభజన బాధ్యత కేంద్రానిదే

హైకోర్టు విభజన బాధ్యత కేంద్ర ప్రభుత్వానిదేనని తెలంగాణ హైకోర్టు బార్ అసోసియేషన్ అధ్యక్షులు గండ్ర మోహన్రావు తెలిపారు. భాజపాపై ఒత్తిడి పెంచి హైకోర్టును సాధించాలని కోరారు. ఈ మేరకు తెలంగాణ వికాస సమితి అధ్యర్థంలో మంగళవారం బిష్ణీబాగ్ దేశోద్ధారక భవనంలో ‘తెలంగాణ రాష్ట్రం-న్యాయ వ్యవస్థ’ అంశంపై సదున్న నిర్వహించారు.

ముఖ్య అతిథిగా హోజురైన గండ్ర మోహన్రావు మాట్లాడుతూ రాష్ట్ర విభజన తర్వాత పరోక్షంగా న్యాయ వ్యవస్థను అడ్డం పెట్టుకుని తెలంగాణ ప్రభుత్వాన్ని శాసించే కుట్ట జరిగిందని ఆరోపించారు. హైకోర్టు విభజన కోసం భాజపావాళ్ళ ధర్మ చేశారని చెబుతూ... వారు ఇక్కడ కాదు మోది ఇంటి ముందు ధర్మ చేయాలని హితపు పలికారు. హైకోర్టు నిర్మాణం చంద్రబాబునాయుడుకు చేత కాకుంటే తాము భిక్షాటన చేసి అమరావతిలో హైకోర్టును నిర్మిస్తామని అన్నారు. తెలంగాణ న్యాయవాదుల జీవిసి నేత శ్రీరంగారావు మాట్లాడుతూ న్యాయ వ్యవస్థాలై చంద్రబాబునాయుడు పెత్తనం కానసాగుతుందని దుయ్యబిట్టారు. న్యాయవాది కె.గోవర్ధన్ రెడ్డి తదితరులు మాట్లాడారు.

వికాస సమితి రాష్ట్ర అధ్యక్షులు, ముఖ్యమంత్రి ఓఎస్డి దేశపతి శ్రీనివాస్, ఉపాధ్యక్షులు ఎ.భరత్ కుమార్, డాక్టర్ ఎ.జయంతి, టీఎస్ఎఫ్ అధ్యక్షులు ఓ.నర్సింహరెడ్డి, మాణిక్ ప్రభుతదితరులు పాల్గొన్నారు.

హైకోర్టును వెంటనే విభజించాలి

ప్రత్యేక హైకోర్టును ఏర్పాటు చేసే వరకు తమ పోరాటం కొనసాగిస్తామని పలువురు న్యాయవాదులు పేర్కొన్నారు. భాజా విజారత్ అలీ రచించిన ఆడియో సీడి పాటల అవిపురుణ కార్యక్రమం సుందరయ్య కళానిలయంలో జరిగింది. పోరహక్కుల సంఘం రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షుల రఘునాథ్ మాట్లాడుతూ ప్రత్యేక హైకోర్టును ఏర్పాటు చేయడంలో తాత్కారం చేస్తున్నారని విమర్శించారు. హైకోర్టు ఏర్పాటు విషయంలో కేంద్రం తమ పరిధిలోని అంశం కాదన్నట్లుగా తప్పించుకోవడం దుర్మాగ్ధమన్నారు. ఇప్పటికే కేంద్రం జోక్కం చేసుకుని హైకోర్టు ఏర్పాటుకు నిధులు విడుదల చేయాలన్నారు. న్యాయవాద ఐక్యం, ఆయు ప్రజా సంఘాల ప్రతినిధులు శ్రీరంగారావు, ప్రశ్నాద్, కొండారెడ్డి, రామకృష్ణరెడ్డి, జగన్, జాకీర్ హుస్సెన్, అనంతసేనరెడ్డి పాల్గొన్నారు.

ప్రత్యేక హైకోర్టు ఏర్పాటు చేయాలి

తెలంగాణకు ప్రత్యేక హైకోర్టును ఏర్పాటు చేయాలని దిమాండ్ చేస్తూ హైకోర్టు ముందు తెలంగాణ న్యాయవాదులు నిరసన ప్రదర్శన నిర్వహించారు. హైకోర్టు తెలంగాణ న్యాయవాదుల సంఘం కార్యదర్శి జగన్ మాట్లాడుతూ కేసుల సత్తర పరిపోర్చం కోసం రెండు తెలుగు రాష్ట్రాలకు వేర్వేరుగా హైకోర్టును వెంటనే ఏర్పాటు చేయాలన్నారు. తెలంగాణ న్యాయవాదుల సంఘం ప్రతినిధిలోని తెలంగాణ సమయాలు నిరంజనరెడ్డి ఐద్దం నర్సింహరెడ్డి, కె.నిరంజనరెడ్డి, జలకం సంపత్తికుమార్, డి.ఎల్. పాండు, సుంకరి జనార్థన్గాడ్, అరుణకుమార్, జయవింధ్యాల, అనసూయ పాల్గొన్నారు.

జెట్సోర్స్‌ఐంగ్ సిబ్బంది ఎంపికలో

నామినేషన్ ప్రక్రియ వద్దు

వెనుకబడిన, సాంఘిక, మైనార్ట్ సంక్షేప గురుకుల పాతశాలల్లో వివిధ విభాగాల్లో ఈ ఏడాది జెట్సోర్స్‌ఐంగ్ సిబ్బంది నియామకాల్లో నామినేషన్ ప్రక్రియను వెంటనే రద్దు చేయాలని తెలంగాణ జెట్సోర్స్‌ఐంగ్ ఎజెస్‌ఎస్ అసోసియేషన్ అధ్యక్షుడు కోట రాములు యాదవ్ కోరారు. సోమాజిగుడ ప్రైన్‌క్లబ్‌లో ఏర్పాటు చేసిన విలేకరుల సమావేశంలో కార్యదర్శి గంగుల మల్లా రెడ్డితో కాలిసి మాట్లాడుతూ జీఎస్ 4271 ప్రకారం జెట్సోర్స్‌ఐంగ్ సిబ్బందిని రాష్ట్ర స్థాయి శాఖలు ఉంటే బెండర్ ప్రక్రియ ద్వారా, జిల్లా స్థాయిలో అయితే ఎజెస్‌ఎస్ ని ఎంపిక చేస్తారని, దీని పూర్తి భాధ్యత జిల్లా కలెక్టర్కు ఉంటుందన్నారు.

ఎస్సీ, ఎస్టీ కార్బూకుల సమస్యలు పరిష్కారంచండి

గ్రేటర్‌లోని 17 డివిజన్లో పనిచేస్తున్న ఎస్సీ, ఎస్టీ కార్బూక ఉద్యోగుల సమస్యలను పరిష్కారంచాలని జలమండలి ఎండీ దాన కిశోర్కు మహానగర మెట్రో పాలిటియన్ వాటర్ సఫ్ట్‌మ్యూ అండీ సివరేజీ బోర్డు ఎస్సీ, ఎట్టి వెల్వేర్ అసోసియేషన్ అధ్యక్షులు జి.లక్ష్మినారాయణ విన్వించారు. జలమండలి ఎండీ దాన కిశోర్ ఎస్సీ, ఎస్టీ కార్బూక ఉద్యోగుల సమస్యలపై తక్షణమే చర్చించాలని పీఅండ్ వెడ్రెక్స్ క్రూపును అందించారు. 14 అంశాలతో కూడిన సమస్యలపై దైరెక్టర్ అట్టిరాక్షణ్ తక్షణో చర్చిస్తామన్నారు.

భూసేకరణ చట్టం ప్రకారం పరిపరిం చెల్లించాలి

భూ నిర్వాసితులకు 2013 భూసేకరణ చట్టం ప్రకారం పరిపరం చెల్లించాలని తెలంగాణ భూ నిర్వాసితుల పోరాట రాష్ట్ర కమిటీ ప్రభత్వాన్ని డిమాండ్ చేసింది. మహాధర్మాకు సంబంధించి సుందరయ్య కళానిలయంలో సంఘం రాష్ట్ర కమిటీ ఆధ్యర్యంలో గోద పత్రికను ఆవిష్కరించారు. సంఘం రాష్ట్ర కన్సెనర్ బి.వెంకట్, దైతు సంఘం రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి బొంతల చంద్రారెడ్డి, రాష్ట్రఉ పాధ్యక్షులు బండారు రవికుమార్, ప్రసాద్, గిరిజన సంఘం రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి ధర్మానాయక్ పాల్గొన్నారు. వారు మాట్లాడుతూ.. తెలంగాణ పరిదీలో చేపట్టిన ప్రాజెక్టుల ముంపు నిర్వాసితులకు, ఉపాధి కోల్పోతున్న వ్యవసాయ కార్బూకులు, వృత్తిదారులు, చిన్న, సన్న కారు తైతులందరికి నెలకు రూ.2వేల పించను లేక ఐదేళ్లకు కలిపి రూ.5లక్షల చొప్పన ఆధిక సహాయం అందించాలన్నారు. గ్రామ సభలను నిర్వహించి ప్రజల ఆమోదం మేరకే ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం చేపట్టాలన్నారు. అనైన్మెంట్ భూములకు పట్టాభూములతో సమానంగా పరిషారం చెల్లించాలన్నారు.

దళితులపై జరిగిన దాడులపై విచారణ జరిపించాలి

దళితులపై జరుగుతున్న దాడులు, వేధింపులను తక్షణమే

వజ్రక్ డిమాండ్

అపాలని దళిత బహుజన పోర్ట్ రాష్ట్ర కమిటీ నేతెలు కోరారు. గుజరాత్ రాష్ట్రంలో దళితులపై జరిగిన బహిరంగ దాడులు, హత్యలను కమిటీ ఖండించింది. విలేక రుల సమావేశంలో పోర్ట్ జాతీయ అధ్యక్షులు వడ్డమూరి కృష్ణ స్వరూప్, పోర్ట్ తెలంగాణ రాష్ట్ర అధ్యక్షు కార్యదర్శులు ఎన్. వసంతరావు, చేపూరి రాజు మాట్లాడారు.

అగ్రకుల పొలకుల చేతుల్లో అధికారం ఉండడం వల్ల తరచూ దేశ వ్యాప్తంగా దళిత, గిరిజన, బండుగు, మైనార్ట్ వర్గాలపై దాడులు జరుగుతన్నాయని అందోళన వ్యక్తంచేశారు. ఇప్పటికేనా దళిత, బండుగు వర్గాలు పోర్ట్లు నుంచి బయటకు రావాలని పిలుపునిచ్చారు. దాడులపై సమగ్ర విచారణ జరిపించాలన్నారు.

బీసీ కార్పొరేషన్ రుణాల బడ్జెట్ విడుదల చేయాలి

రాష్ట్రవ్యాప్తంగా 10 జిల్లాల్లో 2015-16 సంవత్సరానికి బీసీ కార్పొరేషన్ రుణాల బడ్జెట్‌ను వెంటనే విడుదల చేయాలని అఖిల భారత కోసి మహిళ సమాఖ్య డిమాండ్ చేసింది. బీసీ రుణాల విడుదలలో జాప్యం చేయడంలో అంతర్గతమేమటని సమాఖ్య నాయకులు ప్రశ్నించారు. బీసీల్లో నిరుద్యోగిత ఎక్కువగా ఉండని రుణాలను సంకాలలో మంజూరు చేస్తే స్వయం ఉపాధితో అభివృద్ధి దిశగా ముందుకొని తెలిపారు.

ఆరీగ్స్ కేంద్రాల్లో కనీస వసతులు కల్పించాలి

ప్రభుత్వ ప్రాధమిక ఆరోగ్య కేంద్రాల్లో కనీస వసతులు లేవని, వెంటనే వాటిని అభివృద్ధి చేయాలని ఐద్వై గ్రేటర్ ప్రైంటర్ సిటీ కమిటీ కార్యదర్శి ఆర్.అరుణజ్యోతి కోరారు. సంగరంలోని 10 ప్రాధమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలను పరిశీలించామని.. గైనకాల జిస్ట్లు, చిన్న పిల్లల వైద్యులు అందుబాటులో లేరన్నారు. స్కూల్సీంగ్, ల్యాబ్లుల లేక పేదలు ప్రైవేటు ఆస్పత్రులకు వెళ్లన్నారన్నారు. చాలా చోట్ల ఆస్పత్రులు శిథిలావస్థకు చేరి ఎప్పుడు కూలిపోతాయా తెలియని పరిపుత్తి నెలకొందన్నారు.

చట్టసవరణ దావా ఎస్సీ వర్గీకరణ జరపాలి

పార్లమెంట్‌లో చట్టసవరణ చేసి ఎస్సీ వర్గీకరణ జరపాలని ఎంతర్వీఎస్ తెలంగాణ అధికార ప్రతినిధి దండు సురేండర్ మాదిగ అన్నారు. ఇందొపార్సు వ్యాప్తం ఎంతర్వీఎస్ కార్యక్రతలు ధర్మ నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ భాజపా అధికారంలోకి వస్తే వందర్జులు ఎస్సీ వర్గీకరణ చేస్తామని ఇచ్చిన మాట నిలుపుకో వాలని డిమాండ్ చేశారు. ఎస్సీ వర్గీకరణకు మద్దతుగా ప్రాధరాబాద్ జిల్లావ్యాప్తంగా ఆందోళన కార్యక్రమాలు నిర్వహించన్నట్లు ఎంతర్వీఎస్ తెలంగాణ అధికారంలో కుటుంబ సభ్యులతో మహాధర్మ నిర్వహించాలన్నారు. జిల్లా అధ్యక్షుడు ఏవేస్ రాజుమాదిగ, రాజెల్లాయ్ మాదిగ, సత్య

|| దక్షన్ ల్యాండ్ ||

నారాయణ, సుధాకర్, బాలకృష్ణ పాల్గొన్నారు.

‘గెలిజనుల జనాభా ప్రకారం లిజర్వేషన్లు కల్పించాలి’

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో గిరిజనులకు ఎటువంటి కమిషన్, కమిటీలు వేయకుండా జనాభా దామాషాప్రకారం రిజర్వేషన్లు కల్పించాలని పలువురు వక్తలు ప్రభుత్వానికి విజ్ఞాపించేశారు. గిరిజనుల పట్ల తమ చిత్తశుద్ధిని చాటుకొంచేశారు. తెలంగాణ గిరిజన విద్యార్థి సంఘం(టీజీపీఎస్) ఆధ్వర్యంలో ఉస్కానియా యూనివర్సిటీ ఆర్ట్స్ కళాశాల న్యూసెమినార్ హాల్స్ లో గిరిజన సదస్యులు నిర్వహించారు. ఈ సదస్యులో టీజీపీఎస్ వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడు డా.నెప్రూణానాయక్ మాట్లాడుతూ గిరిజనులకు పదిశాతం రిజర్వేషన్లు లేక అనేక ఉద్యోగాలు, కళాశాలల సీట్లు, సప్టపోర్టులున్నారని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. సేవాలాల్ సేన అధ్యక్షుడు భూక్య సంబోధనాయక్ మాట్లాడుతూ తండ్రాలను గ్రామ పంచాయితీలుగా ప్రకటించాలన్నారు. కార్యక్రమంలో తెలంగాణ విద్యార్థి, యువజన బాసస ఛైర్మన్ అంజనేయగౌడ్, ప్రాఫెసర్లు చందునాయక్, భీమానాయక్, రెడ్యునాయక్, సూర్యాధనుంజయ్, హరిసింగ్, బాలునాయక్ తదితరులు పొల్చొన్నారు.

‘తెలంగాణ ఉద్యోగులను వెనక్కిరప్పించాల్సిందే

ఆంధ్రాకు కేటాయించిన తెలంగాణ ఉద్యోగులను తక్షణమే వెనక్కి రప్పించాలని టీవీస్టీవోల సంఘం నగర శాఖ అధ్యక్షులు ప్రతావ్ కోరారు. ఆంధ్రాకు కేటాయించిన తెలంగాణ ఉద్యోగులను వెనక్కి రప్పించాలని డిమాండ్ చేస్తూ కోలితోని దీపంపొచ్చెన క్యాంపస్లో టీవీస్టీవో యూనిట ఆధ్యర్థులో భోజన విరామం సమయంలో చేపట్టిన ధర్మాల్సో ప్రతావ్ పాల్గొని మాట్లాడారు. పోరాది తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని సాధించింది ఆంధ్రా అధికారుల కింద పని చేయడానికి కాదన్నారు. ఆంధ్రాకు కేటాయించిన తెలంగాణ ఉద్యోగులను వెనక్కి టీవీస్టీవో బాధ్యత టీవీస్టీవోల సంఘునిదే అన్నారు. టీవీస్టీవో నగర శాఖ ఉపాధ్యక్షులు శ్రీకాంత్, శ్రీనివాస్, వెంకబోశ్కుమార్, ఉద్దవ్, దేవీదాన్, ప్రభాకర్, సలీముదీన్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

చిన్న చిత్రాల ప్రదర్శనకు ధియేటర్లు ఇవ్వండి

తెలుగు చిత్ర పరిశ్రమలో చిన్న నిర్మాతలను అణగదొక్కేస్తున్న
వారి ఆగడాలకు ప్రభుత్వం వెంటనే అడ్డుకట్ట వేయాలని సినీ నిర్మాత
వీఎస్ విజయ్య వర్మ పాకలపాణి కోరారు. ఫిలింగర్జిలోనీ ఫిలించాంబర్
భవనం వద్ద 'ఫైండ్ రిషెష్ట్' చిత్ర బృందం రిలే నిరహసర దీక్షను
చేపట్టింది. ఈ దీక్షకు నేతృత్వం వహించిన విజయ్య వర్మ మాట్లాడుతూ
పెద్ద నిర్మాతల చిత్రాలు తప్ప మిగతా వాటాకి థియేటర్లు ఇవ్వడం
లేదని ఆశ్చేపించారు. థియేటర్ల అడ్డెలు కూడా నిత్యం లక్షల్లో వసూలు
చేస్తూ దోషించి పొల్పాడుతున్నా ఎందుకు నియంత్రించడం లేదని ప్ర
శ్రీంచారు. చిన్న చిత్రాలకు ప్రాధాన్యం డక్టే వరకు తమ దీక్ష కొన
సాగిస్తామన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో సినీ నటుడు, దర్శకులు ఆదిత్య
ఓం తదితరులు పాలొన్నారు.

కమిటీల పేరుతో కాటి కాపరులకు అన్వయం

రాష్ట్రంలోని శ్వశార వాటికల్లో మాల, బ్యాగరి సామాజిక వర్ధనలు కాటికాపరి వృత్తి చేస్తున్నా కమిచీల పేరుతో కూలీలుగా వాడు కుంటూ అన్యాయం చేస్తున్నారని తెలంగాణ మాల, బ్యాగరి, కాటి కాపరి సంఘం వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడు ఎత్తపు కేశవులు, గౌరవ సలహాదారుడు మద్దెల మురళీకృష్ణ అన్నారు. సోమాజిగూడలోని ప్రైస్ కళ్లో మాట్లాడుతూ.. అనారోగ్య సమస్యలు తల్లితే ఆదుకునేందు ఆరోగ్య కార్బులు కూడా లేవాన్నారు. వీరిని నాలుగో తరగతి ఉద్యోగులుగా గుర్తించాలని కోరారు.

కుల రహిత సమాజాన్ని స్థాపించాలి

కుల రపొత సమాజాన్ని స్థాపించుకోవాలని కుల వివక్ష వ్యక్తిరేక పోరాట సంఘం (కేవీపీఎస్) రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి సైలూబ్బాబు అన్నారు. నుండరయ్య కాణానిలయంలోని తెలంగాణ ప్రజా సాంస్కృతిక కేంద్రంలో కేవీపీఎస్ హైదరాబాద్ సెంట్రల్ కమిటీ కార్యశాల జరిగింది. సభకు సంఘం హైదరాబాద్ జిల్లా అధ్యక్షులు మీనాకుమారి అధ్యక్షత వహించారు. ముఖ్యాలితిధిగా హజ్జరైన సైలూబ్బాబు మాట్లాడుతూ.. దళితులు, గిరిజనుల కోసం ప్రవేశపెట్టిన సంక్షేపు పథకాలను విసుర్కిస్తున్నారని అన్నారు. ఎస్సీ, ఎస్టీ ఉప ప్రణాళిక చట్టానికి నియమానిబంధనలను రూపొందించలేదని ఫలితంగా దళిత, గిరిజనుల సంకేమానికి కేటాయించిన నిధులు పక్కదారి పడుతున్నాయారు.

ಡಂಸ್‌ನಿಯಾಲ್ ಸೀವಂವ್‌ಲ ಸಂಖ್ಯೆ ಪೆಂಚಾಲಿ

ఉన్నానియా ఆసుపత్రిలోని అత్యవసర విభాగం (క్యాజువాల్ట్)లో సీఎంవోల సంఖ్యను పెంచాలని తెలంగాణ వైధుల సంఘం వ్యవస్థ పక అద్భుతులు డాక్టర్ శంకర్ నాయక్ డిమాండ్ చేశారు. గొలిగూడలో ఆయన విశేషరులతో మాటల్లడుతూ ఉన్నానియా బోధనాసుపత్రిలో తొలుత అత్యవసర స్థితిలో రోగులను క్యాజువాల్ట్ కి తరలిస్తుంటారని తెలిపారు. ఈ విభాగంలో గత పదేళ్ళ క్రితం పరకూ 12 మంది సీఎంవోలు (క్యాజువాల్ట్ మెడికల్ అధికారులు) విభాగులు నిర్వహించేవారని గుర్తు చేశారు. ఐదేళ్ళగా కేవలం అరుగురే ఉన్నారని తెలిపారు. మొడికో లీగ్ కేసుల్లో న్యాయస్థానాలకు హాజరి వాంగులుం జిస్టుంటారని తెలిపారు. న్యాయస్థానాలకు హాజరు కాకపోతే వైధులపై వారెంట్లు జారీ చేస్తున్నారని, అందుకు ఉన్నానియా వైద్యాధికారులు బాధ్యత వహిసారా..? అని | ప్రశ్నించారు.

ఓట్లు నిద్రలు విడుదల చేయాలి

సమయాలు పరిష్కరించాలని కోరుతూ ఓయు ఉద్దేశ్యులు రిల్సీ నిరావోరించుకొను చేపట్టారు. ఈ సందర్భంగా ఉద్దేశ్య సంఘాల నా యకులు మాటలాడుతూ ఓయును ఆర్థిక సంబోధం నుంచి గడ్జెట్టీడ్ చేందుకు ప్రభుత్వం అడవంగా గ్రాంటు విడుదల చేయాలని, టైం స్నేల్ ఉద్దేశ్యుల పీఅర్సనీ అమలుచేయాలని డిమాండ్ చేశారు. ఓయులో ఉద్దేశ్యులు అందోళన చేస్తున్నా పట్టించుకోకపోవ దం

దారుణమని ఎన్వెఫ్సి ఓయూ అధ్యక్ష కార్యదర్శులు ప్రేమ్, ఆర్ఎల్ మూర్తి అన్నారు. ఉద్యోగుల సమస్యలు పరిష్కరించాలని కో రారు.

వర్లీటీలకు నిధులు పెంచాలి: కిషన్‌రెడ్డి

రాష్ట్రంలోని యూనివర్సిటీలకు నిధులు పెంచాలని బీజేపీ శాసనసభాపక్ష నేత కిషన్‌రెడ్డి డిమాండ్ చేశారు. తమ సమస్యలు పరిష్కారానికి ఓయూ ఉద్యోగులు పరిపాలనా భవనం ఎదుట నిర్వహిస్తున్న రిలేసిరాహోర దీక్ష శిబిరాన్ని కిషన్‌రెడ్డి సంచర్యించి సంఖీ భావం తెలిపారు. అనంతరం ఆయన మాట్లాడుతూ వర్షిటీలో ఖాళీగా ఉన్న బోధన, బోధనేతర సిబ్జండిని వెంటనే భర్త చేయాలని విజ్ఞాని చేశారు. ఉద్యోగుల సమస్యలను పరిష్కరించాలని కోరారు. కార్యక్రమంలో ఓయూ ఉద్యోగ సంఘాల నాయకులు జ్ఞానేశ్వర్, సత్యాగ్రాయిణరెడ్డి, శంకర్, వినోద్కుమార్, రుక్మిణ్య, వెంకటేష్, నారాయణ, విరల్, సుర్యచంద్ర, శ్రీకాంత్, శంకరయ్య, అబ్దుల్ ఖదీర్ ఖాన్, అశోక్కుమార్, తాపోర్ షరీఫ్, రమేష్, రవి, విజయ్ కుమార్, అంజయ్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

పారశాల డెరెక్టర్ వద్ద డీఎడ్, టీఎడ్ విద్యార్థుల ధర్మా

బీఎంఆర్ పత్రంలో ప్రశ్నాపత్రం నంబరు వేయలేదన్న కారణంతో టీఎస్ టెట్-2016లో విషప్పాల్గా ఉంచిన 3893 ఫలితాలను విడుదల చేయాలని తెలంగాణ డీఎడ్, బీఎడ్ విద్యార్థి సమాఖ్య డిమాండ్ చేసింది. పరీక్ష రాసి విషప్పాల్గా ఉన్న పలువురు విద్యార్థులు లడ్డికాపూర్లోని పారశాల విద్యాశాఖ కార్యాలయం వద్ద ధర్మా చేశారు. సంఘం రాష్ట్ర అధ్యక్షులు కొండ గణమణి మాట్లాడుతూ కొండరి ఫలితాలు విడుదల చేయకపోవడంపై ఇప్పటికే అనేక పర్యాయాలు తెలుగైరెక్కర్, విద్యాశాఖ దెరెక్టర్ తదితరులను కలిసినా ఫలితం లేకపోవడంతో ధర్మాకు దిగాల్సి వచ్చిందని పేర్కొన్నారు. కార్యక్రమంలో సంఘం ప్రధాన కార్యదర్శులు ఖదీర్, నికాంత్, కార్యదర్శులు శ్రీనివాస్, వనత్, మున్నా తదితరులు పాల్గొన్నారు.

తెలంగాణ స్టడీ సర్కీల్ విద్యార్థుల నిరసన

బంజారాహిల్ లోని తెలంగాణ స్టడీ సర్కీల్ ఇస్తున్న శిక్షణ కాలాన్ని పెంచాలని, స్టడీ సర్కీల్ సరైన బోధకులనూ నియమించాలని అక్కడి విద్యార్థులు కోరారు. బంజారాహిల్ రోడ్డు నం. 14లోని తెలంగాణ స్టడీ సర్కీల్ శిక్షణ పొందుతున్న విద్యార్థులు స్టడీ సర్కీల్ ప్రాంగణంలో ధర్మా చేశారు. శిక్షణ కాలాన్ని ఆరునెలలు పొడిగించాలని నినాదాలు చేశారు. రెండు కార్యాలయాల గదులకు తాళాలు వేశారు. దీంతో ఉద్రిక్త చేటుచేసుకుంది. ‘సివిల్స్ ఎగ్జమ్స్’ రాసేందుకుగాను గతే దాడి అక్కెబరు నుంచి ఇక్కడి స్టడీ సర్కీల్ శిక్షణ పొందుతున్నామని విద్యార్థులు వివరించారు. సిలబ్స్ పూర్తి కాలేజీని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. స్టడీ సర్కీల్ దైరెక్టర్ పానుమంతనాయక్ అక్కడకు చేరుకొని సర్ది చెప్పారు. శిక్షణ పొడిగింపు అంశంపై ఉన్నతాధికారులు దృష్టికీ తీసుకెళ్తామన్నారు.

ఏటికాలు రద్దు చేసే వరకు ఉద్యమం

ఉమ్మడి ఉన్నత న్యాయస్థానం విభజన, ఆంధ్రప్రదేశ్కు చెందిన న్యాయాధికారులు తెలంగాణకు ఇచ్చిన ఐచ్ఛికాలను రద్దు చేసే వరకు తమ నిరసనలు ఉంటాయని న్యాయవాదుల ఐకాన్ కో-క్స్మీనర్ పులిగారి గోవర్నెంటెడ్ ప్రపంచం చేశారు. విదులు బహిపురణలో భాగంగా జిల్లాకోర్టుల ప్రధాన భవన సముదాయం ముందు న్యాయవాదులు చేపట్టిన అందోళనలో ఆయన మాట్లాడారు. ఏపీలో ప్రైకోర్టు భవన నిర్మాణానికి తమకు తోచిన ఆర్కిక సహాయం అందించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నామని, అవసరమైతే తెలంగాణ ప్రభుత్వం న్యాయవాదుల సంక్లేషమానికి తోచిన రూ. 100 కోట్లు పంపించాలని సీఎం కేసీఆర్ను కోరతామన్నారు. భిక్షాటునతో వచ్చిన రూ. 2,500 లక్ష విరాళంగా డీడి రూపంలో ఏపీ ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శికి తపాలా ద్వారా పంచించారు. న్యాయవాదులు ఎంపీ భార్వె, రవీందర్రించారు, యాదయ్య, నరేష్, రాంచందర్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

దివ్యాంగులకు ఆరు శాతం లిజ్యోపస్థు కావాలి

దివ్యాంగులకు విద్య, ఉపాధి రంగాల్లో కల్పిస్తున్న రిజర్వేషన్లను 3 సుంచి 6 శాతానికి పెంచాలని వికలాంగుల హక్కుల జాతీయ వేదిక డిమాండ్ చేసింది. బీసీ సాధికారత భవనంలో విలేకరుల సమావేశంలో వేదిక అధ్యక్ష, కార్యదర్శులు అంజయ్, రాజీందర్ మాట్లాడారు. వికలాంగుల ప్రతిభసు గుర్తించి, వారి నైపు ణ్ణానికి అనుగుణంగా విద్య, ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించాలని డి మాండ్ చేశారు. ఈ సమావేశంలో వల్లభానేని ప్రసాద్, భారతి (డి.ఎన్.డి.), మల్కికార్యున్ (వి.ఎన్.వి.), జానకి, రామిరెడ్డి, సలోని తదితరులు పాల్గొన్నారు.

రైతాంగ సమస్యలు పరిష్కరించాలి

రైతాంగం ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను పరిష్కరించాలని డి మాండ్ చేస్తూ బిష్టేర్జార్గోని వ్యవసాయ కమిషనరేట్ ఎదుట తెలంగాణ రైతాంగ సమితి ఆధ్యర్థంలో నిరసన వ్యక్తం చేశారు. ఈ సందర్భంగా సమితి రాష్ట్ర అధ్యక్షులు మడుపు నర్సన్ ప్రధాన కార్యదర్శి సాయన్న తదితరులు పాల్గొని మాట్లాడారు. రాష్ట్రంలో పరుసు కరువు నేప్పుంటో నేర్చుకొని ప్రసాద్, భారతి (డి.ఎన్.డి.), మల్కికార్యున్ (వి.ఎన్.వి.), జానకి, రామిరెడ్డి, సలోని తదితరులు పాల్గొన్నారు.

వ్యవసాయ కూలీలను ఆదుకోవాలని డిమాండ్

రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ సంక్లేభంతో పసులు లేక కూలీలు అనేక జిబ్బందులు పడుతున్నారని, వారిని ఆదుకోవాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై ఉండని అభిలాష భారత తైతు కొని వ్యవసాయ ప్రధాన కార్యదర్శులు కోపేశ్వర్రీంచారు, కెచ్చెల రంగయ్య డిమాండ్ చేశారు. అలాగే పెరుగుతున్న నిత్యావసర ధరలకు అనుగుణంగా వ్యవసాయ

| దక్షన్ ల్యాండ్ |

కూలీలకు కూలీ రేట్లు నిర్దయించాలని వారు కోరారు. సంఘం తెలంగాణ రాష్ట్ర ఆఫీన్ బేరెస్ సమావేశంలో వారు మాట్లాడారు. వ్యవసాయ కూలీల సమస్యలు పరిష్కరించేందుకు ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి పెంచేందుకు ఈనెల రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా మండలం, డివిజన్, జిల్లా కేంద్రాల్లో ప్రదర్శనలు, ధర్మాలు చేపట్టాలని నిర్దయించినట్లు చెప్పారు

ద్రవ్ర, కండక్షర్ ఉద్యోగాలకు నోటిఫికేషన్ ఇవ్వాలి

అర్ధీసీలో ఆర్థిక ఇబ్బందులు తొలగించి సొంతంగా బస్పులు కొని పల్లెపల్లుకు తిప్పాలని బీసీ సంఘం జాతీయ అధ్యక్షుడు, ఎమ్సీ అర్.కృష్ణర్యు డిమాండ్ చేశారు. ద్రవ్ర, కండక్షర్ పోస్టులకు వెంటనే నోటిఫికేషన్ ప్రకటించాలనారు. తెలంగాణ అర్ధీసీ శైర్పున్ సోమారపు సత్యనారాయణతో కృష్ణర్యు, బీసీ సంఘాల నేతలు భేటి అయ్యారు. శైర్పున్ దృష్టికి తీసుకెళ్లిన అంశాలను కృష్ణర్యు వెల్లడించారు. అర్ధీసీ బీసీ ఉద్యోగుల సంఘం రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి నిరంజన్, గుజ్జ కృష్ణ, తదితరులు పాల్గొన్నారు.

సీపీడబ్బాడీ ఏఈ, జేఎల డిమాండ్సు నెరవేర్చాలి

సెంట్రల్ పబ్లిక్ వర్ష్ డిపార్ట్మెంట్ (సీపీడబ్బాడీ)లో పని చేస్తున్న సహాయ ఇంజనీర్లు, (ఏఈ), జూనియర్ ఇంజనీర్ (జేఎల్)ల డిమాండ్సు తక్షణమే పరిష్కరించాలని సీపీడబ్బాడీ అసిస్టెంట్ ఇంజనీర్, జూనియర్ ఇంజనీర్ జేఎసీ డిమాండ్ చేసింది. ఈ మేరకు సంఘం అధ్యర్థంలో కోరి డీఎంపెచెవ్స్ క్యాంపస్ ఆవరణలోని నిర్మాణ భవన ఆవరణలో సీపీడబ్బాడీ కార్యాలయం ఎదుట భోజన విరామ సమయంలో నిరసన చేపట్టారు. న్యాయమైన తమ డిమాండ్సు పరిష్కరించాలటూ నినాదాలు చేశారు. ఈ సందర్భంగా ఏఈల సంఘం అధ్యక్షులు ఎన్.ఎయిక్ మాట్లాడుతూ 7వ సెంట్రల్ పే క మిషన్ (సీపీసీ) ఏమాత్రం ఆమోద్యాయాగం కాడని, మరోసారి ఏఈ, జేఎలకు అన్యాయం జరిగిందని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. జేఎలకు గ్రేడ్ పే రూ. 4600, ఏఈల గ్రేడ్ పే రూ. 5400 చేయాలని, పదోన్నతులు క్రింపవక్కన్నా ఆ మేరకు వేతనం ఇప్పాలని, డీజైన్, స్టోలిన్ అలవెన్నులు అందజేయాలని ఆయన డిమాండ్ చేశారు. ప్రభుత్వం స్పందించకుంటే అందోళన మరింత ఉద్ధతం చేస్తామన్నారు.

కార్బూకులకు కనీస వేతనంగా రూ. 14వేలు

కార్బూకులకు కనీస వేతనం రూ. 14వేలు చెల్లించాలని భారతీయ మజ్జుల సంఘు తెలంగాణ రాష్ట్ర కమిటీ ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేసింది. చిక్కడపల్లిలో నిర్వహించిన సమావేశంలో బీఎంఎవ్ రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు ప్రధాన కార్యదర్శులు మల్లేశం, జీవెన్ రవిశంకర్, రాష్ట్ర కార్యదర్శి రాధాకృష్ణ తదితరులు మాట్లాడారు. కార్బూకులందరికి ఉద్యోగ భద్రత, ఈఎస్బి, పీఎఫ్ సదుపాయం కల్పించాలన్నారు. ఒప్పంద, పొరుగు సేవల కార్బూకులను క్రమబద్ధికరించాలన్నారు. ఈపీఎఫ్-95 కనీస పెన్సన్ కింద రూ. 3ఐలు చెలించాలన్నారు. ప్రభుత్వ రంగ సంపత్తులో ఎఫ్డీఎలను వెంటనే ఉపసంహరించుకోవాలన్నారు. సమావేశంలో సంఘం నగర అధ్యక్షుడు కార్యదర్శులు కె.వెంకటేశం,, కె.దుర్గయ్య, కార్యాలయం కార్యదర్శి రమణ పాల్గొన్నారు.

ఎస్సీ వర్గీకరణ ఉద్యమానికి మద్దతు

ఎస్సీ వర్గీకరణ ఉద్యమానికి సంపూర్ణ మద్దతు ఇస్తూ ఆగస్టు 7వ ఫిల్లీ జంతర్ మంతర్ వద్ద బక్ రోజు నిరాపోర్ దీక్ష చేపడుతు న్నట్లు తెలంగాణ బీసీ సంక్షేమ సంఘం రాష్ట్ర కమిటీ ప్ర కటించింది. నిరాపోర్ దీక్ష కరపత్రాన్ని బీసీ సాధికారత సంఘ కార్యాలయంలో అవిష్కరించారు. కార్యక్రమంలో సంఘం రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు మేకపోతుల నరేందర్గాడ్, బీసీ సంస్థ ప్రధాన కార్యదర్శి కస్తూరి జయప్రసాద్, ప్రజా సంఘాల నాయకులు ఎన్.స్టోమి, కాసాని శ్రీనివాస్రావు, బెట్లం మాధవి, రవికుమార్, సునిల్ కుమార్, ఇంద్రవెల్లి రమేష్, శ్రీనివాస్గాడ్, చంద్రసుగాడ్ పాల్గొన్నారు.

అక్రమ కన్సెట్టెనీలపై చర్యలు తీసుకోవాలి

రాష్ట్రంలో బీఎసీ అగ్రికల్చర్ కోర్సుపై ఆసక్తి ఉన్న విద్యార్థులను నీట్ల పేరుతో నమించి మోసం చేస్తూ లక్ష్మి రూపాయలు దండుకుంటున్న అక్రమ కన్సెట్టెనీలపై చర్యలు తీసుకోవాలని వివిధ విద్యార్థి సంగాల నాయకులు డిమాండ్ చేశారు. రాష్ట్రంలో ఉన్న డిమాండ్కు అనుగుణంగా బీఎసీ అగ్రికల్చర్ నీట్లను పెంచాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేశారు. ఉస్కాన్నియా యూనివరిటీలో ఏర్పాటు చేసిన వీలేకరుల సమావేశంలో తెలంగాణ విద్యార్థి, నిరుద్యోగ జేపీసీ శైర్పున్ కొల్పు, నవతెలంగాణ విద్యార్థి జేపీసీ శైర్పున్ అంజనేయులు, టీజీపీపీ నాయకులు లింగస్టోమి, నిరుద్యోగ జేపీసీ నాయకులు శ్రీకాంత్, నరేందర్ పవర్ మాట్లాడారు. ఇంటర్ పూర్తి చేసిన విద్యార్థులకు తక్కువ ఫీజులకే బీఎసీ అగ్రికల్చర్ కోర్సు అందిస్తామని వ అశ చూపించి తరువాత వివిధ కారణాలు చెబుతూ లక్ష్మీలో ఫీజుల వసూలు చేస్తున్నారని అన్నారు. మహారాష్ట్రలో ఎలాంటి వసతులు లేని మార్కెట్ మీడియం కళాశాలల్లో చేర్పించి చేతులు దులుపుకుంటున్నారని ఆరోపించారు. అక్రమ వసూలకు పాల్గొండుతున్న కన్సెట్టెనీ లపై చర్యలు తీసుకోవాలని దిమాండ్ చేశారు. అగ్రికల్చర్ బీఎసీ కోర్సును మరిన్ని కళాశాలల్లో ప్రవేశపెట్టాలని కోరారు.

నిరుద్యోగ యువతకు ఉపాధి కల్పించాలి

రాష్ట్రంలోని యువతకు ఉద్యోగి, ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించేందుకు ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలని వక్తలు కోరారు. తెలంగాణ విద్యావంతుల వీడిక ఆధ్యక్షుర్యాంలో రెండేక్షన్ తెలంగాణ-ప్రజా ఆకాంక్షలు-ప్రభుత్వ తీరుతెన్నులు అనే అంశంపై సదస్యు జరిగింది. ఈ సందర్భంగా ప్రొఫెసర్ పార్గోపాల్ మాట్లాడుతూ ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో నిర్జ్ఞానికి గుర్తైన వర్గాల బతుకుదెరువుకు ప్రభుత్వం ఆలోచన చేసిన శాశ్వత పరిష్కారం చూపాలన్నారు.

వీడిక గౌరవ అధ్యక్షుడు ప్రొ ఫెసర్ ఎం.కోదండరాం, రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు గుర్జితాల రవీందర్ రావు, రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి తిప్పన్ని యాదయ్య, పీక్షణం ఎడిటర్ ఎన్. వేంగోపాల్, విద్యుత్ జేపీసీ కన్సీనర్ రఘు, దాస్కర్ రామాంజనేయులు, సీనియర్ జర్జులిన్స్ మాల్టెపల్లి లక్ష్మీయ్ పాల్గొన్నారు.

పుస్తకం

ఒక దొంగ అర్థరాత్రి వేళ దొంగతనానికి బయలు దేరాడు. అతడు మెల్లిమెల్లిగా ఒక ఇంటి గోడదూకి ముందుకు అడుగు వేశాడు. దొంగ అడుగుల చప్పుడు ఆ ఇంటిని కాపాలా కాస్తున్న కుక్క పసిగట్టింది. అంతే.. మొరగడం మొదలెట్టింది. కుక్క గొలుసుతో కట్టేసి ఉండటం వల్ల దొంగను కరవలేదు. “హమ్ముయ్యే ఇంకా నయం. ఇది గొలుసుతో కట్టి ఉంది. ఇది ఇలాగే మొరిగితే నేను పట్టుపడటం ఖాయం. ముందు దీన్ని మొరగకుండా చెయ్యాలి” అనుకుని సంచీలో నుంచి ఒక రొట్టె ముక్క తీసి, కుక్క దగ్గర పెట్టాడు. కాని కుక్క దానిని ముట్టుకోలేదు. మళ్ళీ మొరగడం ప్రారంభించింది. దొంగ దానిని బుజ్జిగించేందుకు దాని దగ్గరికి వచ్చాడు. అంతే. కుక్క దొంగ కాలుని కరిచింది. దొంగకు విపరీతమైన కోపం వచ్చింది.

“నన్నెందుకు కరిచావ?” నీకు ఒక రొట్టెముక్క కూడా ఇచ్చాను కదా?” అన్నాడు.

వెంటనే కుక్క

“నేను నిన్ను ఎందుకు కరిచానంటే - నువ్వు నాకు రొట్టెముక్క ఇప్పకముందు నువ్వు ముంచి వాడివో, చెడ్డవాడివో నాకు తెలియదు. కాని ఇప్పుడు తెలుసుకున్నాను - నువ్వు చెడ్డ వాడివనీ, నాకు రొట్టెముక్క ఇచ్చి నన్ను ఏమార్చాలనే చూస్తున్నావనీ. అందుకే నిన్ను కరిచాను” అంది కుక్క

(లియో టాల్స్టోయ్ కథ ఆధారంగా)

④

నొయిం చేసి సంఘ్యా బుడుగులు

సబ్బు బుడగలను తయారచేసే పద్ధతి అందరికీ తెలిసనదే. చిక్కని సబ్బు ద్రవంలో బొబ్బాసి గొట్టం ముంచి, గొట్టపు రెండో కొన నోట్లో పెట్టుకొని నెమ్మారిగా ఊదితే సబ్బు బుడగలు తయార వుతాయి. ఈ బుడగల చేత నాట్యం చేయించే కిట్టుకు ఒకటి ఉంది. అదిపుడు మీకు చెప్పుతాను.

లోతైన విశాలమైన గాజుగిన్నెలో నాలుగైదు చెమ్మాల కార్బున్ పెట్రోల్యూమ్ ద్రవం పోసి, ఆ గిన్నెను వేడిసిట్టు పోసిన పళ్ళింలో ఉంచాలి. అయిదు, పది నిముషాలు పోయాక ఆ గాజు గిన్నెలోకి మూడు నాలుగు సబ్బు బుడగలు నింపాడిగా విడిచి ఏ వూతుందో చూడండి. ఆ సబ్బు బుడగలు పైకీ, కిందికీ తప్పాపాగా నాట్యం చేస్తాయి. సబ్బు బుడగలు తేలిక అయినప్పటికీ గాలి కన్నా బరువైనవి కావడం చేత నిశ్చలమైన గాలిలో నెమ్మారిగా కిందికి దిగుతాయి. కాని, కార్బున్ పెట్రోల్యూడ్ అవిరి గాలికన్నా ను మారు ఐదు రెట్లు బరువై నది కావడం చేత గాలితో నిండిన సబ్బు బుడగలు ఈ ఆవిరిలో పైకి తేలుతాయి. ప్రైడ్రోజన్ నింపిన రబ్బరు బుడగలు గా లిలో పైకి తేలినట్టే. అయితే గాజు గిన్నెలో మట్టు దగ్గర ఈ ఆవిరి ఎ కుక్క దట్టంగాను, పైకి వెళ్ళినకొడ్డి పలుచగానూ ఉండటం చేత సబ్బు బుడగలు కిందికి దిగుతూ మట్టు దగ్గరకి రాగానే కనిపించని చిత్రమైన ‘కుఫ్లో’ ఏదో ఉన్నట్టు పైకి గెంటబడతాయి. బుడగలు పైకి వెళ్ళిన కొడ్డి వాటి బరువును నిలబెట్టు గలిగినంత దట్టమైన ఆవిరి లేకపోవడం చేత అవి మళ్ళీ కిందికి దిగుతాయి.

గాజుగిన్నెలోని కార్బున్ పెట్రోల్యూల్ ద్రవం పూర్తిగా ఆవిరి అయిపోయే దాక సబ్బు బుడగలు ఈ విధంగా సృత్య వినోదంతో మాస్తున్న వారికి కాలక్షేపం కలిగిస్తాయి.

-దాక్టర్ మహీధర నశినీ మోహన్
(బాల చెలిమిలో అక్షోబ్ర్ ర్ లో
ప్రచురించిన వ్యాపం)

కలలను ఎలా అర్థం చేసుకోవాలి

మనుషులు వడుకున్నప్పుడు కలలు వస్తుంటాయి. పిల్లలందరికీ కలలు వస్తాయి. ఈ కలలు రకరకాలుగా ఉంటాయి. కొన్ని ఆనందాన్ని కలిగించేవి, కొన్ని కోసాన్ని తెప్పించేవి, కొన్ని బాధను కలిగించేవి. - ఇలా ఎన్నో రకాలైన కలలు. ఈ కలలు ఎందుకు వస్తున్నవోనని నాయనమ్మునో అమ్మమ్మునో అడిగినప్పుడు వాళ్ళు వాళ్ళకు తెలిసిన ధోరణిలో కొన్ని కారణాలు చెపుతూంటారు. వీటిగురించి మనోవిజ్ఞాన శాస్త్రంలో కొన్ని పరిశోధనలు కూడా జరిగాయి. కలల గురించి స మగ్రాఫెన పరిశోధన చేయడానికి ప్రాయిద్ అనే శాస్త్రవేత్త కృషి చేసాడు. ఈ పరిశోధనల ఫలితంగా తేలిందేమిటంటే, కలలు రావడానికి ము ఖ్యంగా మన మానసిక ప్రవృత్తి, మన ఆలోచనలు, మనసు లోపాలు, అంసత్తువే కారణం. ఉదయం లేచినప్పచేసి సుండి సూలుకు వెళ్ళే తొందర, సూలు వ్యాసు వస్తుందో, వెళ్ళిపోయిందోనన్న ఆదుర్లా, ఒ స్సులో వెళ్ళే వాళ్ళకు బస్సులో ప్సలమే దొరకదేమాన్న భయం, టీచర్లు ఇచ్చిన పోయం వర్షుభయం, సూలుకు వెళితే కొడతాఁమానన్న భయం, పరీక్షల భయం, మార్పులు ఎన్ని వస్తాయోనన్న ఆదుర్లా, పక్క పిల్లలవాళ్ళతో కొట్టటలు, అప్పుడప్పుడు కొట్టుకోవడం, కొన్ని సినిమాలు చూసే కలిగిన భయం, కొన్ని కథలు చదివితే కలిగే బాధ, ఇప్పు మీరు రోజూ జీవితంలో అనుభవిస్తుంటారు, పీటన్నిటి ప్రభావం మన మనస్సు మీద ఉంటుంది. ఈ విధి రకాలైన అనుభవాలే నిద్రపోయిన ప్పుడు కలల రూపంలో వస్తుంటాయి. కానీ అవి మనం రోజూ అనుభవిస్తున్న రూపంలో రాకుండా విచిత్రమైన పద్ధతుల్లో వస్తుంటాయి.

మనందరం మేలుకున్నప్పుడు ఒక జాగ్రుతావస్థలో ఉంటాం. అప్పుడు మనం చూసే విషయాలని చేసే విషయాలని అర్థం చేసుకుంటాం, వాటి గురించి ఆలోచిస్తాం. మనం కోరుకున్న మనులు జరిగిపోతే సంఘాటనలో ఉంటాం. అవి కాకపోతే బాధపడతాం. అంతేకాక పైన చెప్పిన ఎన్నో కారణాలవలన భయపడుతుంటాం. ఒక సంఘటన జరిగిపోయక అది మన అర్థజాగ్రత అవస్థలోకి పోయి, మనకు తెలియకుండానే మన మానసిక జీవనంలో భాగమై పోతుంది. ఇలా అర్థజాగ్రత లేదా కొన్ని సార్లు స్థాయిలో ఉన్న అనుభవం నిద్ర పోయినప్పుడు కలల రూపంలో మనకు కనిపిస్తుంది. మనకు కనిపించే సంఘటనలే మనము రోజూ చూసే రూపంలో కాకుండా అవి కొన్ని సంకేతాలుగా మారి మరో రూపంలో మనకు కలలుగా వస్తాయి. అ

ది ఎలా జరుగుతుందో కింది ఉదాహరణల వలన తెలుసుకోవచ్చ.

ఉదాహరణకు పరీక్షలు దగ్గరకి వచ్చిన కొద్దీ మనకు ఒకరకమైన భయం ప్రారంభమౌతుంది. పరీక్షలు మనని తరిమినట్లు ఒక అనుభవముంటుంది. ఈ సంఘటన కలగా వచ్చినప్పుడు ఒక పులి ఒక మేకను తరిమినట్లుగానో, లేదా ఒక దొంగ మన వెంటడ్డట్లుగానో, మనను ఎవరో ఏ కారణం లేకుండా కొడుతున్నట్లుగానో కల రావచ్చ.

మరో ఉదాహరణ - పరీక్ష రాసిన తర్వాత పరీక్ష బాగా రాయ లేదని మనం అనుకుంటే దాని గురించి తీవ్రంగా ఆలోచిస్తే అది కలగా వస్తుంది. ఆ కలలో మనం ఒక నీళ్ళలేని రాళ్ళ బావిలో పడ్డట్లుగానో, ఒక నదిలో పడి ఈతరాక కొట్టుకుపోతున్నట్లుగానో, లేక ఎగ్గిచిపన్కు వెళ్ళి తప్పిపోయి అటు ఇటు తిరుగుతున్నట్లుగానో కల వస్తుంది.

మరో ఉదాహరణ - మనకేడైన ఆనందం కలిగే సంఘటన జరిగితే కలలో పిక్నిక్కి వెళ్ళినట్లుగానో, మార్పులు బాగా వచ్చినట్లుగానో, విమానంలో వెళ్ళినట్లుగానో కలరావచ్చ. గ్రామాలలో ఉండే పిల్లలకు, వాళ్ళు మంచి పచ్చని పొలంలో తిరిగినట్లుగానో, చెట్లు ఎక్కి ఇష్టమైన హండ్లు కోసుకున్నట్లుగానో కలరావచ్చ.

ఇలా ఎష్టోనా ఉదాహరణలు చెపువచ్చ. కలలన్నీ ఇక్కడ రాసిన విధంగానే వస్తాయనికాదు. ఒక అనుభవం రూపాంతరం చెంది మరో అనుభవంగా కలల్లో వస్తాయి. ఉదయంలేచి నేను బావిలో ఎందుకు పడ్డాను, లేదా పిక్నిక్ కల ఎందుకు వచ్చింది, పండ్ల చెట్లు దగ్గరకి నేను వెళ్ళనేలేదే అనుకుంటే కల అర్థంకాదు. బావి, పిక్నిక్, పండ్లచెట్లు కేటపలం మన మనోభావాలకి సంకేతాలు మాత్రమే. వాటిని సంకేతాలుగా చూస్తే అప్పుడు కలకి మన మనస్సులో భావాలకి సంబంధం తెలుస్తుది. చెట్లు కలలు వస్తున్నాయని బాధపడే పిల్లలు భయపడడం మానుకోవాలి. భయాన్ని మనం జయిస్తే చెడ్డకలలు తగ్గుతాయి. ఆ నందంగా ఉండడం, ఇతరులని ఇష్టపడడం, నిర్వయంగా ఉండడం, ఆలోగ్గుకరంగా స్వేచ్ఛగా ఆలోచించడం మన మంచి కలలు వస్తాయి.

అందుకే ప్రతి విషయం విశేషించి లోతుకు వెళ్ళి తెలుసుకునే ప్రయత్నం చేయాలి.

- ప్రోఫెసర్ జి. హరగోపాల్

(బాలచెలిమిలో 1991 ఏప్రిల్ మాసంలో)

డిపార్ట్మెంట్ ప్రముఖుడు వ్యాసం)

యువరైతులకు వ్యవసాయంలో శిక్షణ

పి.సాధ్మి, బి. రాజశేఖర్, బి.క్రాంతికుమార్, కె. మానస, ఎల్.మహేష్, కె. మహేష్ చౌహాన్,
బి. రాజశేఖర్ (ఎం.ఎస్సీ, రీసెర్చ్), వ్యవసాయ కళాశాల - పీఎస్టీవెన్వియు - రాజీంద్రనగర్)

కోర్సు పరిచయం:

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో సన్స్, చిన్నకారు రైతు జనాభా సుమారు 86% ఉంటుంది. రాబోయే 2020 నాల్కించి ఒక రైతు సరాసరి సాగుభూమి 0.68 హెక్టారుకి పడిపోతుంది అని అంచనా. ఈ విధంగా జరిగితే వ్యవసాయంలో వార్డుకాఫివృద్ధి 4% సాధించడం చాలా కష్టమవుతుంది. శీతోష్ణస్థితిలో మార్పులు, వ్యవసాయ కూలీలు, ఎరువుల లభ్యత సాగులో కొన్ని ఇబ్బందులు సృష్టిస్తున్నాయి. ప్రస్తుత తరువాతలో యువరైతుల్లో వ్యవసాయంపై ఆసక్తి తగ్గుతోంది. ఇది దేశ ఆహార భద్రతకే పెను సవాలుగా మారే అవకాశముంది. ఈ నేపథ్యంలో రైతుల్లో ఆశక్తిని పెంచి వైపుణ్యతను పెంచడం అవసరం.

ఈ దిగువ ప్రోఫెసర్ జయశంకర్ తెలంగాణ రాష్ట్ర వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం తెలంగాణలోని యువరైతులను వ్యవసాయంలో అగ్రగములుగా చేసి, రాష్ట్ర ప్రగతికి దోహదపరిచేలా చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఈ శిక్షణ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టింది.

ముఖ్య ఉద్దేశం:

వ్యవసాయంలో నేర్చుకోవాలసినవి, సూతన సాంకేతిక అంశాలైన వైపుణ్యతను పెంపాందించడం.

శాస్త్రవేత్తలతో, విస్తరణ అధికారులతో నేరుగా సంప్రదించి మెరుగైన వ్యవసాయం చేసేలా ప్రోత్సహించడం

సమిష్టిగా పనిచేయడానికి, వ్యవసాయం, అనుబంధ రంగాలైన ఉద్యమానంటలు, పశుపోషణ, చేపల పెంపకంలలో పాటుగా ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలందించే సదుపాయాలపై అవగాహన కల్పించడం.

లాభాలు:

- యువరైతుల్లో సమిష్టితావ్యాప్తి పెంపాందించడం ద్వారా వ్యవసాయ సమాచార విస్తరణను ప్రభావంతంగా చేరవేయడం.
- సూతన సాంకేతిక విజ్ఞానం తెలుసుకోవడం ద్వారా దిగుబడులను పెంపాందించడం
- స్వర్న యాజమాన్య పద్ధతులు పాటించి ఖర్చులను తగ్గించుకొని అధిక ఆదాయం పొందడం
- గ్రామాల్లోని కోటి రైతులకు ఈ సూతన పోకడలను పరిచయం చేసి వారిని కూడా ఆదర్శ రైతులుగా తీర్చిదిద్దడం.
- పలు ఉంటల్లో నిలవ ఆధారిత ఉత్పత్తులను గ్రామస్థాయిలో చేపట్టి ఆర్థికంగా, సామాజికంగా పురిపుష్టం కావడం.

స్వీకరించే వారు:

- తెలంగాణ 10 జిల్లాల్లోని యువరైతులు / రైతు మహిళలు.
- ఎంపిక కోసం ప్రముఖాలు:
- చదివే, రాసే సామర్చాలు కల్గిన యువరైతులు / రైతు మహిళలు.
- వ్యవసాయంలో ఆసక్తి కనబరిచే యువత
- మహిళలు, స్వయం సహాయ యానిమేటర్లు

కాలప్రపంచం:

- 90 రోజులు
- 10-12 తరగతులు (రోజుకు 6 గంటలు)

కార్యక్రమం అంచించే పద్ధతి:

- తరగతి గదిలో శిక్షణ (రోజుకు 3 గంటలు)
- శ్రేత సందర్భం, ఆపరాట్యూక్ కొన్ని పద్ధతులు (రోజుకు 3 గంటలు)
- తెలుగులో చేతిప్రతులు / ప్రచురణలు

- ముఖ్యముఖి చర్చలు, ఆనుభవ భాగస్వామ్యం
- వీదియో లైప్సిచ్ గుల ప్రత్యేక ప్రదర్శనలు
- మొబైల్ అంతర్జాలంతో వ్యవసాయ సాంకేతిక సమాచారాన్ని పంపడం, సందేహాల నివృత్తి.

ఆదారణాత్మకంగా నేర్చుకోవాలిన పద్ధతులు:

- 1) విత్తన పద్ధతి, 2) వివిధ సేద్య పద్ధతులపై ప్రత్యేక అవగాహన
- 3) పోషక లోపాలను గుర్తించడం 4. చీడ పీడలను గుర్తించడం
- 5) పంపులను వాటిటప్పుడు మెలుకువులు
- 6) మెలుచేసే సహాయ శత్రువుల సంరక్షణ పద్ధతులు

తొలి మహిళా అన్స్ట్రిపియన్ మన హైదరాబాదీ

వైద్య రంగంలో హైదరాబాదీ విశిష్టమైన స్థానం. మలేరి యాకు కారణమైన దోషమను కనుకున్నది హైదరాబాదీలోనే. ఈ విషయాన్ని కనుకున్నందుకు రోన్‌ల్యె రాన్‌కు 1902లో నోబెల్ బహుమతి దక్కింది. అట్లాగే డాక్టర్ మల్లన్న, ముత్తాల గోవిందరాజు లు నాయుడు 1900 ప్రాంతం నాటికి దేశంలో పేరన్నికగన్న వైద్యులు. నిజామ్ రాజులను ఇస్సేంట్లు ఒకే దృక్కోణంతో చూస్తూ ‘ప్రగతిశీలురు’ వాళ్ళని దోషించారులు, హిట్లర్, నాజీలతో పోల్చించు. అయితే నాటెనికి మరోవైపు ఉన్న విషయాన్ని మనం ఇక్కడ గుర్తు చేసుకుండాం. ఈ నిజామ్‌ల కారణంగానే హైదరాబాద్ ఇవ్వాళ మెడికల్ టూరిజమ్‌నికి కేంద్రంగా నిలస్తోంది. ఉస్కానియా, నిలోఫర్, నిమ్జు, ఎం ఎన్జె, ఇఎన్టీ, సరోజిని, టీబీ పో స్టోల్ట్ హైదరాబాద్ ఘనతను ఎనుకటనే చాటి చెప్పినయి. ఈ విషయాలన్నీ ఉస్కానియా మెడికల్ కాలేజిలోని ‘ఇండియన్ ఇన్సిట్యూట్ అఫ్ హిస్టరీ అఫ్ మెడిసిన్’లో ఇవ్వాళ కొలువు దీరి ఉన్నాయి.

అల్లోపతిలో ఆధునిక పద్ధతుల్లో రోగ నిర్ణయాలు, చికిత్స చేసేందుకు 1845లోనే ఇక్కడ ‘హైదరాబాద్ మెడికల్ స్కూల్’ ప్రారంభమయింది. ఈ స్కూల్‌ని నాలుగో నిజామ్ నవాబ్ నాసిరుద్దూలా ఏర్పాటు చేసేందు. ఇందులో బ్రిటిష్‌లో శిక్షణ పొందిన సర్జున్ వు విద్యాబోధన చేసేవారు. డాక్టర్ మెక్లీన్, ఒగిల్వీ, మీర్ అమీర్ అలీ, ముర్హ ఇద్దరు అటెండడ్‌తో ఈ స్కూలు ప్రారంభమయింది. దీని కన్నా ముందు బొలారంలో ఒక మెడికల్ స్కూల్ ఉండింది కాని సరైన వసతులు లేక దాన్ని మూసివేశారు. ఈ దశలో నాలుగో నిజామ్ నాసిరుద్దూలా అనారోగ్యతో బాధపడుతూ ఆయుర్వేదం, యునానీ వైద్యం తీసుకున్నప్పటికీ ఎలాంటి స్వస్థత చేకూరిలేదు. బ్రిటిష్ రెసిడెంట్ ఫ్రెజర్ సలహో మేరకు డాక్టర్ మెక్లీన్‌తో వైద్యం చేయంచుకోవడానికి సిద్ధపడతాడు. అయితే ఎలాంటి అల్లోప

తి మందులు మింగబోని ఘరతు విధిస్తాడు. పరిశీలన తర్వాత నిజామ్ డయాబిటీన్‌తో బాధపడుతున్నాడని తెలుసుకొని అందుకు డాక్టర్ మెక్లీన్ ఒప్పుకుంటాడు. ఘరతు ప్రకారం ఎలాంటి మందులు ఇప్పుకుండానే కచ్చితమైన డైట్‌తో నిజామ్‌కు స్వస్థత చేకూరుస్తాడు. దీంతో సంతోషించిన నాలుగో నిజామ్ నాసిరుద్దూలా బ్రిటిష్ రెసిడెంట్‌కి దగ్గరలో హైదరాబాద్ మెడికల్ స్కూల్ ప్రారంభించేందుకు అనుమతిస్తాడు. ఈ స్కూల్లో మొదట్లో ఉర్రూ మీడియంలోనే బోధన జరిగింది. ఇంగ్లీషులోని విషయాలను ఉర్రూలోకి తర్వాత చేసేందుకు ముర్హ ఆనే సహాయకుడుండేవాడు. ఈ స్కూల్/కళాశాలకు తాను ప్రిన్సిపాల్గా పచిన తర్వాత ఎడ్వర్డ్ లారీ 1845 నుంచి ఇంగ్లీషు మాధ్యమంగా బోధన ప్రారంభించిందు. శిక్షణ పొందిన వారికి ‘హకీమ్’ అనే పట్టాలను ఇచ్చేవారు.

నిజానికి అమెరికా, ఇంగ్లాండ్‌లలో మెడికల్ కాలేజీల్లో స్నేలకు అంత ఈజీగా ప్రవేశాలు దౌరకని కాలంలోనే హైదరాబాదీలో మహిళలకు అవకాశం కల్పించారు. డాక్టర్ ఎడ్వర్డ్ లారీ ప్రోత్సాహం కారణంగానే 1884-85 సంవత్సరంలో హైదరాబాద్ మెడికల్ స్కూల్/కళాశాలలో ఐదు గురు మహిళలు అడ్డిషన్లు తీసుకున్నారు. ఈ ఐదుగురింట్లో ఇప్పుడు మనం చెప్పుకోబేయే ప్రపంచంలోనే మొట్ట మొదటి మహిళా అన్స్ట్రిపియాలజిస్ట్ రూపొభాయి ఫర్మాంజీ కూడా ఉన్నారు.

ఈనాటి సుల్తాన్‌బజార్‌లోని అనుపత్రి కేంద్రంగా ప్రారంభమైన ఈ హైదరాబాద్ మెడికల్ కళాశాలలో డాక్టర్ ఎడ్వర్డ్ లారీ నేత్తుప్పంలో అనేక పరిశోధనలు జరిగాయి. ఆరో నిజామ్ మహిళా బుఖారీ అలీబాన్కు వ్యక్తిగత వైద్యుఢిగా కూడా పనిచేసిన లారీ బ్రిటిష్ రెసిడెంట్ (ఇప్పటి సుల్తాన్‌బజార్ దవాఖాన) హస్పిటల్లో సర్జన్గా పనిచేస్తాడు 1885-1901 మధ్య కాలంలో కొన్ని వేల మందికి క్లోరోఫామ్ ద్వారా అన్స్ట్రిపియా ఇచ్చి నొప్పి తెలియకుండా సర్జరీలు

చేసిందు. ఆనాటి అరో నిజామ్ మహబూబ్ అలీఖాన్‌తో గల సాన్విఫియ్యంతో ఆయన్ని ఒప్పించి 1884లో మొదటి క్లోరోఫామ్ కమీషన్‌ను 1889లో రెండో క్లోరోఫామ్ కమీషన్‌ని ఇంగ్లండ్‌కు పంపించాడు. ఈ బృందం అక్కడ మనుషులపై, జంతువులపై క్లోరోఫామ్ ద్వారా అనస్థిషియా ఇచ్చి చికిత్స చేసినారు. ఈ బృందంలో సభ్యురాలైన రూపొభాయి ఫర్మాంజీ అనే ప్రౌదరాబాద్ ఫార్మి మహిల ప్రతిభా పారవాల గురించి లారీ ఎంతగానో పొగిడారు. అమెను ప్రత్యేకంగా ఎంపిక చేసి తాను అంతకుముందు వైద్య విద్యాభ్యాసం చేసిన ఎడింబర్కు పంపించాడు. వీరి పరిశోధనల్లోని విషయాలు తెలుసుకునేందుకు ప్రత్యేకంగా ఇంగ్లండ్‌కు చెందిన ప్రతికల సంపాదకులు ప్రౌదరాబాద్‌కు వచ్చారంటే విషయ ప్రాధాన్యత అర్థమైతి.

నిజానికి క్లోరోఫామ్ అనస్థిషియా మొట్టమొదటి సారిగా ఎడ్వర్డ్ లారీ చదువుకున్న ఎడింబర్కో సింప్సన్ అనే అతను నవంబర్ 15, 1847 నాడు వినియోగించాడు. అలాగే ఇండియాలో ఈ అనస్థిషియాను జనవరి 12, 1848 నాడు వినియోగించారు.

రూపొభాయి ఫర్మాంజీ 1910లో ఎడింబర్కో ఫిజిక్స్, కెమిట్రీ విభాగాల్లో చదువుకుంది. ఆనాడు అనస్థిషియా మీద ప్రత్యేకంగా కోర్సులు లేకపోవడంతో ఈ రంగాల్లో ఆమె విద్యా భూసం చేసింది. ప్రౌదరాబాద్‌లో లారీ దగ్గర పాధాలజీలో శిక్షణ పొందింది. ఇంగ్లండ్‌కు అనిబిసెంట్‌తో కలిసి ఒకే ఓడలో ప్రయాణం చేసింది. దీంతో అమెతో సాన్విఫియ్యం ఏర్పడింది. అంతేగాదు అనిబిసెంట్ ఇంగ్లండ్‌లోని మిత్రులకు అమెను రికమెండ్ చేస్తూ

యోగ్యతాపత్రాన్ని కూడా ఇచ్చింది. ఫర్మాంజీ 1889 నుంచి 1920 ప్రాంతంలో రిటైర్మెంట్ వరకూ అంటే దాదాపు 30 ఏండ్రు నగరం లోని బ్రిటిష్ రెసిడెన్సీ, జనానా ఆస్ట్రోల్స్ పనిచేసింది. ఆఖరికి చాదరాట్ (సుల్తాన్ బిజార్) ఆసుపత్రి సూపరింటెండెంట్‌గా రిటైర్ య్యారు. నిజాం ఖాండాన్‌లో ఎంతోమందికి ఈవిడే పురుదు పోసింది. అవివాహశాఖ ఉన్న ఫర్మాంజీ ఒక్క ప్రౌదరాబాద్‌లోనే గాకుండా 1909లో ఇండియాకు తిరిగి వస్తూ సాదీ అరేబియాలోని ఈడెన్ పోర్ట్‌లో దిగి బ్రిటిష్ రెసిడెంట్ కోరిక మేరకు అక్కడ కొంత కాలం వైద్య సేవలు అందించారు. అయితే రూపొభాయి జనస మరణాలు కచ్చితంగా తెలియ రావడం లేదు. ఈమె 1920 ఆ ప్రాంతంలో రిటైర్యారంటే బహుశా 1860 ఆ ప్రాంతంలో జన్మించి ఉండవచ్చు.

ఈక రోగికి క్లోరోఫామ్ ద్వారా అనస్థిషియా ఇచ్చిన మహిళ రూపొభాయి ఫర్మాంజీ. ఒక్క ఇండియాలోనే కాదు మొత్తం ప్రపంచం లోనే ఈమె మొట్టమొదటి మహిళ. ఈమె గురించి మెడికల్ జర్నల్‌లో అక్కడక్కడా కొంత సమాచారం లభ్యమైతుంది గానీ పూర్తి వివరాలు దొరకడం లేదు. ఇప్పుడు తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడింది. ఇలాంటి విషయాలపై మరింత లోతుగా పరిశోధన చేయడానికి వీలు కల్పించాలిన అవసరముంది. చరిత్రలో మన ఘనతను చాటిన వారిని సదా యాదికుంచుకోవాలి. అందులో భాగమే ఈ స్వరణ.

- సంగశెట్లై శ్రీనివాస్,

మొబైల్: 98492 20321

వెయిల్: sangishettysrinivas@gmail.com

తెలుసుకొండాం..!

నేపునల్ మీన్స్ - కమ్ - మెలిట్ స్నౌలర్సిప్ పథకం

రాష్ట్రస్తాయి నేపునల్ మీన్స్-కమ్-మెరిట్ స్నౌలర్సిప్ పథకం కింద అర్థాలైన 8వ తరగతి విద్యార్థులను ఎంపిక చేయడానికి జిల్లా విద్యాధికారి పర్యవేక్షణలో పరీక్ష నిర్వహిస్తారు. ప్రౌదరాబాద్ జిల్లాలో ఈ పరీక్ష తెలుగు / హింది / ఉర్దూ / ఇంగ్లీష్ మాధ్యమాలలో ఉంటుంది.

దరఖాస్తు ఫారులు, నామినల్ రోల్స్, ప్రధానోపాధ్యాయులు సూచనలు, గదువు తేదీలు వివరాలను www.bsetelangana.org వెబ్‌సైట్ నుంచి డాన్సోడ్ చేసుకోవాలి. పూర్తి వివరాలకు జిల్లా విద్యాధికారిని సంప్రదించాలి.

అర్థతలు:

- 7వ తరగతిలో ఎస్సీ / ఎస్టీ / సిపోచ్ విద్యార్థులు కనీసం 50 శాతం మార్కులు, ఓసీ / ఓస్టీ విద్యార్థులు 55 శాతం మార్కులు పొంది ఉండాలి. లేదా బి-ప్లస్ గ్రేడ్ ఉండాలి.

- తల్లిదండ్రుల వార్లైక ఆదాయం రూ. 1.50 లక్షల లోపు ఉండాలి.
- జిల్లా పరిషత్, ప్రభుత్వ లోకల్బాడీ, ప్రభుత్వ ఎయిడెడ్, పారశాలల్లో చదువుతున్న విద్యార్థులు మాత్రమే అర్థులు.
- తప్పానీల్లారు జారీ చేసిన బరిజిసల్ కులధ్రువీకరణ పత్రం, వికలాంగ అభ్యర్థులు జిల్లా మెడికల్ బోర్డు వారు జారీ చేసిన మెడికల్ సర్కిఫికెట్, 7వ తరగతి ఒరజనల్ పాస్ మెమోను పారశాల ప్రధానోపాధ్యాయులకు సమర్పించాలి.
- ఓసీ/బీసీ విద్యార్థులకు రూ. 100, ఎస్సీ, ఎస్టీ, వికలాంగ విద్యార్థులకు రూ. 50 పరీక్ష రుసుము, ది డైరెక్టర్ ఆఫ్ గపర్ మెంట్ ఎగ్జామినేషన్స్ తెలంగాణ, ప్రౌదరాబాద్ వారి పేరిట చెల్లుబాటు అయ్యెటట్టు ఎన్సబీపాచ్/ఎన్సబీఐలో డిమాండ్ ట్రాష్ట్ ను తీసి పంపాలి.
- ఆస్క్రిక్ల విద్యార్థులు సంబంధిత పారశాల ప్రధానోపాధ్యాయులకు పరీక్ష రుసుము నిర్మిత గదువులోపు చెల్లించాలి.
- పూరించిన దరఖాస్తులు, ఇతర గ్రేడీకరణ పత్రాలతో పాటు డిమాండ్ ట్రాష్ట్ ను నిర్దేశిత తేదీ లోగా ప్రధానోపాధ్యాయులు జిల్లా విద్యార్థులకి కార్యాలయంలో సమర్పించాలి.

గంగిరెద్దులాటలు

గంగిరెద్దులాటలు అనునది ఒక జానపద కళారూపం. ఇది ప్రాచీనమైనది. తెలుగు సాంప్రదాయాలకు గుర్తు సన్నాయి అప్పవున్న, విశాఖపట్టంలో జరిగే విశాఖ ఉత్సవ చిహ్నం కూడా సన్నాయి అప్పవేనే. కానీ సన్నాయి అప్పవున్నల జీవితాలలో విషాదమైన సంగీతము మారుమొగుతోంది. ఇతరులకు సన్నాయి పాటలను వినిపించి దోలు కొణ్ణి, శిక్షణ నిచ్చిన గంగిరెద్దును పట్టుకొని తిరిగే గంగిరెద్దులోళ్ళు జీవితాలు చీకటి మయమయ్యాయి. స్థిర నివాసాలు లేనివారు, భూములు లేని వీరికి విద్యా, ఉద్యోగం, మొదలగు వాటిలో వున్న రిజీస్చెపస్సు వీరికి తెలియవ.

“గంగిరెద్దుల వాడు కావర మాచి

ముక్కతాడు పొడిచి పోటెద్దులట్లు”

అని పలనాటి వీర చరిత్రలో శ్రీనాథుడు ఉదహరించడాన్ని

బట్టి అతి ప్రాచీన కాలం నుంచీ ఈ గంగిరెద్దులు ప్రచారంలో వున్నాయని తెలుస్తుంది.

గంగిరెద్దుల వారు ప్రాంతీయ బాణీలలో జానపద పాటలు పాటుతారు. సన్యాసమ్మ పాట, రాములవారి పాట, ఈశ్వరమ్మ పాట, గంగరాజు పాట, వీరగుస్నమ్మ పాట(మందస ప్రాంతంలో), మాలవారి మంగమ్మ మొదలగు పాటలు బాణీకట్టి పాడతారు. సినిమా పాటలు కూడా పాడతారు. తమిళనాడు, కర్ణాటక రాష్ట్రాలలో కూడా గంగిరెద్దుల వారున్నారు. అయినా వీరంతా తెలుగువారే. మహారాష్ట్ర లో వీరిని నందిపాలా అంటారు.

గంగిరెద్దు ఆటల విన్యాసాలు

“దూ దూ బసవన్నా ఇటురారా బసవన్నా
వరుకుతు రారన్నా రారన్న బసవన్నా
అమ్మవారికి దండం బెట్టు అయ్యగారికీ

దండం బెట్టు

మునసబు గారికి దండం బెట్టు

కరణం గారికి దండం బెట్టు

రారా బసవన్నా, రారా బసవన్నా.... అంటా”

గంగిరెద్దుల వారు

ఈ ఇంచీకి మేలు జరుగుతాడని చెప్పు, మంచి జరుగుతాడని చెప్పు అంటూ గంగిరెద్దులతో తలలను ఊపిస్తారు. ఒకనాడు దేదీప్య మాసంగా వెలిగిన గంగిరెద్దాటలు వ్యాచక వృత్తిని అవలంబించినా అవి విద్యుత్తును ప్రదర్శించే గంగిరెద్దుల మేళంగానూ, ప్రజలను వినోదపర్చి ఆనందింప చేసే కళారూపంగానూ భ్యాక్షి వహించింది.

గంగిరెద్దుల మేళాల వారు, రెండు మూడు కుటుంబాలు కలిసి ఆ యిదారు అందమైన బలిసిన గంగిరెద్దులతో దండుగా బయలుదేరి దేశంలో ఆ మూల నుంచి ఈ మూల వరకూ మకాంలు వేస్తూ జీవయాత్రలు చేసే వారు. ఒకప్పుడు రాజులూ జమీందారులూ వారి వారి ప్రాంగణాలలో గంగిరెద్దులను ఏర్పాటు చేసుకుని వినోదించే వారు. గంగిరెద్దుల వారు ఆంధ్ర, తమిళనాడు, కర్ణాటక రాష్ట్రాలలో కూడ వున్నారు. అయితే వారిలో ఎక్కువ మంది తెలుగు భాషనే మాట్లాడుతారు. వీరికి ఒక వూరానేది లేదు. సంచార జీవులైన వీరు పర్వదినాలలోనూ, ముఖ్యంగా గైత్తులకు పంటలన్నీ చేతికి పచ్చి పని పాటలు లేని సమయాల్లోనూ, సంక్రాంతి పండుగ దినాల లోనూ పూర్వ వెంట బయలుదేరుతారు.

జీవన విధానం

గంగిరెద్దులోళ్ళు యాదవులలో ఒక భాగమని చెప్పుకుంటారు. కానీ గొల్లలకు వీరికి ఎటువంటి సంబంధాలు లేవు. గతంలో గంగిరెద్దుల కులస్థులలో మగవారు గంగిరెద్దు పట్టుకొని ఊరంతా తిరిగితే ఆడవారు గ్రామాలలో కరక్కాయలు, దగ్గుమందులు, గిలకలు అ మేళారు. నేడు ఆ పరిస్థితులు మారటంతో ఆడవారు ఫోగ్గీనీ సా మానులైన బొట్టు, కాటుకలు, తిలకాలు, అద్దాలు, పైనలు (దు వెన్నలు) ఊరూరా అమ్ముకుని వస్తున్నారు. కొన్ని చోట్ల ఆడవారు

ఈత చాపలు, బుట్టలు, గిలకలు అల్లటం చేస్తుంటారు.

ఆధునికత సంతరించక ముందు ప్రజలు గంగిరెద్దుల వారిని అదరించి బట్టలు, భృత్యం, డబ్బులు యిచ్చి చనిపోయిన తాత తండ్రుల పేరు మీద పొగిడించేవారు. గ్రామాలలో వివిధ ప్రదేశాలలో గంగిరెద్దు విన్యాసాలు చేయించేవారు. ఈ రోజు ఆ పరిస్థితులు మారిపోయి ఖ్రీష్టుకుల కంటే అధ్యానంగా తయారైనారు. ఊరంతా గంగిరెద్దు తిప్పినా పూట గడవని పరిస్థితి. తమలాగే తమ పిల్లలు కూడ గంగిరెద్దుని తీసుకొని వేళ్ళటం, ఆడపిల్లలు ఘోన్ని సామాన్న అమ్ముటం జరుగుతుంది. తల్లిదండ్రులతో పాటు పిల్లలు కూడా ని రక్కరాస్యులే. ఇక గంగిరెద్దు విషయానికి వస్తే గంగిరెద్దే గంగిరెద్దుల వారి ఆస్తి. ఫూర్హపు రోజులలో దేవుడు పేరు మీదుగా మొక్కుతున్న గంగిరెద్దు ప్రజలు ఉచితంగా యిచ్చేవారు. కొన్ని ప్రాంతాలలో ఉచితంగా యిస్తున్నా సింహచలం దేవస్తానంలో మాత్రం గంగిరెద్దు వేలం పాడుకొని కొనుకోప్పలని ఉంటుంది. ఒక్కొక్క గంగిరెద్దు రూ. 1000 నుండి రూ. 2000 వరకు పలుకుతుంది. అంత స్థాముత గంగిరెద్దుల వారికి లేదు. సింహాద్రి అప్పన్నను ఊరూరా వాడ

వాడా పొగడటమే తప్ప సింహచలం దేవస్తానం నుండి వీరికి ఎటువంటి సహాయం అందటం లేదు. భద్రాచల రాముని పేరు మీద, తిరుపతి వెంకన్న పేరుమీద, వేములవాడ రాజరాజేశ్వరి పేరు మీద రాష్ట్రమంతటా పొగిడి గంగిరెద్దును తిప్పే గంగిరెద్దుల వారు ఉభయ తెలుగు రాష్ట్రాలలోనూ ఉన్నారు. గంగిరెద్దులు వారు సం క్రాంతికి ముందే కొన్ని ప్రాంతాలకు వలస పోతుంటారు. ఒక్కొక్క గ్రామంలో గుడారాలు వేసుకొని వారం, పది రోజులు నివాసం ఉండి పరిసర ప్రాంతాలలో ఖ్రీష్టున చేస్తారు. శివరాత్రి సరికి గ్రామాలు చేరుకుంటారు. అందుకే వీరి పిల్లలను కూడ విద్యాభ్యాసాలు ఉండవు. ఇప్పడిప్పడే ఈ వలసలు తగ్గుముఖం పడుతూ ఉన్నాయి.

అటను నేర్చటం

వయసులో పున్న కోడ గిత్తల్ని తీసుక వచ్చి, వాటి ముక్కులకు ముకుతాడు కట్టి వాటి పొగరుబోతుతనాన్ని అణగగ్పిటి, వాటిని

లొంగదీసుకుని, చెప్పినట్టు చేసేలా తయారు చేసే వారు. ఉదా హరణకు సర్క్స్ జంతువులకు తరిఫీదు జిచ్చినట్టు. ఇలా వాటిని కొన్ని మాసాల పాటు ముచ్చిక చేసుకునే వారు. వాయిద్యానికి అనుకూలంగా అడుగులు వేయించటం, పరుగెత్తించటం, పడుకోబెట్టటం, అటూ ఇటూ దొర్రటం, మూడు కాళ్ళ మీద నుంచో పెట్టటం, చిట్టి అడుగులతో స్వత్యం చేయటం, దూడూ బసవన్నా, రా రా బసవన్నా అంటూ వాటిని పరుగులు పెట్టించటం, కొన్ని ప్రత్యులు వేసి వాటికి సమాధానంగా తల వూపించటం, సలాం చేయమంటే కాలు పైకెత్తి సలాం చేయటం, ఆడించే వాడు వెల్లకిలా పడుకొని తన గుండెలమీద గంగి రెద్దు ముందు రెండు కాళ్ళను, తొడలమీద వెనక కాళ్ళను పెట్టించుకుని వూపడం, ఇలా ఎన్నో విద్యల్ని కొన్ని మాసాలపాటు నేర్చి వీధిలోకి ప్రదర్శనకు తీసుకవస్తారు.

గంగిరెద్దుల అలంకారం

గంగిరెద్దుల్ని స్వంత బిడ్డల్లా చూస్తారు. వాటిని ఎన్నో రకాలుగా అలంకరిస్తారు. మూపురం వద్ద నుండి తోక వరకూ ఎంతో అం దంగా రంగురంగుల తో కుట్టిన బొంతను కప్పుతారు. రింగులతో

కొమ్ములను అలంకరిస్తారు. కొమ్ము చివర ధగధగ మెరినే ఇత్తడి గొట్టలను తొడిగి చివరన రంగు రంగుల ఊలు దారాల కుచ్చులను కట్టతారు. మూర్తికి తోలతో కుట్టబడిన మూర్జంబరంను కడతారు. నొసటి భాగాన అందమైన తోలు కుచ్చులను కడతారు. అందమైన గప్పలను కూడ కడతారు. మూపురాన్ని రంగు పంచతో అలంకరించి ఒక దండను దిగెస్తారు. పొట్ట చుట్టూ తగరపు పుప్పులతో కుట్టిన తోలు బెల్లును, గప్పల హోరాన్ని కడతారు. కాళ్ళకు గజ్జలు కడతారు. ఇంటి యజమానులు చీరలు, దుష్పట్లు వంటి బట్టలను ఇస్తారు. వాటిని ఆ గంగిరెద్దు వీపు మీద వేస్తుంటారు. అప్పుడు చూడాలి ఆ బసవన్నల అందం. సాక్షాత్కారా నందికేశ్వరుని పోలి వుంటుంది.

ఆడించే వాల హాంగులు:

గంగిరెద్దుల వారి హాంగులు, త్రుతి సన్నాయి బూర, దోలు, చేతిలో కంచుతో చేయబడిన చిన్న చేగంట, వేపధారణలో నెత్తికి రంగుల తలగుడ్డ మూతిమీద కోర్మీసాలు, చెవులకు కమ్ముల జోడు, వారు వీరు ఇచ్చిన పాత కోటు, భుజిమీద కంచువా, చేతికి వెండి మురు గులు, నుదురున పంగనామంతో సైకిల్ పంచ కట్టు కట్టి ఆకర్షణీయంగా తయారోతారు. గంగిరెద్దుల వారికి ప్రతి పూరిలోనూ మధ్యనున్న పెద్ద బజారే వారికి రంగస్తలం. ముందుగా గ్రామంలో ప్రవేశించి, గ్రామపెద్దల నాశ్రతయించి వారి అనుమతితో ప్రదర్శన వీరాటులు చేసుకుంటారు. వారి వాయిద్యాలూతో రణగొణ ధ్వనులు చేసి ప్రజలను రప్పిస్తారు. ఆ రోజుల్లో గంగిరెద్దుల ఆటలంటే మ హాంగునందంతో హాజరయేవారు. ప్రేక్షకులందరూ మూగిన తరువాత గంగిరెద్దులను మేళతాళాలతో బరినంతా తిప్పగు స్వాగతం

| దక్షన్ ల్యాండ్ |

పలికిస్తారు. ఎద్దు నోటిలో మెడను ఇరికించి ఆ దృశ్యాన్ని అండరికీ చూపిస్తారు. వాయిద్యానికి అనుకూలంగా గజ్జెల కాళ్ళతో సృత్యం చేసేది, పడుకో మంటే పడుకునేది, లేవమంటేచేది, అయ్యగారికి దండం పెట్టమంటే తలవంచేది. అయ్యగారికి శుభం కలుగుతుందా? అనుకున్న పనులు జరుగుతాయా అంటే అవునన్నట్టు తల వూపుతుంది. వాడు అడిగిన ప్రతిదానికి తల వూపుడాన్ని బట్టే ఒక సామెత పుట్టింది. మనవాళ్ళు అంటూ వుంటారు. ఏమిటీరా అడిగిన ప్రతిదానికి గంగిరెద్దులా తల వూపుతావు. నోటితో సమాధానం చెప్పరా అని. అది ఏనాడో పుట్టిన సామెత.

రామ లక్ష్మణులు

ఈ ఎద్దులను రామలక్ష్మణులుగా ఎంచి పేర్లు పెట్టి పిలుస్తారు. వాటిని బసవేశ్వరుడుగా పిలుస్తారు. రాముడుగా సీతగా ఎంచి కళ్ళాణం జరువుతారు. ప్రేక్షకులు కూడ వాటిని రామలక్ష్మణులుగా ఎంచి భక్తి భావంతో వాటికి ధాన్యాన్ని తినిపించడం, అరబిషఖ్య పెట్టటం చేస్తారు. ఇలా గంటన్నర కాలం కనుచిందుగా ప్రదర్శనం జరుగుతుంది. గంగిరెద్దుల విన్యాసంలో మధ్య మధ్య పాటలు పాడతారు. వాయిద్యాలకు తగినట్లు వాళ్ళ పిల్లలతో ముగ్గులు వేయిస్తారు. మధ్య మధ్య ప్రేక్షకులను చూచి సమయానుకూలంగా చలోక్కులను విసురుతారు. అలాగే ప్రదర్శనం చూచి ముగ్గులైన ప్రేక్షకుల నుంచి విరాళాల ను స్నేహితిస్తారు. బసవన్న ఈ బాబు నీకు పది రూపాయిలిస్తున్నారంటే అక్కడికి పరుతెత్తు కొస్తుంది. ఓటీరామన్న ఈ బాబు నీ వీపు మీద కండువా కవ్యతానంటున్నాడు ఇలా పేరు పేరునా పిలిచి ప్రేక్షకులను మోమాట పెట్టి విరాళాలు గుంజతారు. అయితే ఈ నాడు వీరి గంగిరెద్దుల విద్యు కీణించి పోయి సామూహిక ప్రదర్శనాలు నశించి కాల ప్రాహంలో సామూహిక గంగిరెద్దాటలు నశించిపోయాయి. ఈ గంగిరెద్దుల ఆటగాళ్ళు కేవలం పొట్ట పోసుకోవడానికి ఒక ఎద్దుతో వూరారా, ఇల్లిల్లా తిరుగుతున్నారు. పల్లెల్లోనూ పట్టణాలలోనూ ఈ కాలంలో గంగిరెద్దులు ఆటలు కనిపుస్తున్నాయి. కేవలం ఒక్కడే ఒక నాగస్వరాన్ని వూడుతూ ఇల్లిల్లా తిరుగుతూ బిక్షుటన చేస్తున్నారు. గంగిరెద్దులకు అన్ని అలంకారాలన్నా.... వాటితో గతంలో చేసిన విన్యాసాలను మాత్రం చేయించడం లేదు. ఆ విద్యులు గత తరంతో అంతమయ్యాయి. ఇప్పుడు కేవలం గంగిరెద్ద ఆకారం మాత్రం మిగిలివున్నది. వాటి ఆటలు కనుపురుగయ్యాయి.

దఱచేరని రిజర్వేషన్లు

సంచార జాతులలో ఉన్న వీరిని బి.సి కులాల లో “ఎ” గ్ర్యాపులో చేర్చినా ఈ రిజర్వేషన్లను ఉపయోగించుకొని చదివినవారు

గానీ, ఉద్యోగం పొందినవారు కాని ఒక్కరూ లేరంటే అతిశయ్యాక్తి కాదు. ఇది మన యాభై ఏళ్ళ భారత ప్రభుత్వం సాధించిన ప్రగతి. 10వ తరగతి చదువుకొనే వారు అక్కడక్కడ కనిపిస్తారు. బి.ఎ వరకు చదువుకున్నవారు ఇద్దరు లేదా ముగ్గురు ఉన్నా వారికి కూడా ఉద్యోగాలు లేకపోవటంతో పిల్లలను చదివించటానికి కూడా ఎవరూ యిష్టపడటం లేదు.

కులం - కట్టుబాట్లు

ఇక వీరు కుల సాంప్రదాయాలను, కట్టుబాట్లను అంగిక రిస్తారు. ఈ కులంలో గొప్పతనాన్ని పెద్దలు వర్షిస్తు మా కులంలో ఇంతవరకు నేరం చేసినట్లుగానీ, దొంగతనం వగైరాలు చేసినట్లుగానీ కోర్కులను ఆశ్రయించటం గానీ ఇంతవరకు లేదని చెప్పారు. వీరు తమ న మన్యలను పెద్దల నమక్కంలో తేల్చుకుంటారు. గ్రామంలోని కుల పెద్దలు వలన పరిష్కారం కానమ్మడు జిల్లా పెద్దలను ఆశ్రయించి తగవులను

గంగిరెద్దుల కచాకారులు ఎల్లయ్య, రాంబాబు (మెడక్ జిల్లా గజ్ఫేల్)లతో మాటల్లడుతున్న టీఆర్సీ చైర్మన్ వేదకుమార్

పరిష్కరించుకుంటారు. వివాహాల విషయానికాన్నే వీరి వివాహాలు సాంధానీదాగా జరుగుతాయి. ఇప్పటికీ కట్టుపు వాసనలు ఈ కులంలో లేవు. ఆడిల్లివారికి 26 రూపాయలు యిచ్చి వివాహాలు చేసుకొంటారు. కులాంతర వివాహాల వివరైనా చేసుకుంటే కులం నుండి బహిష్కరిస్తారు. భార్యాభ్రతులు మధ్య యిష్టం లేకపోయినా మొన్నబి వరకు విడాకులు ఉండేవి కాదు. కానీ ఇటీవల ఇష్టంలేని వారు విడిపోవటానికి పెద్దలు విడాకులకు అంగికారం తెల్పుతున్నారు. గంగిరెద్దుల వారికి పునరావసం కల్పించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వాలపై ఉంది.

(అథారం: తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాదు వారు 1992లో ముద్రించిన డా. మిక్కిలీనీ రాధాకృష్ణమార్తి గారు రచించిన తెలుగువారి జానపద కళారూపాలు)

సినిమా @ తెలంగాణ

బొంబాయి మూకీలో మన తొలితార

రామ్పెళ్లి పుట్టించి డిసెంబర్లో..

రామ్పెళ్లి : బొంబాయి మూకీలో మన తొలితార

భారతీయ సినిమా చరిత్రలో మూకీల కాలంలో బొంబాయి, కలకత్తాలతో సమాంతరంగా పైదరాబాదులో మూకీల నిర్మాణం జరిగింది. ధీరేం గంగులీ, మహారీ భాట్ ప్లేస్ వంటి వ్యక్తులు, సంస్థలు ఏటి నిర్మాణంలో పాలు పంచుకున్నారు. అయితే బొంబాయి వెళ్లిన తొలి, తెలుగు వారి విషయంలో వాడ వివాదాలున్నాయి. ఇప్పటిదాక సీమాంధులు కృష్ణ జిల్లాకు చెందిన ఎల్.వి.ప్రసాద్ ను బొంబాయి వెళ్లిన తొలి తెలుగు వ్యక్తిగా ప్రచారం చేసుకుంటూ వచ్చారు. 1930లో ఎల్.వి.ప్రసాద్ బొంబాయి వెళితే 1929లోనే కరీంనగర్ నుండి బొంబాయి వెళ్లి మూకీల్లో నటించిన ప్లేడి జైరాజన్ ను తెలుగువాడిగా పరిగణించలేదు. అయితే, వీరిద్దరి కన్నా ముందుగానే పైదరాబాద్ నుండి బొంబాయి వెళ్లిన రామ్పెళ్లి అనే సినీతార గురించి ఈతరం వారెవరికీ తెలియదు.

ఎవరీ రామ్పెళ్లి?

పైదరాబాదులో అచ్చ తెలుగు కుటుంబానికి చెందిన నటి రామ్పెళ్లి. ఆమె కుటుంబమంతా సంగీత నాట్య రంగాలలో ప్రవేశం కలిగి ఉంది. వారి ముందు తరాల వారంతా తారామతి ప్రేమామతికి చెందిన వారు. వీరినంతా గోలకొండ తానాపా అతిథులు వచ్చినప్పుడు తన ఆస్తానంలో జరిగే సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనడానికి ఆహ్వానించేవారు. ఒక నిజాం సంస్కరణ సుందేగాక ఇతర రాజుస్తానాల నుండి కూడా వారికి సంగీత, స్పృత్య కచేరీలు చేయడానికి ఆహ్వానాలు అందేవి. అయితే గోల్కొండ ప్రభువుల పాలన అంతమైన తర్వాత ఈ కుటుంబాలన్నీ చెట్టుకొరు

పుట్టుకొకరన్నట్టుగా చెల్లా చెద్దరెపోయినవి. అలా విడిపోయిన వీరంతా మాదన్నపేట, హయత్ నగర్ వంటి ప్రాంతాలకు తరలిపెళ్గగా, మరి కొందరు మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీ ప్రాంతాలకు వెళ్లిపోయారు. వీరిలో ఒక చిన్న కుటుంబాల సమూహం నేటి పైదరాబాదీలోని పాతనగరంలో ఉన్న సాగులచింత ప్రాంతానికి వెళ్లిస్తిర నివాసాలు ఏర్పడుకుంది. అప్పట్లో ఈ ప్రాంతమంతా చింతచెట్లతో నిండి ఉండి సాగుపాములకు

నిలయమై ఉండేది. అందుకే ‘సాగుల చింత’ అనే పేరు వచ్చింది. రామ్పెళ్లి పుట్టింది డిసెంబర్ 1908లో. ఆ సంవత్సరం లోనే పైదరాబాద్ నగరానికి భారీ వానల కారణంగా వరదలు వచ్చి ప్రజల జీవితమంతా అస్వస్థమంది. పైదరాబాదుకు మూకీ కెమెరా పరిచయమైన 1908లోనే రామ్పెళ్లి పుట్టింది. ఆమె తెలుగు, ఊర్లు, ఇంగ్లీష్ భాషలు బాగా మాట్లాడగలిగేది. ఇంకా దఖనీ భాషలైన మరాటి, కన్నడాల్లో కూడా ఆమెకు ప్రవేశం ఉండేది. ఆమె పాడటంలోనే గాదు నాట్యంలో కూడా శిక్షణ పొందింది. 1918లో పదేళ్ల వయసులో మద్రాసు వెళ్లిన రామ్పెళ్లి అక్కడ తన పెదతల్లి ఎంపకంలో భరతనాట్యం నేర్చుకుంది. నాలుగేళ్ల శిక్షణ తర్వాత మద్రాసులో పెయిన్ నాట్యకారిణిగా వెలుగులోకి వచ్చింది. 1926లో మద్రాసులో నాట్యప్రదర్శన ఇస్తుండగా కోహినూర్ ఫిలిం కంపెనీ (బొంబాయి)కి చెందిన ఒక నిర్మాత చూసి సినిమాల్లో అవకాశం కచ్చిస్తానని బొంబాయికి ఆహ్వానించాడు.

అప్పుడు భారతదేశమంతా మూకీల నిర్మాణం జోరుగా సాగుతున్న రోజులు. ఆమె 1927లో చందూలాల్ పొదర్చకత్వం నెరిపిన ‘గుణ నుందరి’లో తొలిసారిగా ఒక సపోట్టింగ్ రోల్ చేసి సినిమా రంగానికి పరిచయమైంది. ఈ చిత్రం గోహర్, రాజుశాండ్ పీరోయిన్ పీరోలు. రెండో సినిమా “షైల్ ఉమ్” (1928)లో కూడా సహపాత్రధారిణిగానే నటించిన సృత్య

RAMPIYARY
ACTRESS
First Film : GUN SUNDARI (1927)

నువ్వేశాల్‌లో ప్రేక్షకులను బాగా ఆకట్టుకున్నది రామ్ ప్యారి. మంచి నాట్యకారిణి కావడంతో ఆ తరువాతి నుండి నాయికగా నటించడం ప్రారంభించిందామె.

మొత్తం 22 మార్కెచిత్తాల్‌లో నటించిన రామ్ ప్యారి 1930ల కాలానికి జనాదరణ ఉన్న హీరోయిన్ స్టోయికి ఎదిగింది. ఆ తరువాత సిల్వర్క్లాడ్, నీలంమనేస్, కుంజ్ కింగ్రేస్, హష్ట్రోఫ్, ద్రైమెండ్, డిప్లోక్వెంటమార్ (1928), రెపల్యా పన్, రాజ్పాంస, మిన్ డాలి, జై సోమ్సనాథ్, హతీంతాయ్, ఫిమేల్ఫీట్, ఫ్రెండ్ ఆర్ ఫీండ్, డేరింగ్ రాథ్రోడ్ (1929), యస్సినా, ది వాయ్ లంట, దేర్ డెవిల్, ఇమ్మార్రర్ గ్లోరి (1930), అయస్సెన్, డాపింగ్ యూట్ (1931) వంటి మూకీల్లో నటించింది రామ్ ప్యారి. టాకీల్లో ఆమె ఉర్రూల్లో సంభాషణలు పలకడంలో ఒక ప్రత్యేకత ను ప్రదర్శించేది. కారణం దఫనీ ఉర్రూ పలకడంలో ఆమెను మించిన వారులేరు. టాకీలు వచ్చిన మొదటి యేడాది 1931లోనే మూడు టాకీల్లో నటించిందామె. వరుసగా అవి ‘పాక్ దామన్’, ‘లైలామజ్జు’, ‘ఘర్కీ లక్ష్మి’. ఆ తరువాత గుణ సుందరి (1934), మీరీసజర్, జీవన్ నాటక్, అజాద్ అబల, అపరాధి (1935), బండిట్ అఫ్ ఎయిర్, సెనెపురాసంసార్ జాన్బాజ్ మలీక (1936), మిలావ్, సముందిశ్వరి (తమిళం), ఖుదాయి ఖిద్రుత్తదార్ (1937), ప్రేముసాగర్ (1939), బారాత్ (1942), ఆశీర్వాద్ (1943), ఘుజల్ (1945), గీత్కోవింద్, కౌన్సర్డెచి (1947) వంటి చిత్రాల్లో రామ్ ప్యారి నాయికగా, ఇతర ప్రధాన పొత్తుధారిగా నటించింది. పృష్ఠీరాజ్ కపూర్, మాదవకాలే, జైరాజ్ వంటి హీరోలు ఆమెతో కలిసి నటించింది. దేవకీభేస్ దర్శకత్వంలో ‘విద్యాపతి’ చిత్రంలో నటించిందామె.

మూకీల కాలంలో నటించడమే గాక రామ్ ప్యారి ఆయా చిత్రాలు ప్రదర్శితమయ్యే థియేటర్లలో విరామ సమయంలో పరదా ముందు నర్తించేదని తొలితరం దర్శకులు ప్రస్తావించారు. దక్కిణ భారతమంతా ఆమె సృత్య ప్రదర్శనలిచ్చింది.

ఒకవేపు ప్రదర్శనలిస్తూనే మరోవేపు హిందీ చిత్రాల్లో సహా పొత్తులు పోషించిన రామ్ ప్యారి శ్రీలంక వంటి పొరుగు దేశాల్లో కూడా పర్యాటించి ప్రదర్శనలిచ్చింది. సిలోన్ లేబర్ యూనియన్ ఆమెను బంగారు జ్ఞాపికతో సత్కరించింది. తాను అభిమానించే రూబీమేయర్ సులోచన, గౌహర్తో ‘రంజిత్ మూవీస్’ చిత్రాల్లోనూ నటించిందామె.

సినిమా రంగంలో విరివిగా అపకాశాలు రావడంతో 1930 నాటికి రామ్ ప్యారి బొంబాంగులోనే స్థిరపడి పోయింది. దాంతో ఆమెకు ప్రైదరాబాదులో సంబంధాలు దాదాపుగా తెగిపోయినవి. అయితే ఆ తరం ప్రైదరాబాదు సినిమా అభిమానుల పురుషులు ఉపరిపురుషులు అప్పాయింగా పలక రించేది. విపాశాం తరువాత సినిమాలకు దూరమైందామె.

అయితే సినిమాలకు దూరమైనాక రామ్ ప్యారి తర్వాతి జీవిత విశేషాలేవి తెలిసి రావడం లేదు. ఈ విషయమై భారతీయ సినిమా చరిత్ర పరిశోధన చేస్తున్న హర్షమందర్ సింగ్, హరీష్ రఘువంశి, గుల్లున్ పామర్ వంతీ చరిత్ర కారులను సంప్రదించడం జరిగింది. వారి పద్ధతి ఎలాంటి సమాచారం లభించలేదు.

చివరికి ప్రైదరాబాదు నుండి బొంబాయి వెళ్లిన తొలితరం హీరో గండి చంద్రశేఖర్తో మాట్లాడిన 92 ఏక్క పయసులో ఉన్న వారు ఎంత జ్ఞాపకం చేసుకున్నా ఏమీ చెప్పేకపోయారు.

ఏది ఏమైనా బొంబాయి వెళ్లిన తొలి తెలుగు నటిగా, ప్రైదరాబాదీగా రామ్ ప్యారి సినిమా చరిత్రలో స్థానం పొందిన విషయం ఎవరూ కాదనలేని సత్యం.

పొట్టోల సౌజన్యం: హరీష్ రఘువంశి (గుజరాత్)

- హెచ్.రమేష్బాబు,

మొబైల్: 94409 25814

మెయిల్: hrameshbabu5@gmail.com

ନୀହାତ୍କୁ ଶେଖିରଂ ଦାତରବି

“దాశరథి కృష్ణమాచార్య ఓ గొప్ప వ్యక్తి. తెలుగు, ఉర్దూ భాషల్లో కవిత్వం ఆయన సొంతం. ప్రపంచ సాహిత్య చిత్ర పటంలో తెలంగాణ సాహిత్యానికి స్థానం కల్పించిన ఉద్యమ కవి” అని ఉపముఖ్యమంత్రి మహమూద్ అలీ అన్నారు. దాశరథి కృష్ణమాచార్య జయంతి సభ రపీంద్రభారతిలో జరిగింది. దీనికి ముఖ్యాతిథిగా హజైన మహమూద్ అలీ మాటల్లాడుతూ కేసీఆర్ సారధ్యంలో తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఏర్పడిన తర్వాత్తనే తెలంగాణ కవులకు, సాహిత్యానికి, తెలంగాణ వైతాళికులకు గొప్ప గౌరవప్రతిష్ఠలు లభిస్తున్నాయని, వారు చేసిన త్యాగాలను సంస్కరించుకోగలుగుతున్నాయని అన్నారు. తెలంగాణ వైతాళికులను గౌరవించే సంప్రదాయానికి రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ శ్రీకారం చుట్టారని తెలిపారు.

సభాధ్వన్త వహించిన మంత్రి అజ్ఞీరా చందూలార్ మాట్లాడు
తూ ప్రజాస్వామ్య సంప్రదాయాలపైన గొప్ప గారవం ఉన్న కవి దా
శరథి అని, అందుకే ఆయన తన సాహిత్య జీవనయాత్రలో తెలంగాణ
ప్రజల అస్తిత్వాన్ని చాలిచేపూరిని పేర్కొన్నారు. తెలంగాణ ప్రజల ఉ
జ్యేల భవిష్యత్తునే ఆయన పద్మాలలో రాశాడని అన్నారు. జైలు గోడల
మీద పద్మాలు రాసి నిజాం రాచరికాన్ని ప్రశ్నించిన వైర్యం ఆయన
సౌంఠమని చెప్పారు. ఆయన రాసిన సినిమా పాటలు చాలా ప్ర
జాదరణ పొందాయన్నారు. ముఖ్యమంత్రి ఆదేశం ప్రకారం దాశరథి
పేరిట పురస్కారాన్ని వీర్పరిచి అందచేస్తున్నామని, ఈ సారి కవి
బాపురణ్ణిని లక్ష్మి వేయనూటుపదహర్షతో సత్కరిస్తున్నామని తెలిపారు.
మంత్రి నాయని సర్పింహారణ్ణి మాట్లాడుతూ దాశరథి సాహిత్యం ప్ర
తి ఇంటిలో కొలువుదీరి ఉంటుందని అన్నారు. రత్నం కోసం వెతకడం
మన కర్తవ్యమని, కోటి రత్నాల వీణను మోగించిన తెలంగాణ కవిగా
దాశరథిని సంస్కరించుకుంటున్నామని రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సలహాదారు
కేవి రమణాచారి చెప్పారు. సభలో ఎమ్మెల్చే చింతల రామచంద్రారెడ్డి,
శాసనమండలి సభ్యులు సుధాకరంరెడ్డి, తెలుగు యూనివర్సిటీ వైస్
ఛాన్సులర్ ఎల్లారి శివారెడ్డి, ఎన్సీ, ఎన్టీ కమిటీ సభ్యులు చెల్లప్ప,
దాశరథి కృష్ణాచార్య కుమారుడు దాశరథి లక్ష్మాచార్య, కార్పొరేటర్లు
విజయారెడ్డి, భాషా సాంస్కృతికశాఖ సంచాలకులు మామిడి హరికృష్ణ
తదితరులు పాలోన్నారు.

పరిశోధన ఓ యజ్ఞం: సినారె

పరిశోధన ఈ యుజ్మం లాంటిదని జ్ఞానపీఠ పురస్కార గ్రహీత,
పద్మభూషణ డాక్టర్ సి.నారాయణరెడ్డి అన్నారు. గానసభలో వంశీ
విజ్ఞానపీఠం ఆశ్వర్యంలో జిరిగిన సదస్యుకు ఆయన ముఖ్యాలితిథిగా
హాజిరయ్యారు. సినారె 46వ పుట్టిన రోజును పురస్కరించుకొని జిరి
గిన ఈ సదస్యులో ఆధునికాంధ్ర కవిత్వం - సంప్రదాయాలు - ప్రయో
గాలు (సినారె పరిశోధన [గ్రంథం])పై డాక్టర్.గుమ్మన్నగారి బాల
శ్రీనివాస మూర్తి (తెలంగాణ విశ్వవిద్యాలయం) మాట్లాడారు. పరి
శోధకులకు ఈ పరిశోధన గ్రంథం ప్రామాణికంగా ఉంటుందన్నారు.
కుప్పత్త, ఎడిటింగ్, అమృతధారపంచి తైలి, ఇండెక్షన్ ఇష్టవుం తదిక్రా

ప్రత్యేకతలు ఈ గ్రంథం విశిష్టతను పెంచాయన్నారు. మూడుతరాల సాహితీప్రియుల సాహితీపిపాసను తీరుస్తున్న ఈ పరిశోధన గ్రంథం అపురూపమైందన్నారు.

రచనలతో విలువైన చరిత్ర భద్రం

తెలంగాణ తన చరిత్రను తాను రాసుకోవడం వారో ఉద్యమం గా కొనసాగిస్తుండటం వల్ల విలువైన చరిత్ర, సంస్కృతి, కళలు వెలు వదుతున్నాయని పలువురు ప్రమఖులు వ్యాఖ్యానించారు. ఇప్పుడు తెలంగాణ అనలు చరిత్రను వెలికి తీయడమే మహాత్మర కర్తవ్యమని, ఈ కర్తవ్యాన్ని చరిత్ర కారులు, సాహితీవేత్తలు బాధ్యతగా స్థికరించాలని అభిప్రాయపడ్డారు.

ప్యవసాయ శాఖలో ఉన్నతాధికారిగా పదవీవిరమణ పొందిన సత్యపాలర్డెడ్ రాసిన ‘ఎన్నటి తెలంగాణ’, ‘దశావతారాలు’ దెండు పుస్తకాలను సోమాజిగుడలోని ప్రెస్క్రిప్ట్ లో విద్యావేత్త చుక్కారామయ్య ఆవిష్కరించారు. రచయిత ఈ పుస్తకాలను తన గురువు చుక్కారా మయ్యకు అంకితం చేస్తున్నట్లు ప్రకటించారు. ఈ సందర్భంగా చుక్కారా మయ్య మాట్లాడుతూ, పుస్తకాల రచయిత సత్యపాలర్డెడ్ అతని తరగతి మిత్రులు ఎవరు ఎక్కడ కూర్చునే వారో కూడా తనకు గుర్తుండన్నారు. మరో రచయిత మారంరాజు సత్యనారాయణరావు మాట్లాడుతూ గతంలోని సమాచారాన్ని ఇవ్వడం ద్వారా భవిష్యత్తు తరాలకు ఎంతో ఉపయోగం అన్నారు. నందిని సిధారెడ్డి పుస్తకాల పరిచయం చేశారు. ప్రాదుర్బాద్ బుక్ఫెయిలర్ అధ్యక్షులు జూలూరి గౌరిశంకర్, పత్రిపాక మోహన్, డా.ఎన్.రఘు, మల్లయ్య, యాకుబ్ పొల్మాన్నారు.

తెలంగాణ చరిత్ర మహిద్రుంథంగా రావాలి

తెలంగాణ చరిత్ర సంఘర్ష మహిగ్రంథంగా నిర్మించుకోవాల్సిన
ఆవశ్యకత ఎంతైనా ఉండని కేంద్ర మంత్రి దత్తాత్రేయ అన్నారు.
తెలంగాణ ఉద్యమ స్వాధీన ప్రదాత దొడ్డి కొమరయ్య జీవితంపై సీని
యర్ జర్జులిస్టు, రచయిత మరిపాల శ్రీనివాస్ రచించిన పుస్తకావిష్కృ
రణ సభను తెలుగు విశ్వవిద్యాలయంలో నిర్వహించారు. ఆవిష్కర్త
దత్తాత్రేయ మాట్లాడుతూ.. దొడ్డి కొమరయ్య జీవితం భావితరాలకు
ఆదర్శమన్నారు. కొత్త జిల్లాలు ఏర్పడుతున్నాయని, వాటిలో ఒకదానికి
దొడ్డి కొమరయ్య పేరు పెట్టాలని ప్రఖ్యాతిన్ని కోరారు. మాజీ ఎంపీ
చి.హసుమంతరావు మాట్లాడుతూ.. దొడ్డి కొమరయ్య పుస్తకాన్ని గ్రామ
గ్రామాలకు చేరవేసేందుకుగాను తనవంతుగా రూ.లక్ష విరాళం
ప్రకటించారు. రాజకీయ ఐకాన చైర్మాన్ ప్రి.కోదండరామ్ మాట్లాడు
తూ.. కొమరయ్య తిరుగుబాటు బాపుట ఎగుర వేయక ముందు..
ఆ తర్వాత పరిస్థితులు వేరుగా ఉన్నాయిన్నారు. ఎమ్మెల్సీ సుధాకర్ రెడ్డి
మాట్లాడుతూ.. సాయిధ పోరాటానికి బీజం వేసిందే కొమరయ్య
అని అన్నారు. సీనియర్ జర్జులిస్టు పాశం యాదగిరి, విద్యావంతుల
వేదిక తిప్పరి యాదయ్య, బీసీ నేత ప్రభంజన్ యాదవ్, గౌరయ్య,
దొడ్డి కొమరయ్య కుటుంబీకులు భిక్షపతి, బుచ్చయ్య, శ్రీనివాస్ పాల్గొ
న్నారు.

ఇంగ్లీష్ తెలంగాణ మాసపత్రిక

రాష్ట్ర ప్రభుత్వ అధికార మాసపత్రిక తెలంగాణ ఇంగ్లీష్ లో వెలువడుతున్నది. ఈ పత్రిక తొలికాపీని ముఖ్యమంత్రి కే చంద్ర శేఖర్ రావు క్యాంపు కార్బూలయంలో ఆవిష్కరించారు. ఈ సందర్భం గా ఆయన మాట్లాడుతూ ప్రభుత్వం చేపడుతున్న అభివృద్ధి, సంక్లేషమ కార్బూకమాలపై ప్రజలకు అవసరమైన సమాచారం అందించడానికి, విషయ పరిజ్ఞానం పెంచడానికి ఈ మాసపత్రిక ఉపయోగపడుతుందని ఆశాభావం వ్యక్తం చేశారు. పత్రికలో ఆయ అంశాలపై విషయ నిపుణులు, అనుభవజ్ఞులు వెలిబుచ్చే అభిప్రాయాలను ప్రచురించాలని సూచించారు.

రాష్ట్రంలో ప్రాథమిక కలిగిన అన్ని అంశాలకు సముచిత స్థానం ఇవ్వాలని, వాటితోపాటు తెలంగాణ సంస్కృతికి ఉన్న ప్రత్యేక లక్ష్మణాలు, ఆధ్యాత్మిక అంశాలు, ప్రజలమధ్య ఉన్న సౌభాగ్యత్వ విశేషాలను అందించాలని చెప్పారు.

ఈ కార్బూకమంలో మిహన భగీరథ వైన్ చైర్మన్ వేముల ప్రశాంత్ రెడ్డి, తెలంగాణ పత్రిక ఎడిటర్ అష్టకాల రామోహన్ శర్మ, సాంస్కృతికశాఖ డైరెక్టర్ మామిడి హరికృష్ణ, సీఎం ఓవస్టీ దేశపతి శ్రీనివాస్, సీఎం పిల్లలోలు గటిక విజయ్కుమార్, రమేష హజారీ, మిట్ట సైదిరెడ్డి పాట్లాన్నారు.

ఓయూకు అరో రాయంక్

దేశంలోని అత్యున్నత యూనివర్సిటీల జాబితాలో ప్రతిష్టాత్మక ఉన్నానియూ యూనివర్సిటీ (ఓయూ) అరోస్టానంలో నిలిచింది. డక్టిణ భారతదేశంలోనూ, రాష్ట్ర స్థాయి వర్షిటీల్లో ఓయూ రెండో స్థానంలో నిలువడం విశేషం. ఈ వివరాలను ఓయూ రిజిస్ట్రార్ ప్రొఫెసర్ ఈ సురేణ్ కుమార్ తెలిపారు. విద్యా ప్రమాణాలు, ఆధ్యాత్మిక పనితీరు, సమర్పించిన పరిశోధనా పత్రాలు, నివేదికలు, విద్యార్థి సంరక్షణ, హోలిక సదుపాయాలు, పరిపాలన, ప్రవేశ ప్రక్రియ, ఉపాధి అవకాశాలు, విద్యార్థులకు కల్పించిన భద్రతా ఏర్పాట్లు తదితర అంశాల ఆధారంగా 'ది వీక్' పత్రిక - హన్సా సంస్థ సంయుక్తంగా సర్వే నిర్వహించాయని ఆయన చెప్పారు. ఓయూలో నెలకొన్న విద్యా ప్రమాణాలతోనే మెరుగైన ర్యాంకు సౌభయమైందన్నారు. గ్రామీణ ప్రాంతాల విద్యార్థులు ఎక్కువగా చదివే ఓయూలో

విద్యతోపాటు పర్సనాలిటీ డెవలప్మెంట్, సాష్ట్ స్కూల్స్, ఇంటర్వ్యూ స్కూల్స్, కాన్ఫిడెన్స్ బిల్డింగ్లపై అదనపు శిక్షణను కూడా అందిస్తున్నామని వివరించారు. వర్షిటీలో దాదాపు 80కి పైగా దేశాలకు చెందిన 4500 మంది విదేశీ విద్యార్థులు ఉన్నత విద్యను అభ్యసిస్తున్నారని అన్నారు. వర్షిటీకి లభించిన గుర్తింపును ప్రభుత్వం గుర్తించి మరిన్ని అభివృద్ధి కార్బూకమాలు చేపట్టాలని విజ్ఞాపించేశారు.

పారే జీవనది - 'తెలంగాణ విమర్శ'

తెలంగాణ తనిధిన సాహిత్య వారసత్వాన్ని కల్గి విలక్షణమైన స్థానంలో ఉంది. న్యాసతలోకి, వెనకబాటుతనంలోకి నెఱ్చివేయబడడం వలస ప్రాంతియ తైతన్యం ఉర్ధుమామై ప్రథంజనాన్ని చూపింది. ఈ దశలోనూ విస్తృతమైన సాహిత్యం వచ్చింది. అనాదిగా ఏ ప్రక్రియల లోనూ వెనకబడడేదని ఎన్నో పరిశీలనలు, పరిశేధనలు, విశ్లేషణలు, విమర్శలు రుజువు చేశాయి. తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధనలో కవ్యలు రచయితల కళాకారుల పాత్ర గొప్పది. ఎవరినీ తక్కువ అంచనా వే యురానంత ఉద్యుక్తదర్శంగా ముందుతరం వారితో వర్ధమాన, యువకవ్యలు ఎనిలీని పాత్ర షోషించారు.

తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధనానంతరం గతంలో దెబ్బతగిలిన రాళ్ళగాయన్ని, మైలురాళ్ళనూ నిక్షిప్తం చేసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ ఉప్పిటో బంగారు భవిష్యత్ తెలంగాణ సాహిత్య దర్శనాన్ని సాకారం చేసుకోవడానికి సాహిత్య విమర్శారంగం మరింత పటిష్ఠపద వలసిన నేపథ్యంలో తెలంగాణ సాహిత్య సమాఖ్య తెలుగు విశ్వవిద్యాల య సమావేశ మందిరంలో “విమర్శకులతో” ఓ సాయంత్రం - సమీక్షణం, తెలంగాణా ఉద్యుమనంతర విమర్శ” - 11.06.2016 సాయంత్రాన నిర్వహించింది. ఇహా సంఖ్యలో ప్రముఖమైన విమర్శకులను ఆయ్యోనించింది. వారి వారి సుదీర్ఘ పరిశేధనల ఆధారంగా భవిష్యత్ ఆలోచనల చర్చ జరిగిన క్రమంలో అందరూ ఒకచోట సమావేశం కావడం తెలంగాణ తెలుగు విమర్శనా సాహిత్యంలో ఒక చారిత్రాత్మక ఘట్టం.

ఒద్దిరాజు ప్రవీణ్ కుమార్ అధ్యక్షతన ఏర్పాత్తిన విమర్శ సమావేశంలో డా॥ అమ్మం గి వేషంగోపాల్, కాసుల ప్రతాప్ రెడ్డి, డా॥ సుంకిరణ్ నారాయణరెడ్డి, జగన్రణ్ నారాయణరెడ్డి, సంగిరణ్ శ్రీనివాస్, డా॥ లక్ష్మణ చక్రవర్తి, డా॥ నాళేశ్వరం శంకరం, హరగోపాల్, ఎ.కె.ప్రభాకర్, పగడాల నగేందర్, ఏనుగు నరసింహరెడ్డి, నారాయణశర్మ, కె.పి. అశోక్ కుమార్, వరుల శివకుమార్, వేముగంటి మురళీకృష్ణ, అపోయాచిలం ప్రభాకర్, బెల్లంకోండ సంపత్కుమార్ మొలయినవారు పొల్గొన్నారు. వారి చర్చల ఆధారంగా సాగిన సంక్లిష్ట రూపమే ఈ వ్యాసం.

విమర్శ అంబోనే విమర్శ తప్పడు. ఆధునిక విమర్శ పాశ్చాత్య దేశాల నించి వచ్చిందే. క్రిటిసిజన్స్ బక తీర్మగా పాశ్చాత్యులు అభిప్రాయపడ్డారు. జీవితం లేంది సాహిత్యం లేదు, సాహిత్య విమర్శలేదు. సాహిత్య విమర్శ అన్ని ప్రక్రియలను విమర్శకు ఆతీతమైంది. విమర్శకు ఆతీతమైంది ఏదీ లేదు. అనేక కోణాలతో వ్యాఖ్యానిస్తుంది.

అవసరం. ఒక మనోవిజ్ఞాన రచన చదువుతున్నప్పుడు దానికి సంబంధించిన పరిజ్ఞానం అవసరం అవుతుంది. జితరులను హింసించి ఆసందించే శాధిస్ట పాత్రగాని, తనసు తాను హింసించుకొని పీడించుకొని తృప్తిపడే మెసోకిజం పాత్రగాని వాటిని ఎలా చూడాలి, నేపథ్యం ఏమిటనే కోణం విమర్శకులకు అవసరం. ఒక కాల్పనిక ప్రపంచంతో పెనవేసుకున్నదానిలో వాస్తవాన్ని దర్శించగల్దడం విమర్శకుని పని. పారకులకు ఉండే ద్రోహావరణం. విమర్శకులకు ఉండకూడదు. గొప్ప రచన జీవితం యొక్క రక్తంతో రాయబడుతది. అంతే బాధ్యతతో విమర్శకులు పనిచేయాలి. ఒక సందర్భంలో కష్టే, కొట్టే, తెచ్చే అనే సంక్లిష్ట రూపం కూడా ఒక గొప్ప సమీక్ష తెలంగాణ కథకు సంబంధించి చాలా పని చేయాలి ఉంది. ఒక రకంగా మొదలుపెట్టాలి అనపచ్చు, నెల్లురు కేవస్యామి యుగాంత నిజాం లొంగిపోయిన కాలం నాటిది. దిలావర్ ముస్లింపాత్ర మానసిక సంఘర్షణ ఒక అద్భుతమైంది. విమర్శకులకు నిశిత పరిశీలన ఉంటే ఇలాంటి వాటిని అందిపుట్టుకోవచ్చు. పొట్లపలి సుమార్ స్థలంలో కూడా ఉన్నవారికి లేనివారికి భేదం ఉందని నిరూపిస్తుంది. తెలంగాణ లో సమీక్షలు వచ్చినంతగా విమర్శలు రావాల్సి ఉంది అనేది ఒక విమర్శ తెలంగాణలో సాహిత్య విమర్శలేదనేది ఒక కుట్టపూరితమైంది.

క. శ్రీనివాస్, సుంకిరణ్ నారాయణ రెడ్డి, సంగిరెణ్ శ్రీనివాస్, ఎస్సి సత్యనారాయణ వంటి వారి కృషి తెలంగాణకు గొప్పికులన్నీ మనల్ని మనం అభావం చేసుకోవడం ఇంకా న్యాసతనే సూచిస్తది. ఆధిపత్య భావజాలం నీడ నుండి మనల్ని మ

నం రక్కించుకోవాలి. నిజానికి విమర్శ అనేది ధాంక్స్ లెన్ జావ్ అయింది. విమర్శకులు కష్టాలు ఎదుర్కొన్న సందర్భాలు ఎన్నో ఉష్ణై: ఒక రచనలో ‘రాహులో’ పేరు వచ్చినపుడు సరైన విమర్శకుడు దశిత స్ఫూర్చ కలిగి వ్యవహారించవలసి వస్తుంది. ఆ పేరు వెనక బొధ్య స్వేచ్ఛావాన్ని కనుగొనాలి. తెలంగాణలో సామాజిక పరిణామాలకు అనుగుణంగా విలక్షణ నేపథ్యాన్ని విమర్శ పట్టుకున్నది. ఆంద్రా తెలంగాణా విమర్శలను తులాత్మక అధ్యయనం చేసే ఆస్తికరమైన విషయాలు వెలివస్తాయి. ముదు మాటలలో సామాజిక నేపథ్యాన్ని తడమడంలోనూ ఇక్కడ విమర్శ ఉంది. విమర్శకులు ఒక సంఘంగా ఏర్పడితే లోతులు చర్చించే అవకాశం ఉంటుంది..

తెలంగాణ ఉద్యుమం తొలినాళ్ళ నుండి నిశితంగా పరిశీలిస్తున్న సుంకిరణ్ నారాయణరెడ్డిగారు తెలంగాణలో దీటైన విమర్శకులయిన శేషాది రమణులు, సువరం ప్రతాపరెడ్డి, బూర్గుల సాహిత్యక్షమిని అందించి విమర్శకుల పట్ల ఒక అవగాహన నిచ్చారు. ఉద్యుమ దశలో లక్ష్మణ చక్రవర్తి, గుమ్మన్నగారి బాలశ్రీనివాసమూర్తి వ్యాసాలు రాశారు. పాలపిట్ మొయిం ప్రతాపరెడ్డి గొప్ప సేవ చేశాయి. సువరంగారి

|దక్కన్ ల్యాండ్|

నించి గొప్ప విమర్శ వచ్చినా ఇక్కడ విమర్శ లేదనే భావన కల్పించడం మనల్ని విస్మయానికి గురిచేస్తుంది. తెలంగాణ మలిదశ ఉద్యమం నించి తొప్పిపోయినా కొద్ది ముద్రలు జాడపడుతుంటే. సురవరం గారి రామాయణంశాలు చారిత్రక సాంఘిక దృక్కోణం తవ్విపోయక పోవడం వలన లేదనే నింద ఎదురుచ్చాన్నాం. సామల, బిరుదు రాజు గారు ఎన్నో విమర్శ వ్యాసాలు రాశారు. తెలంగాణలో వేణి తర్వాత ఏవి వచ్చాయో క్రోడీకరించి పుస్తకం వేయాలి. 1990 నించి వచ్చిన అస్తిత్వ ఉద్యమాలు తెలంగాణకు గొప్ప విమర్శకులను ఇచ్చింది. పత్రికల్లో స్థలం లేకపోవడం వలన కూడా విస్తారమైన విమర్శ ఒక పరిధిలోకి కుంచించుకున్నదని స్పష్టంగా ఆర్థమవుతుంది. ఇప్పటి వరకు వచ్చిన విమర్శ సంపుటాలు తేవడం విమర్శకోసమే పత్రిక సదపడం, విమర్శకులు ఒక సంఘంగా ఏర్పడడం తెలంగాణకు చాలా అవసరం.

ఉస్కానియా విశ్వవిద్యాలయం తెలుగు శాఖ విమర్శను కాపా డింది. తెలంగాణ సాహిత్య విమర్శకు ఫైదరాబాదు కేంద్రమైంది. ఒక సాహిత్య పత్రిక ప్రత్యేకంగా ఉంటే వీటిని అందిపట్టి ఇచ్చేది. దేవులపల్లి, సినారే, సురేందర్రాజు, ఎన్వేఎస్‌పార్ట్, వరపరావు, సిధారెడ్డి, కె. శ్రీనివాస్, జయధీర్ తిరుమలరావు, పడాల నాగేందర్, జిలుకల శ్రీనివాస్, పొజపోనా, సైబ్రాబు వంటి వారెండరినో చూపవచ్చు.

తెలంగాణలో విమర్శ రంగంపై శ్రమ చేసిన వారిని ఎంత గర్వంగా చెప్పు కుంటామో, అంతే ముఖ్యంగా ఆ విలువైన సాహిత్య విమర్శకు సరైన గౌరవం కలిగిం చడం అంతే అవసరం. సంగిట్టెల్లి శ్రీనివాస్ తొలి కవయిత్రి బండారు అచ్చమాంబ అని సాధికారికంగా ప్రకటించాడు. సురపూళి కథలు, తెలంగాణ పోరాటంలో పోలీస్ యాక్షన్ కథలు, విధి పత్రికలలో వచ్చిన కథలను పరిశోధించారు. దెమాక్రటిక్ అప్రోవ్‌తో సరైన మార్గాన్నిపడు చేయవలసి ఉంది.

ఈ క్రమంలో విమర్శలో పరిశీలన, పరిశోధన, విశ్లేషణ సే కరణలు ప్రధానమైనవి. సురవరం గారి దగ్గర్చించి ఎవరిషైనా తీ సుకున్నాగాని, వారిపై అనుకున్నంత వర్క్ జరగలేదు. దీన్ని ఒక లోపంగా పనిచేయాలి. ఈనాటికీ వచ్చిన దస్తం ముంగిలి మొదలైన వాటిపట్ల, వస్తున్న సంకలనాల పట్ల సరైన విమర్శ రాయవలసిన బాధ్యత కూడా ఉంది. ఎవరికి వారు కృషి చేస్తున్నారు.

‘జర్నలిస్ట్ విమర్శ’ అనే అంశం పట్ల చిక్కడనాన్ని కోల్పుకుండా రావాల్సి ఉంది అనేది ఒక విమర్శ. జర్నలిస్ట్ అప్రోవ్‌లో పుట్టనోట్లు ఉండకపోవచ్చుకానీ అదేమి తక్కువ పనిచేయలేదని కూడా గ్రహిం చాలి. ఇది ప్రజాస్యామికప్పుంది. అసలు తెలంగాణ విమర్శకే ఎసరు పెడుతున్న దశలో పత్రికలు ప్రచురించి కాపాదాయన్న విషయం మర్చిపోవద్దు.

నిజానికి విమర్శపట్ల చదువరులు, ప్రజలు మేల్కొన్నంతగా

విమర్శకులు మేల్కొన్నాలేదనే ఆభిప్రాయం వ్యక్తమవుతున్నది. ప్రజల పట్ల అణచివేతలు ఎలా ఉన్నాయో అదే వివక్షత సాహిత్యంలోనూ ఉంది. కపులను నాల్గు మాటలు పొగడడం, పీరికలు, ఆవిధురణలు, తప్పితే నివాశులతో సరిపోతుంది. శాలువాలు, సత్కారాలు తగ్గించి వాలీ నీడ నుండి బయట పడాలే. సంస్కృత, పాశ్చాత్య సిద్ధాంతాలు చదివాక తెలంగాణ సాహిత్య విమర్శకు స్పష్టమైన దృష్టి వస్తుంది. విశ్వవిద్యాలయాలు, మాధ్యమాలు, ప్రచురణలు అస్తిత్వం కాపాడడా నికి కృషి చేయాల్సి ఉంది. ఈ ప్రాంతంలో విమర్శ ఎలా రాయాలో ఆ సౌందర్యం, శిక్షణ నడక ఎట్లు ఉండాల్నే తరగతులు నిర్వహించ వలసిన ఆగత్యం ఉంది. బోయ జంగయ్య రచనలో ‘సీతారామయ్య’ పాత్రమను ఎలా పట్టుకోవాలి? కంజి పిట్ల కూతతో మిగతా పిట్లలన్ని వలలో చికిషట్టు ఉండకుండా మన విమర్శ ప్రత్యేకతను చాటుకోవాలి.

ఇంత విస్తుతిలో తెలంగాణలో విమర్శపై వివేచన, రచనలు వెలుపడుతున్న తరుణంలో ఇక్కడ విమర్శ లేదనుకోవడం ఒక న్యాయ తగా భావించవచ్చు. బహుజన అణగారిన పాత్రల విమర్శ ఈ ప్రాంతం నించి గొప్పగా వచ్చింది. స్థ్రీవాదంపై జ్ఞాలాముఖి, గోగుశ్శాముల, షాజహానా మొదలైన వారి చర్చ, ప్రపంచికరణ మీద విమర్శ వారోపవాదాలు ఇక్కడ విశేషమైనవి. ఒక చేకూరి రామారావుగారు చేసిన కృషి నారాయణ శర్గగారు చేస్తున్నారు. అలాగే బాల శ్రీనివాసమూర్తిగారు రాస్తున్నారు.

విమర్శ సాహిత్యాన్ని కేవలం చర్చిం చుకొని వెళ్డడం కాదు, ఇలాంటి చర్చలు, అవి ఇచ్చిన సారం ఆచరణాత్మకంలోకి వెళ్లాలి. ఇక్కడి వారి రచనలు పార్ట్యుస్కాల లోకి రావాలి.

ఇతర ప్రాంతాల తూనిక రాళ్ళతో ఇక్కడి విమర్శను కొలవడం అసలు సరికాదు.

వాస్తవానికి తెలంగాణ ఉద్యమం సాహిత్యంలో తనకంటూ కొన్ని సూత్రాలు, సిద్ధాంతాలు సృష్టించుకున్నది. పలుకుబడి బాగా వచ్చింది. ఒక్కడి చారిత్రాత్మక నేపట్టుంతో తల్లి పొల రుణం, ధిమ్మసు, కీటిట్ తెలంగాణ, బర్మార్డ వంటివి ఎన్నో వచ్చాయి. విశ్లేషణ చేసి విమర్శనా రంగంలోకి అదరించ గల్గాలి.

విమర్శకులోటు కన్నా చదివేవారు లేకపోవడం గొప్పలోటు. ఇది మన కళముందును సత్తుం. చదివేవారిని, రానేవారిని తయారు చేసుకోవాలిన అవసరం తెలంగాణకు చాలా అవసరం. వంట్టాపేలు నిర్వహించాలి. సంచలన వ్యాసాలు, విజేధాలు ముందుకు తీసుకు పోవ. ఇక్కడి ఏ రచయితనూ వదలకుండా విమర్శ రంగం పట్టిపుస్తకాల లోకి రావాలి.

-దా॥ బెల్లంకొండ సంపత్తికుమార్, ఫోన్: 9908519151

సురవరం గారి దగ్గర్చించి ఎవరిషైనా తీసుకున్నాగాని, వారిపై అనుకున్నంత వర్క్ జరగలేదు. దీన్ని ఒక లోపంగా పనిచేయాలి. ఈనాటికీ వచ్చిన దస్తం ముంగిలి మొదలైన వాటిపట్ల, వస్తున్న సంకలనాల పట్ల సరైన విమర్శ రాయవలసిన బాధ్యత కూడా ఉంది. ఎవరికి వారు కృషి చేస్తున్నారు.

పుస్తకం: లోలోపలి మనిషి (సాహిత్య వ్యాపారాలు)
రచన: డాక్టర్ గోపాలాజు నారాయణరావు
వెల: రూ. 35/-
ప్రతులకు: నురభి ఎంట్యూకేషన్ల్ సాంస్కృతిక, 86,
 మాదాపూర్, హైదర్‌బాద్ సిటీ దగ్గర, హైదరాబాద్
ఫోన్: 040-23117863

పుస్తకం: కడలిక
కూర్చు: ప్రజాశక్తి బుక్స్ హాస్
వెల: రూ. 150/-
ప్రతులకు: ప్రజాశక్తి బుక్స్ హాస్, 27-1-54,
 కార్లేమార్క్, రోడ్, విజయవాడ,
ఫోన్: 0866 2577533

పుస్తకం: మెతుకు కతలు
రచన: వేముగంచీ మురళీకృష్ణ,
 బెల్లంకొండ సంపత్త కుమార్
వెల: రూ. 200/-
ప్రతులకు: అన్ని ప్రధాన పుస్తక కేంద్రాలు

పుస్తకం: కుల్లీ
రచన: వశపట్ల సుబ్బయ్య
వెల: రూ. 100/-
ప్రతులకు: ఎం.సుబ్బయ్య (వశపట్ల), భార్యలి హేర్
 షైల్, నల్లవల్లి రోడ్, నాగర్కరూల్,
 మహబుబ్‌నగర్, ఫోన్: 9492765358

పుస్తకం: ప్రాణం (సవల)
రచన: శిరశేఖర్ కాంతారావు
వెల: రూ. 150/-
ప్రతులకు: ప్రజాశక్తి బుక్ హాస్,
 అన్ని పుస్తక కేంద్రాలు

పుస్తకం: జనసారథులు
రచన: గడ్డం కేశవమూర్తి
వెల: రూ. 200/-
ప్రతులకు: ఇం.సె.4-7-138/1,
 కుమరపల్లి, హాత్కొండ, వరంగల్,
సెల్: 08008794162, 09390101862

పుస్తకం: దీసిలిలీ నది
రచన: దాట్ల దేవదాసం రాజు
వెల: రూ. 60/-
ప్రతులకు: 8-1-048, ఉదులు జక్కియనగర్,
 యానాం-533464,
ఫోన్: 9440105987

పుస్తకం: పామర సంస్కృతం
సంకలనం: డాక్టర్ కపిలవాయి లింగమూర్తి
వెల: రూ. 300/-
ప్రతులకు: వాణి ప్రచురణలు, నాగర్ కర్మాలు
ప్రతులకు: కపిలవాయి సంస్కృత లింగ్, ఇం.సె.
 17-110, వాణి సదనం, విద్యానగర్ కాలనీ,
 నాగర్కరూలు. ఫోన్: 87907 27772

పుస్తకం: పాట్టుపోయ్య
కూర్చు: ప్రజాశక్తి బుక్స్ హాస్
వెల: రూ. 160/-
ప్రతులకు: ప్రజాశక్తి బుక్స్ హాస్, 27-1-54,
 కార్లేమార్క్, రోడ్, విజయవాడ,
ఫోన్: 0866 2577533

పుస్తకం: మాతృత్వ కడియంపాటి
 గురుగోవిందమాంబగాల జీవిత చరిత్ర
రచన: డాక్టర్ కపిలవాయి లింగమూర్తి
వెల: రూ. 100/-
ప్రతులకు: కపిలవాయి అనందవర్ధన, ఇం.సె.
 17-110, వాణి సదనం, విద్యానగర్ కాలనీ,
 నాగర్కరూలు. ఫోన్: 87907 27772

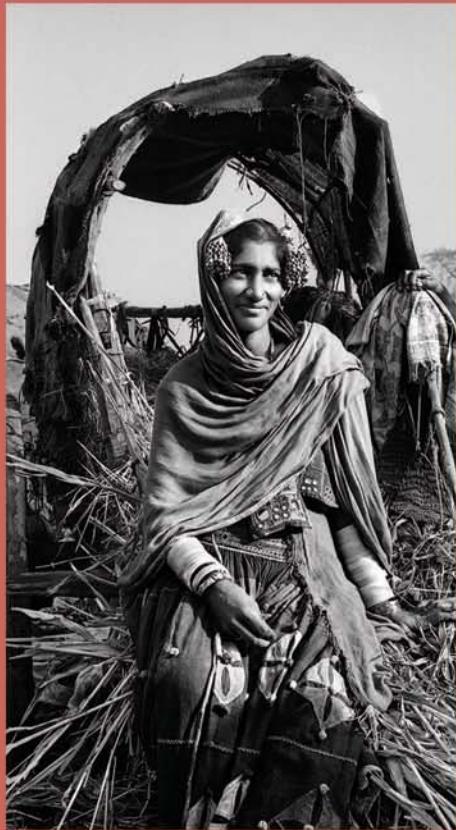
పుస్తక పరిచయం

పుస్తక పరిచయం శీర్షిక ద్వారా వివిధ పుస్తకాలను పారకులకు పరిచయం చేసే ప్రయత్నం ఇది. ఈ వేదిక ద్వారా పారకులకు తమ పుస్తకాలను పరిచయం చేయాలనుకునే రచయితలు, ప్రచురణ సంస్థలు తమ పుస్తకాలు రెండు కాపీలను దిగువ చిరునామాకు పంపించచ్చు. వీలు వెంట వాటిని ప్రచురిస్తాం. సమకాలీన సామాజిక అంశాలతో కూడిన కొత్త పుస్తకాలకు ప్రాధాన్యం.

పుస్తకాలు పంపించాల్సిన చిరునామా:

DECCAN LAND : "CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029. Telangana
Fax: 040-27635644 **Mobile:** 9030626288
E-mail: deccanlandindia@gmail.com **www.deccanland.com**

Photographer : Ananthula Sharat Babu

సహజ వాతావరణంలో మనుషుల భావించ్చాలను,
ప్రకృతి రమణీయతలను బంధించడమంట ముక్కువ.

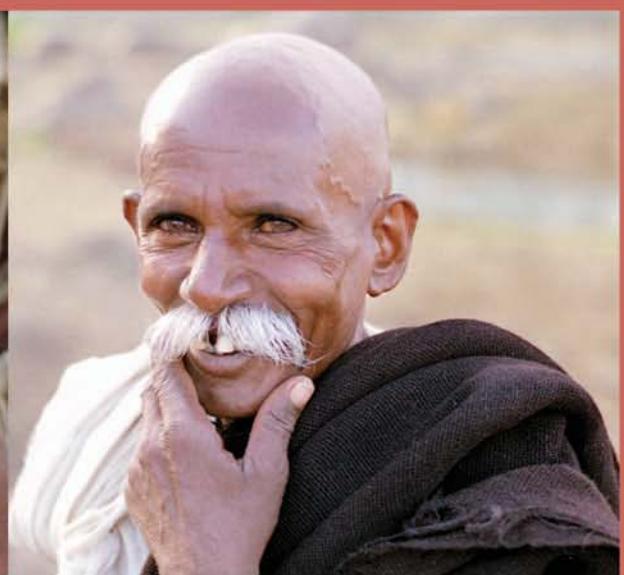
అందుకే ఫాటోగ్రఫీలో తన తాత్కాకతను

ప్రతిఱింబంచేలా లివింగ్, నాన్ లివింగ్ ఆష్ట్రోష్ట్

తన కెపెరాలో ఘాట్ చేశారు

అనుంతుల శర్తుబాబు

ప్రత్యేక కథనం: 27, 28వ ఫెబ్రవరీ....

JBR ARCHITECTURE COLLEGE HYDERABAD

About the School :

The JBR Architecture College is established in 2012 by Jogiinpally B R Educational Society (JBRES), Hyderabad. With a view to impart quality architectural education by a group of enthusiastic architects under the patronage of Late Sri. J.BHASKAR RAO garu devoted educationalist and philanthropist.

Welcome to the New Campus of JBR Architecture College at Moinabad.

- JBR Architecture College campus is on an area with plush green & environ for students to explore their creativity.
- The campus complies with green building norms & is being rated by IGBC (Indian Green Building Council).
- State of facilities with spacious design studio's, Lecture rooms with audio visual facilities, Art courts, Material Museum, Labs, Workshops, Computer Lab including National & International Journals & E-Library, NASA & NATA rooms, Amphi Theatre, Canteen etc.
- A Construction yard for students to experiment with various design & construction techniques & Building material.
- Transportation available from across the city to the campus with 35 JBR Buses plying to & for all the campus (Medical, Engineering, Pharmacy, dental etc.)
- Regular study tours, site visits, guest lectures, seminars and workshops conducted.

Director & Principal Ms. J. Gayatri

- Highly qualified and experienced teaching staff as per COA norms.

B. Arch Program

The J.B.R. Architecture college offers a graduate programme in Architecture. Bachelor of Architecture is a five year degree course with one year internship.

The program includes relevant courses in the concept, process, technical details and design practice, as well as elective in an area of student interest. The course work is to help the student understand finer aspects of Architecture which are very much integral to designing, planning and scheduling of buildings. The course work aims to impart quality education and making the students conscious of built form in the contemporary scenario.

Eligibility

Students who qualify in NATA (National Aptitude Test in Architecture) conducted by council of Architecture (COA) with 10+2 (Maths stream) with minimum of 50% marks are eligible for admission into Bachelor of Architecture (B.Arch).

JBR ARCHITECTURE COLLEGE HYDERABAD

2nd Floor, Bhaskar Plaza, Road No. 1,
Banjara Hills, Hyderabad, Telangana-500 034.
Phone : 040-66105270, email : jbrarchitecture@gmail.com